2019

Kulosaaren yhteiskoulun lukio

KOULUKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA 2016

PÄIVITETTY 1.8.2019

Sisällysluettelo

1. OPETUSSUUNNITELMA 4

1.1 Opetussuunnitelman laatiminen 4

1.2 Opetussuunnitelman sisältö 4

2. LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA 5

2.1 Lukiokoulutuksen tehtävä 5

2.2 Arvoperusta 5

3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN 9

3.1 Oppimiskäsitys 9

3.2 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät 9

3.3 Toimintakulttuuri 11

3.4 Opintojen rakenne 12

4. OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN 13

4.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö 13

4.2 Ohjaus 13

4.3 Oppimisen ja opiskelun tuki 14

4.4 Opiskeluhuolto 15

4.4.1 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet 15

4.4.2 Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen 18

4.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä 19

4.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä 19

5. OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT 20

5.1 Opetuksen yleiset tavoitteet 20

5.2 Aihekokonaisuudet 22

5.3 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS 28

5.3.1 SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS 28

5.3.2 SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS 40

5.3.3 DRAAMA 52

5.4 TOINEN KOTIMAINEN KIELI 55

5.4.1 RUOTSI 55

5.4.1.1 RUOTSI, A-OPPIMÄÄRÄ 57

5.4.1.2 RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ 60

5.4.1.3 RUOTSI, B3-OPPIMÄÄRÄ 63

5.5 VIERAAT KIELET 66

5.5.1 A-OPPIMÄÄRÄ 68

ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ 68

ESPANJA, A-OPPIMÄÄRÄ 74
RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ 80
VENÄJÄ, A-OPPIMÄÄRÄ 88
5.5.2 B-OPPIMÄÄRÄ 93
ESPANJA, B2/B3-OPPIMÄÄRÄ 93
RANSKA, B2/B3-OPPIMÄÄRÄ 95
SAKSA, B2/B3-OPPIMÄÄRÄ 98
VENÄJÄ, B2/B2-OPPIMÄÄRÄ 101
5.6 MATEMATIIKKA 104
5.6.1 MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS 106
5.6.2 MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ 107
5.6.3 MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ 115
5.7 BIOLOGIA 120
5.8 MAANTIEDE 126
5.9 FYSIIKKA 132
5.10 KEMIA 139
5.11 FILOSOFIA 146
5.12 PSYKOLOGIA 152
5.13 HISTORIA 160
5.14 YHTEISKUNTAOPPI 175
5.15 USKONTO 183
5.15.1 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO 185
5.15.2 ORTODOKSINEN USKONTO 189
5.16 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 192
5.17 TERVEYSTIETO 199
5.18 LIIKUNTA 203
5.19. MUSIIKKI 207
5.20 KUVATAIDE (ART) 210
5.21 OPINTO-OHJAUS 216
5.22 TEEMAOPINNOT 221
5.23 LIIKETALOUDELLISET OPINNOT (Business-opinnot, SBS) 222
5.24 SOVELTAVA TIETOTEKNIIKKA (STT) 224
5.25 SOVELTAVA LUONNONTIEDE SSC 225
5.26 SOVELTAVAT KIELET 226
6. OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI 227
6.1 Arvioinnin tavoitteet 227
6.2 Kurssisuorituksen arviointi 227

6.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät 228
6.2.2 Itsenäisesti suoritettu kurssi 229
6.2.3 Suullisen kielitaidon kurssien arviointi 229
6.2.4 Opinnoissa edistyminen 230
6.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen 230
6.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi 232
6.4 Lukion oppimäärän suoritus 234
6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot 234
7. LIITTEET 237
7.1 Kaksikielinen KSYK 237
7.2 Yleislinja 238
7.3 The English stream 240
7.4 Yhteiskunta- ja talouslinja 241
7.5 Tiede- ja teknologialinja 243
7.6 Koko koulun valinnaiset kurssit 2019-20 244

1. OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelman laatiminen

Tämä opetussuunnitelma perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998)
- valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014) ja
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista.

Lisäksi vuosittain laaditaan lukioasetuksen (810/1998) 3 §:n mukainen koulun vuosisuunnitelma.

Lukion opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa lukion opetussuunnitelman sekä lukuvuosittaisen suunnitelman pohjalta.

Lukion opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden vanhempien ja huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. (Opiskelijakunta ja halutessaan lukion kuka tahansa opiskelija ottavat kantaa opetussuunnitelmaan syksyllä 2016 ja tarvittavat muutokset päivitetään opetussuunnitelmaan johtokunnan marraskuun kokoukseen mennessä.)

1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- kieliohjelma
- toimintakulttuurin pääpiirteet
- opiskeluympäristöt ja -menetelmät, englanninkielinen ja verkko-opetus
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- aihekokonaisuudet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- tavoitteet ja keskeiset sisällöt kursseittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyö
- yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa
- tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- opiskeluhuolto ja opiskeluhuoltosuunnitelma sisältäen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaamisen suunnitelman
- opiskelijan oppimisen arviointi
- kurinpito

- tasa-arvosuunnitelma
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Lisäksi kuvataan opetettavien kurssien tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

2. LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA

2.1 Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työelämään ja työhön.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

2.2 Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistysperinteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsimällä. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä

näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Lukio-opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä käytetä kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa.

Kulosaaren yhteiskoulun lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon kannustetaan. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Alla kuvattu nelikenttäinen Kulosaaren yhteiskoulun arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa syventävät näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut aihekokonaisuudet.

YKSILÖ

Tuemme kasvua rohkeaksi yksilöksi

Olemme uteliaita ja tutkimme maailmaa aktiivisesti. Innostumme asioista ja tartumme niihin rohkeasti ja yritteliäästi. Kehitämme luovia ja yksilöllisiä ratkaisuja ja luomme uusia mahdollisuuksia. Emme lannistu virheistä, vaan opimme ja yritämme aina parhaamme. Otamme vastuuta itsestämme ja opimme tuntemaan itsemme. Toimimme kunnioittavasti ja empaattisesti kaikkea ympärillämme olevaa kohtaan. Edistämme vastuullisuutta ja hyvinvointia.

THE INDIVIDUAL

We support one's growth into a courageous individual

We are curious and we explore the world actively. We get excited about things and we grasp them in a courageous and enterprising way. We develop creative and unique solutions and initiate new opportunities. We aren't discouraged by mistakes rather we learn and always try our best. We take responsibility for ourselves and get to know ourselves. We show respect and empathy towards everything that surrounds us. We promote responsibility and wellbeing.

YHTEISÖ

Olemme huolehtiva yhteisö

Luomme yhdessä turvallisen ja oikeudenmukaisen kouluyhteisön. Arvostamme toisiamme ja voimme luottaa toisiimme. Meillä kaikilla on mahdollisuus osallistua ja olla mukana koulumme toiminnassa. Otamme vastuuta oman yhteisömme toiminnasta ja sen ulkopuolisesta maailmasta. Autamme ja kannustamme toisiamme. Suhtaudumme ennakkoluulottomasti uuteen ja erilaiseen. Arvostamme ja hyödynnämme yhteisömme moninaisuutta.

THE COMMUNITY

We are a caring community

Together we create a safe and fair school community. We value each other and we can trust each other. We all have the possibility to participate and be part of the school's activities. We take responsibility for the functioning of our community and the world at large. We help and encourage each other. We are open to the new and different. We value and benefit from the diversity of our community.

MAAILMA

Suuntaamme maailmaan

Elämme kansainvälisessä maailmassa, edustamme ylpeästi suomalaisuutta ja luomme verkostoja. Suhtaudumme avarakatseisesti monimuotoisuuteen, arvostamme erilaisia kulttuureita ja osaamme toimia ja kommunikoida niissä. Teemme maailmaa paremmaksi.

THE WORLD

We are open to the world

We live in an international world, we proudly represent a Finnish perspective and we create networks. We have an open mind towards diversity, we value different cultures and know how to act and communicate with them. We strive to make the world a better place.

TULEVAISUUS

Rakennamme tulevaisuutta

Tarjoamme tavoitteellisen oppimisympäristön, josta voi hankkia monipuoliset tiedot ja taidot. Osaamisen kehittäminen sekä omien vahvuuksien löytäminen ja vahvistaminen on meille tärkeää. Intohimo oppimiseen luo akateemisen ilmapiirimme. Olemme aloitteellisia, innovatiivisia ja kriittisiä. Arvioimme ja annamme rakentavaa palautetta. Ymmärrämme kestävän kehityksen merkityksen.

THE FUTURE

We are building the future

We offer a goal-orientated learning environment where our students gain diverse knowledge and skills. Developing one's own skills and finding one's stengths and further improving them is important to us. Our academic atmosphere is created by passion for learning. We take initiative and we are innovative and critical. We evaluate and give constructive feedback. We understand the meaning of sustainable development.

3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimiskäsitys

Oppimiskäsityksemme mukaisesti opiskelija on aktiivinen toimija, joka asettaa tavoitteita ja ratkaisee ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla opiskelija oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset kokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Oppiminen on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Kehitämme opiskelijoiden luovan ja kriittisen ajattelun sekä ongelmanratkaisun taitoja. Edistämme kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia ja tuemme kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan, paikkaan ja sosiaaliseen ympäristöön.

Tuemme oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä, oppimisprosessin tiedostamista ja itseohjautuvaa toimintaa. Oppimisprosessin aikana opiskelija oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta opiskelija voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa ja muodostamaan kokonaisuuksia.

Autamme opiskelijaa asettamaan henkilökohtaisia tavoitteita toiminnalleen. Ohjaamme ensisijaisesti myönteisen, realistisen ja rakentavan palauttaa avulla, jota täydennämme monipuolisella arvioinnilla mukaan lukien opiskelijan itsearviointi. Pyrimme antamaan opiskelijalle realistisen kuvan hänen tiedoistaan, taidoistaan ja toiminnastaan, vahvistamaan hänen luottamustaan omiin mahdollisuuksiinsa ja laajentamaan hänen kiinnostuksensa kohteita.

Arvojen ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan jatkuvalla arvioinnilla, kyselyiden ja tutkimusten avulla sekä vuosittain toimintakertomuksessa.

3.2 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien valintojen ja kehittämisen lähtökohtana ovat oppimiskäsityksen ja opiskelun tavoitteiden lisäksi opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään lukiossa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla rakennetaan osaltaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Lukion opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiossa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämisellä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään osana opetusta opetuksen tavoitteiden kannalta mielekkäillä tavoilla.

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Opiskelijat vastaavat itse henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu kurssi koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Lukiokurssi voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi kurssi sisältää myös lähiopetusta ja -ohjausta.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

3.3 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuuria, joka edistää kestävää hyvinvointia ja osallisuutta sekä on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille, kehitetään yhdessä lukion koko henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukiomme toimii oppivana yhteisönä, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Sen rakentaminen edellyttää dialogisuutta ja pedagogista johtajuutta. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Jaksojen temaattinen toteutus ja yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa voivat luoda edellytyksiä opetuksen eheyttämiselle. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja elinikäiselle oppimiselle. Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Yhteistyötä tehdään kotien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden sekä työ- ja yrityselämän kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan myös verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiomme toimintatavat rakennetaan edistämään kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja luomaan heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan kautta. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisten toimintatapojen ja ryhmänohjauksen merkitys korostuvat lukio-opintojen aloitusvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Oppivassa yhteisössä edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu arjen valintoihin ja toimintatapoihin.

Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea ottaen huomioon heidän moninaisuutensa ja erityistarpeensa. Toiminnassa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää hyväksytä vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Opiskelijoita kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Koululounas on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
Lukiossamme arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Samoin eri kielillä ja kulttuureilla on omat tapansa jäsentää maailmaa ja ilmaista sitä. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielistä, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden, englannin kielen käyttämisestä opiskelukielenä sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

3.4 Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Lukio-opinnot muodostuvat lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, pääasiassa oppiaineen pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja. Valtakunnalliset syventävät kurssit ovat valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) tarkoitettuja syventävinä opintoina tarjottavia kursseja, joihin Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet. Näitä kursseja opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi lukiossa voi olla opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit ovat menetelmäkursseja, saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja, aineksia eri oppiaineista sisältäviä eheyttäviä kursseja tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Soveltaviin kursseihin kuuluu valtakunnallisia soveltavia kursseja ja lukion opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia soveltavia kursseja. Valtakunnallisia soveltavia kursseja ovat eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat koulutuksen järjestäjän tarjoamat valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset lukiodiplomit sekä ne taideopintokurssit, joille Opetushallitus on laatinut valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden luvussa Taiteiden väliset kurssit.

Kulosaaren yhteiskoulun lukion tarjoamat koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit perustuvat koulun painotuksiin. Koko lukiota koskevat painotukset ovat kansainvälisyys ja kaksikielisyys. Kaksikielisyyttä toteutetaan tämän opetussuunnitelman liitteenä olevan kaksikielisyyslinjauksen mukaisesti. Kulosaaren lukiossa toimii yleislinja, yhteiskunta- ja talouslinja, tiede-ja teknologialinja sekä englanninkielinen linja. Kunkin linjan opintojen rakenne, linjakohtaiset painotukset ja kurssit on esitelty tarkemmin liitteenä olevissa linjakuvauksissa.

Lisäksi Kulosaaren yhteiskoulu on syksyllä 2016 ja 2017 opintojensa aloittavien opiskelijoiden osalta mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla mukana lukiokoulutuksen tuntijakokokeilussa. Opiskelija saa itse päättää, opiskeleeko normaalin vai kokeilutuntijaon mukaisen kokonaisuuden. Kokeilutuntijaossa lukion oppimäärän laajuus on 75 kurssia, josta valtakunnallisia syventäviä kursseja on valittava vähintään 24. Vastaavasti reaaliaineiden pakollisia kursseja tarvitsee suorittaa vähemmän.

Sekä normaali valtakunnallinen että kokeilutuntijako ovat tämän opetussuunnitelman liitteinä. Kurssien suoritusjärjestystä koskevat suositukset löytyvät tämän opetussuunnitelman oppiainekohtaisista osioista.

Lisäksi Kulosaaren yhteiskoulussa on tarjolla koko koulun valinnaisia kursseja, jotka on tarkoitettu sekä peruskoulun että lukion opiskelijoille. Koko koulun valinnaisten kurssien tarkemmat kuvaukset löytyvät liitteistä.

4. OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN

4.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Yhteistyön tarkoituksena on edistää opiskelijoiden, huoltajien ja kotien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu oppilaitoksen toimintakulttuuriin. Huoltajille tiedotetaan lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä.

Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan huolenpidossa.

4.2 Ohjaus

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä

kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus kuuluu koko lukion henkilökunnalle. Ohjaus muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon. Ohjausta toteutetaan koulukohtaisen ohjaussuunnitelman mukaisesti. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen.

Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan opinto-ohjaajan tuella.

4.3 Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Tuen suunnittelu perustuu saatavilla olevaan tietoon opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Oppimisen ja opiskelun tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

4.4 Opiskeluhuolto

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollon palveluista ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan palveluja.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla.

4.4.1 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskelijahuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskelijahuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskelijahuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan ja opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämiseksi.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskelijahuolto ymmärretään keskeisenä osana koko koulun toimintakulttuuria ja käytännön toimia. Sen pääpaino on yhteisöllisessä opiskelijahuollossa. Opiskelijahuollon tavoitteena on edistää koko kouluyhteisön ja eri opiskelijaryhmien hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvää oppimista. Samalla huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, esteettömyydestä ja turvallisuudesta. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä opiskelijoiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa tärkeimmät välineet tiedon kokoamisessa ovat kouluterveyskyselyt, ympäristön terveellisyyden ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset, Opetushallituksen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kyselyt sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvedot sekä monet oppilaitoksen oma-arvioinnin mallit. Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä suunnitellaan kootun tiedon perusteella yhteisön hyvinvointia lisääviä toimia. Toimet kohdistetaan paitsi havaittuihin puutteisiin, myös mahdollisiin uhkiin ja ennalta ehkäiseviin toimiin.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Koulussa on olemassa suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Koulun

pelastus- ja kriisivalmiussuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet, joilla turvataan koulun esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen sekä toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa**.**

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toiminta kuvataan tarkemmin oppilaitoskohtaisessa Opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto
Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä.

Keskeisenä toimintaperiaatteena yksilökohtaisessa työssä ovat luottamuksellisuus ja yhteistyö opiskelijan sekä tarvittaessa hänen huoltajansa kanssa. Kaikki yksilökohtainen opiskelijahuollon työ perustuu vapaaehtoisuuteen. Opetuksen tai koulutuksen järjestäjän palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat kuitenkin velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää opiskelijasta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojeluilmoitus (25§) tehdään ensisijaisesti yhteistyössä opiskelijan ja tämän huoltajien kanssa. Opiskelijahuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opiskelijan tai huoltajan suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskelijahuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Opetuksenjärjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan laadittavat opiskeluhuollon kertomukset sekä muut tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Opiskeluhuoltokertomus laaditaan aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 2§:n mukaiset asiat yksittäisestä opiskelijasta ja hänen asiastaan. Mikäli rekisteristä annetaan tietoja sivulliselle, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä laillisella perusteella tai yksilöidyllä suostumuksella tietoja on luovutettu.

Oppilas- ja opiskelijatyöhön osallistuvilla henkilöillä sekä lain mukaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisestä vastaavalla viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen asianmukaisen opetuksen ja koulutuksen järjestämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot (perusopetuslaki 40§ ja lukiolaki 32§).

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskelijahuoltotyön potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

Yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijahuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Opiskelijahuoltotyön monialaisuutta ja -ammatillisuutta voidaan kuvata oheisen kaavion avulla.

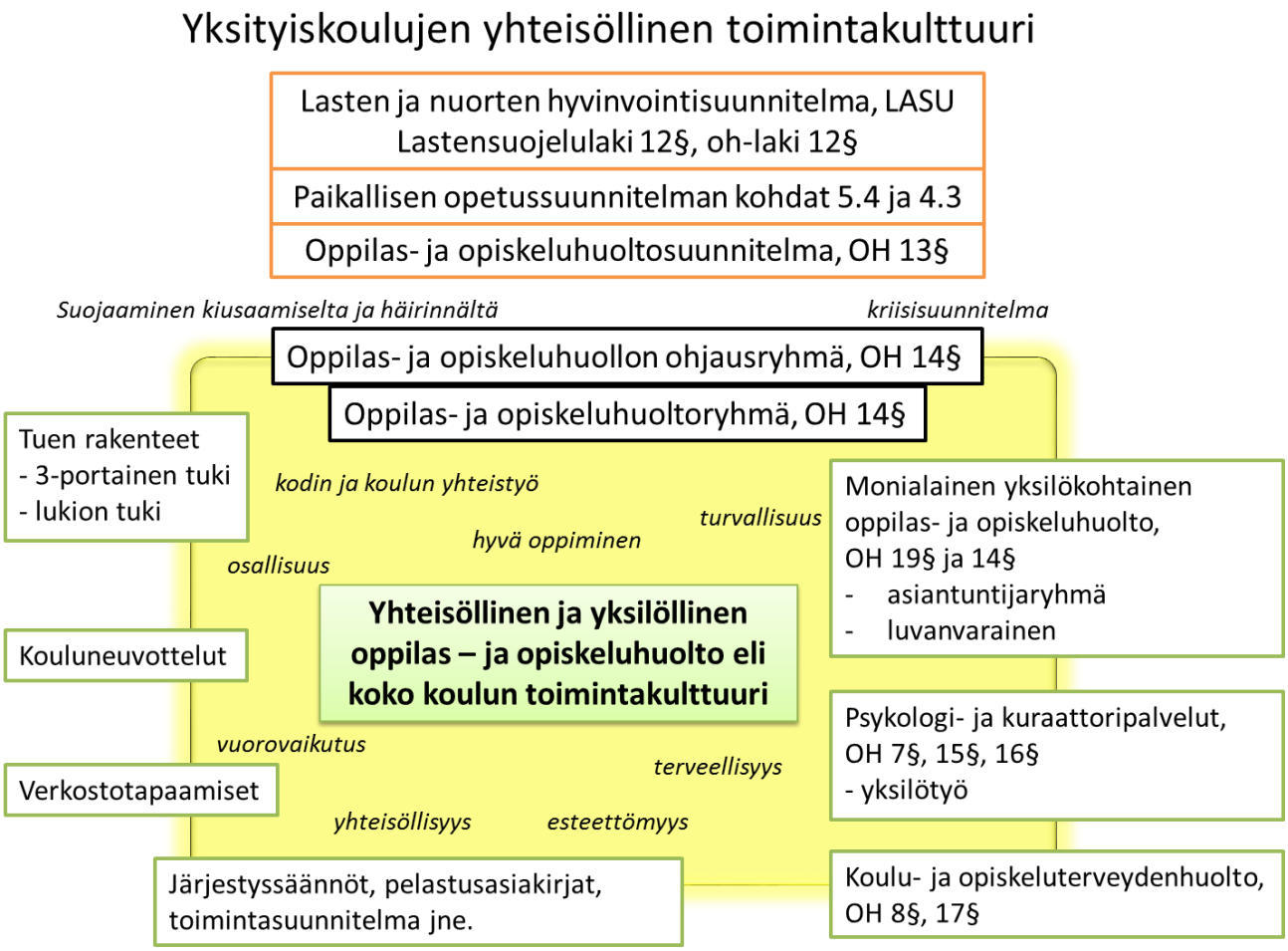

4.4.2 Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Opiskelijahuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat opiskelijahuollon suunnittelua ja toteutusta: lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, opetussuunnitelman opiskelijahuollon osuus sekä oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltosuunnitelma.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosunnitelman laadinta

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma, jossa kuvataan seuraavat asiat:

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut
2. Yhteisöllinen oppilashuolloto ja sen toimintatavat
3. Yksilöllisen oppilashuollon järjestämisestä
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa
5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

4.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain 21 §:n (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen perustuu asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista määrärään tekijästä riippumatta samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamukset suhteutetaan tekoon.

Mikäli järjestyssääntöjä rikotaan, voi seurauksena olla:

- opettajan puhuttelu
- poistaminen luokasta enintään oppitunnin loppuajaksi
- enintään kaksi tuntia kestävä kasvatuskeskustelu
- rehtorin puhuttelu
- poistaminen koulusta enintään loppupäivän ajaksi
- rehtorin antama kirjallinen varoitus
- johtokunnan antama kirjallinen varoitus
- rehtorikokouksen päättämä opetuksen epääminen tai määräaikainen erottaminen enintään kolmeksi kuukaudeksi
- johtokunnan päättämä lukion opiskelijan määräaikainen erottaminen enintään vuodeksi

Rikkeen tai häiriön havaitsijalla on ensisijainen puuttumisvastuu. Mikäli kyse on laajempaa selvittämistä vaativasta tai seurauksena vähintään rehtorin puhuttelua vaativasta teosta, selvittämiseen tai rankaisemiseen osallistuu apulaisrehtori ja/tai rehtori omien valtuuksiensa puitteissa. Ennen seuraamuksen määräämistä kaikkia osapuolia kuullaan. Mikäli tilanteen selvittely ja osapuolten kuuleminen vaatii kirjaamista tai muuta dokumentointia, sovitaan tapauskohtaisesti kirjaaja/dokumentoija. Rangaistuksen antaja huolehtii rangaistuksen kirjaamisesta ja siitä tiedottamisesta.

Poistamisesta koulusta loppupäivän ajaksi, kirjallisesta varoituksesta, opetuksen epäämisestä ja määräaikaisesta erottamisesta ilmoitetaan aina ala-ikäisen opiskelijan huoltajalle. Muista rangaistuksista ilmoitetaan huoltajalle, kun se on opiskelijan ikä ja rikkeen vakavuus huomioon ottaen tarpeellista. Rehtori voi katsoa joissain tapauksissa rangaistuksen suoritetuksi, jos opiskelija on osoittanut katumusta ja toiminut myönteisesti kouluyhteisöä kohtaan.

4.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Koulun monikansallisen opiskelijakunnan opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Kulosaaren yhteiskoulun opetuskieli on suomi. Lisäksi opetuskielenä käytetään englannin kieltä erityisesti englanninkielisen linjan opinnoissa. Englanninkielisellä linjalla suuri osa kursseista opetetaan joko yksikielisesti englanniksi tai kaksikielisesti suomeksi ja englanniksi. Englanninkielisen opetuksen osuus vähenee opintojen loppua kohti valmistauduttaessa suomenkielisiin ylioppilaskirjoituksiin. Mikäli ryhmissä on tilaa, suomenkielisillä linjoilla opiskelevat voivat halutessaan osallistua englannin- tai kaksikieliseen opetukseen tai englanninkielisen linjan opiskelijat valita suomenkielisiä kursseja. Kurssikohtaisista opetuskielistä saa lisätietoa opetussuunnitelman oppiainekohtaisesta osasta. Lukuvuosittainen opetuskielten toteuma on nähtävissä kurssitarjottimesta, johon on merkitty kurssin opetuskieli tai -kielet.

Vieraskieliset opiskelijat
Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja lukion opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella tai hän ei hallitse suomen kieltä. Vieraskielisten opiskelijoiden ohjauksessa informoidaan heitä opiskelumahdollisuuksista ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

5.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa elinikäisen oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen

merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja moniulotteisuuden. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta myös oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Opiskelija saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä osaa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Opiskelija tottuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija harjaantuu toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että vierailla kielillä, erityisestä englanniksi. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä.

Lukio-opiskelu rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka elinikäisen opiskelun taito ja tahto.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuoli- ja tasa-arvotietoiselle opetukselle. Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

5.2 Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat oppiainerajat ylittäviä teemoja ja laaja-alaisia osaamisalueita. Aihekokonaisuudet on otettu huomioon opetussuunnitelman oppiainekohtaisissa osuuksissa sekä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa teemoissa.

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi
- saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja ajatteluun
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta.

Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja lukion toimintakulttuurissa. Kunkin aihekokonaisuuden painottuminen kursseittain on merkitty tämän opetussuunnitelman oppiainekohtaisiin osioihin. Teemaopintojen sisältöjä voidaan valita aihekokonaisuuksista. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan
- ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkymiin
- saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yrityselämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia

- kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja
- osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja
- harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämään myös epäonnistumista ja pettymyksiä
- rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä
- tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.

Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa. Lähidemokratia, media eri muodoissaan sekä nuorten toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat rakentavat perehtymällä näihin elämänalueisiin käytännössä ja erilaisten tietolähteiden avulla. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Hyvinvointi ja turvallisuus
Aihekokonaisuuden tavoitteena on luoda yleiskuva hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista psyykkisistä, sosiaalisista, fyysisistä, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Elämänhallinnan taidot ja itsetuntemus sekä terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet, arvot ja tahto ovat aihekokonaisuuden keskeisiä sisältöjä. Aihekokonaisuudella edistetään liikunnallisen elämäntavan omaksumista, vahvistetaan mielenterveyden suojatekijöitä ja opitaan tunnistamaan mahdollisia riskitekijöitä.

Tavoitteena on, että opiskelija
- osaa kuvata psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia ymmärtäen inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita
- ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua
- tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismin ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä
- osaa käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin
- osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin
- osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi lukiossa, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnallisesti
- tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Aihekokonaisuus on osa lukion hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa yhteisöllisyys ja keskinäinen huolenpito korostuvat. Hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmat liittyvät myös opiskelijakunnan toimintaan, kodin ja oppilaitoksen

yhteistyöhön, oppilaitosruokailuun sekä opiskeluhuoltoon. Aihekokonaisuuden toteuttamiseksi lukio voi tehdä yhteistyötä nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalitoimen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja toimintaan kestävän kehityksen puolesta. Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyiselle ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti. Lähtökohtana on ihmisen toiminnan sopeuttaminen luonnonympäristöjen kantokykyyn ja luonnonvarojen rajallisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden toimivuudesta huolehtiminen. Pyrkimyksenä on opiskelijoiden kasvaminen vastuullisiksi toimijoiksi, joilla on taito ja tahto toimia kestävän tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee perusasiat kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestävän
- osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta
- tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle
- osaa analysoida globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestävään elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä tuntee keinoja köyhyyden ja eriarvoisuuden lievittämiseksi
- osaa analysoida kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä
- osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolvisesti huolehtivaa elämäntapaa
- osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestävää ja oikeudenmukaista kehitystä.

Aihekokonaisuuden toteuttamisessa luodaan yleiskuva muutostarpeista ja niiden mittavuudesta sekä tuodaan esiin jo tehtyjä korjauksia ja muutosmahdollisuuksia. Kasvaakseen kestävän kehityksen aktiiviseksi edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla valinnoillaan ja teoillaan on merkitystä.

Globaalin vastuun näkökulman sisällyttäminen lukion toimintaan edistää kestävän elämäntavan oppimista. Lukio voi tukea kestävän kehityksen toteutumista laatimalla oman kestävän kehityksen ohjelman. Keskeistä kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisessa on opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteettien rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimijuuttaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä. Aihekokonaisuuden

keskeisenä lähtökohtana on lukion opiskelijoiden oma kokemusmaailma, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutkia, mistä osallisuus ja toimintakykyisyys muodostuvat kulttuurisesti moninaistuvassa yhteiskunnassa, kansainvälistyneessä työelämässä ja monitulkintaisessa, keskinäisriippuvuuksien muovaamassa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ihmisoikeuksia ja osaa pohtia ihmisoikeuksien edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä
- osaa reflektoida kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin ja harjaantuu toimimaan kulttuuritulkkina
- ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet sekä mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uusintamisessa
- vahvistaa kielitietoisuuttaan, monikielisyyttään ja monilukutaitoaan
- osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen
- saa tilaisuuksia harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen osaamistaan tehden luovaa, monenkeskistä yhteistyötä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi**.**

Aihekokonaisuuden teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielisissä opiskeluympäristöissä. Opiskeluympäristöjen rakentamisessa lukio voi hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostojaan ja kotikansainvälisyyden keinovalikoimia. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kieli- ja kulttuuriympäristönä sekä hyvien tapojen edistämiseen. Lukion traditiot, juhlat ja muut tapahtumat voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Monilukutaito ja mediat

Aihekokonaisuus syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden keskeisestä asemasta ja merkityksestä ihmisenä kasvamiselle ja kulttuurille. Monilukutaidolla tarkoitetaan taitoja tulkita, tuottaa ja arvottaa tekstejä eri muodoissa ja konteksteissa. Medialukutaito on osa monilukutaitoa. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien tai niiden yhdistelmien muodostamia kokonaisuuksia. Monilukutaito tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Erilaiset lukutaidot kehittyvät kaikessa opetuksessa ja kaikissa oppiaineissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista

- syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä
- harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa
- syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein
- harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin
- tuntee tekijänoikeuksia ja sananvapautta koskevia keskeisiä normeja sekä osaa analysoida medioihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä
- osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.

Opiskelijoiden monilukutaidon kehittymistä tukee oppiaineiden välinen yhteistyö, opiskelu monipuolisissa opiskeluympäristöissä, opiskelijoiden omien ideoiden ja toimintaympäristöjen hyödyntäminen sekä yhteistyö esimerkiksi medioiden, kirjastojen sekä tutkimus- ja kulttuurilaitosten kanssa. Opiskelijat oppivat erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mediassa toimimisen tapoja esimerkiksi osallistumalla mediamateriaalin laatimiseen. Lukion tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma voi tukea aihekokonaisuuden toteutusta.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutteisuudesta. Teknologian avulla ihminen rakentaa maailmaa tarpeidensa pohjalta uusia ratkaisuja etsien ja luoden. Teknologisten ratkaisujen perustana on tietämys luonnonlaeista ja -ilmiöistä. Luovuus ja ongelmanratkaisu, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä kestävä tulevaisuus ovat näkökulmia teknologian kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen keskeisiä sisältöjä ovat elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttuminen. Aihekokonaisuutta voidaan lähestyä historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä
- ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta
- rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena
- oppii yhteistyön taitoja ja yrittäjyyttä sekä tutustuu teknologisilta ratkaisuiltaan kiinnostaviin yrityksiin ja innovatiivisiin työelämän toimijoihin
- osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana
- osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työpaikkojen kehitykseen, työn sisältöön ja työllisyyteen

Ihmisen suhdetta teknologiaan pohditaan kodin, työelämän ja vapaa-ajanvieton näkökulmista. Teknologisen kehityksen suuntia ja vaihtoehtoja arvioidaan eettisin ja taloudellisin perustein sekä hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmista. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen ja osallistumaan sitä koskevaan päätöksentekoon pitäen esillä pyrkimyksiä kestävään elämäntapaan. Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla teknologioiden soveltamiseen eri aloilla. Työskentely digitaalisissa ympäristöissä ja teknologia-alan eri toimijoiden kanssa voi olla osa aihekokonaisuuden toteutusta. Ohjauksella voidaan edistää tasa-arvoa opiskelijoiden valinnoissa.

5.3 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatuksesta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tulkintaan ja eettiseen pohdintaan.

Kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus mahdollistaa omasta kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta lähtevän identiteetin rakentamisen moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on oppia arvostamaan monikielisyyttä ja kulttuurista moninaisuutta, kielellisiä ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien opetuksessa tehdään yhteistyötä oppimäärien välillä ja muiden oppiaineiden kanssa.

Koulussamme opetettavat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärät ovat suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisen kielenä. Mikäli opiskelija vaihtaa oppimäärää kesken opintojen, aiemman oppimäärän suoritetut kurssit luetaan hyväksi uudessa oppimäärässä ja arvosanat siirtyvät uuden oppimäärän arvosanoiksi.

5.3.1 SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Hyvät kieli- ja vuorovaikutustaidot ovat

merkityksellisiä työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta. Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen tukevat kurssien tavoitteiden saavuttamista.

Koulumme englanninkielisen painotuksen vuoksi oppiaineella on erityistehtävänään tukea opiskelijoiden suomen kielen taitoja ja tietoja sekä auttaa heitä oman identiteetin rakentamisessa muuttuvassa globaalissa maailmassa. Koulumme kansainvälisyys sekä englanninkielinen opetus tarjoavat mahdollisuuden laajaan kulttuuriseen integraatioon.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen
- syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- syventää vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta
- ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit
- syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoitusperiä sekä valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla
- nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta.

Arviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi kohdistuu oppimäärän yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista,

osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukio aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Suomen kieli ja kirjallisuus**	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		pohjatekstien teemat	pohjatekstien teemat		pohjatekstien teemat
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys			kaunokirjallisuus identiteetin rakentajana	kaunokirjallisuus kulttuurin peilinä	media kulttuurin ilmentäjänä
Hyvinvointi ja turvallisuus		sosiaalinen media lähdekritiikki	identiteetti hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakentajana	elämyksellinen lukeminen	sosiaalinen media lähdekritiikki
Mediat ja monilukutaito		multimodaaliset tekstit	multimodaaliset tekstit	multimodaaliset tekstit	multimodaaliset tekstit ja mediakritiikki
Teknologia		väline tiedonhankinta	väline tiedonhankinta	väline tiedonhankinta	väline tiedonhankinta
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		sisällön tuottaminen ja ymmärtäminen	kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustaidot	kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustaidot	kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustaidot
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		kriittinen lukutaito	ryhmä- ja parityöskentelytaidot	ryhmä- ja parityöskentelytaidot	vaikuttaminen yhteiskunnallisena toimintana
Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	kurssi5	kurssit 6	kurssi 7	kurssit 8	kurssi 9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		pohjatekstien teemat		ajankohtainen yhteiskunnallinen keskustelu	pohjatekstien teemat
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys	kaunokirjallisuus kontekstissaan	taide kontekstissaan		ajankohtainen yhteiskunnallinen keskustelu	pohjatekstien teemat
Hyvinvointi ja turvallisuus	taide elämyksenä	taide elämyksenä	rohkeus puheviestiä erilaisissa konteksteissa		

Mediat ja monilukutaito	median myytit ja arkkityypit	median kertomukset	visuaaliset ja auditiiviset mediat	ajankohtaiset median aiheet	mediakriittisyys
Teknologia	väline tiedonhankinta	väline tiedonhankinta	väline	väline tiedonhankinta	väline tiedonhankinta
Yrittäjyys työelämä ja jatko-opinnot			suullisen ja sanattoman viestinnän monipuoliset taidot	laaja asiatyylinen kirjoittaminen	tiedon ja eri tieteenalojen kielet
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		kulttuuri yhteiskunnallisena vaikuttajana	suullisen ja sanattoman viestinnän monipuoliset taidot	ajankohtainen yhteiskunnallinen keskustelu	kulttuurinen lukutaito

Pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (LÄI1)

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, opinto-ohjaus, psykologia, kuvataide, musiikki ja elämänkatsomusaineet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana
- lisää tietojaan ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.

Keskeiset sisällöt

- oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana
- tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun
- tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa
- tekstien moniäänisyys

- proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi
- tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
- tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen
- ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (LÄI2)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: maantiede, biologia yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, ja elämänkatsomusaineet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän
- oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen
- oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa
- kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus
- suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus
- kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä
- kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (LÄI3)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: historia, psykologia, vieraat kielet, musiikki, kuvataide, yhteiskuntaoppi, maantiede ja elämänkatsomusaineet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden
- syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista
- monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa
- oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta
- syventää ryhmäviestintätaitojaan.

Keskeiset sisällöt

- kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus
- monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä
- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi
- monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa
- kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen
- tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta

4. Tekstit ja vaikuttaminen (LÄI4)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, elämänkatsomusaineet, musiikki, kuvataide, terveystieto, liikunta ja opinto-ohjaus.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista

- osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys
- sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki
- kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja
- argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu

5. Teksti ja konteksti (LÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, elämänkatsomusaineet, musiikki ja kuvataide.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että

- opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.

Keskeiset sisällöt

- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa
- tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoa tyylin näkökulmasta
- suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia
- kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (LÄI6)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, elämänkatsomusaineet, musiikki, kuvataide, terveystieto, liikunta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin
- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa
- syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista
- tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja
- oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti
- monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat
- kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa
- nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa
- dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (LÄI7)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: musiikki, kuvataide, liikunta, yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, elämänkatsomusaineet, terveystieto, matematiikka, fysiikka, kemia, opinto-ohjaus.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä
- syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi
- kielellinen ja ei-kielellinen viestintä
- arjen vuorovaikutustilanteet
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (LÄI8)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, elämänkatsomusaineet, terveystieto, opinto-ohjaus.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen
- tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa
- kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta
- mediatekstien tuottamista ja analyysia

9. Lukutaitojen syventäminen (LÄI9)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Kurssin sisällöt tarjoavat yhteistyömahdollisuuksia mm. seuraavien oppiaineiden kanssa: musiikki, kuvataide, yhteiskuntaoppi, historia, vieraat kielet, psykologia, elämänkatsomusaineet, terveystieto, matematiikka, fysiikka, kemia, opinto-ohjaus.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista
- varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.

Keskeiset sisällöt

- tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
- fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista
- tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

10. Vertailevaa kielenhuoltoa (LÄI10)

Kurssilla vertaillaan suomen ja vieraiden kielten rakenteita ja kielenhuoltoa. Kurssi sopii myös S2-opiskelijoille.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee kielen peruskäsitteet ja osaa käyttää niitä eri kielten yhteydessä
- oivaltaa eri kielten käytäntöjen yhtäläisyyksiä ja eroja
- osaa soveltaa oppimiaan rakenteisiin liittyviä sääntöjä omissa teksteissään.

Keskeiset sisällöt

- kielen peruskäsitteet sekä niiden hyödyntäminen vieraisiin kieliin ja suomenkielisen tekstin analyysiin
- sanojen oikeinkirjoitus (mm. iso alkukirjain, yhdyssanat) - käytännöt eri kielissä
- pronominien käyttö
- virke, lause, lauseenvastike - virkkeen rakentaminen eri kielissä
- välimerkkien käyttö eri kielissä

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Tekstin rakenne ja tyyli –kielenhuoltoa (LÄI11)

Kurssilla keskitytään kirjoitetun tekstin tyylin, sidosteisuuden ja kokonaisuuden hallintaan. Sisältöjä voidaan integroida joiltain osin englannin ja ruotsin kanssa, mahdollisesti myös reaaliaineisiin, joissa tuotetaan pitkiä esseevastauksia. Kurssi sopii myös S2-opiskelijoille ja voidaan toteuttaa yhdessä S2-opintojen kanssa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Opiskelija

- tunnistaa erilaisia kielen tyylin rekisterejä ja pystyy arvioimaan omaa kirjoittamistaan tästä näkökulmasta.
- rakentaa tekstistään sidosteisen kokonaisuuden, jossa ajatusjuoni kulkee kirkkaasti ja loogisesti.
- hahmottaa erilaisia lause- ja virkerakenteita
- kykenee kirjoittamaan asiatyylisen tekstikokonaisuuden.
- keskeisenä sisältönä on kielen eri tyylien, sidostekeinojen ja lause- ja virkerakenteiden käsittely. Tämän lisäksi tutustutaan tekstin lainaamiseen yksityiskohtiin.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12.Teatteria, vloggausta ja bloggausta (LÄI12)

Haluatko päästä teatteriensi-iltaan pressinä? Haluatko osallistua teatterin lehdistötilaisuuteen, jossa esitellään tulevaa ohjelmistoa? Haluatko tavata teatterialan ammattilaisia? Haluatko vierailla teatteritaloissa? Tutustua Teatterikorkeakouluun? Ja tehdä teatteriblogia tai -vlogia? Silloin tämä kurssi on sinua varten. Valitse nopeasti - kurssin maksimikoko on 15 opiskelijaa. Kurssista saat suoritusmerkinnän.

13. Elävistä kuvista Youtube-videoon (LÄI13)

Kurssilla perehdytään monipuolisesti audiovisuaalisiin teksteihin, jotka ovat keskeistä aineistoa myös ylioppilaskirjoituksissa sekä luku- että kirjoitustaidon kokeessa. Kurssin aikana tutustutaan liikkuvan kuvan lajityyppeihin, mm. erilaisiin elokuviin, dokumentteihin, tv-sarjoihin, musiikkivideoihin, vlogeihin ja muihin youtube-aineistoihin sekä harjoitellaan niiden analyysia. Kurssilla myös suunnitellaan ja kuvataan valinnainen audiovisuaalinen teksti (esim. vlogi, musiikkivideo, animaatio) pienissä ryhmissä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Luova kirjoittaminen (LÄI14)

Kurssilla opiskelija tutustuu monipuolisesti fiktiivisiin tekstilajeihin sekä kirjoittaa monenlaisia tekstejä ja keskustelee niistä muiden kanssa. Opiskelija tottuu hiomaan tekstejään saamansa palautteen pohjalta. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi ja se sopii myös S2-opiskelijoille. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

15. Suomalainen ja kansainvälinen media (LÄI15)

Kurssilla tutustutaan vertaillen eri maiden median toimintaympäristöihin ja sisältöihin oppilaiden kielitaidon mukaan. Lisäksi pohditaan, miten maantieteellinen sijainti, politiikka ja väestön koulutustaso vaikuttavat uutisointiin. Myös median luotettavuuteen kiinnitetään huomiota. Kurssin aikana tehdään vierailukäyntejä ja tuotetaan erilaisia mediatekstejä

(esim. uutinen, reportaasi, blogi, vlogi, podcast). Painopiste on keskustelussa ja maailmanlaajuisen mediaympäristön ymmärtämisessä. Opetuskielinä ovat suomi ja englanti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

16. Shakespeare and Tudor England (LÄI16)
Tällä englannin kielen, äidinkielen ja historian yhteisellä kurssilla tutustutaan Shakespearen tuotantoon ja Elisabethin ajan Englantiin. Kurssilla luetaan näytelmätekstejä ja kirjoitetaan sekä luovia että analyyttisia tekstejä. Kurssilla toteutetaan mahdollisesti myös näytelmäprojekti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Läi16-kurssin tulee olla suoritettuna, mikäli opiskelija haluaa suorittaa aiheesta kahden kurssin kokonaisuuden, jolloin kurssisisältöihin kuuluu myös opintomatka Lontooseen ja Startford-Upon-Avoniin. Opintomatkasta opiskelijat saavat yhden englannin kurssin (LENA16).

17. Kirjallisuuden lukiodiplomi (LÄI17)
Opiskelija tutustuu omaan tahtiin kaunokirjallisiin 10 kaunokirjalliseen teokseen ja tekee kuhunkin teokseen liittyvän suullisen tai kirjallisen tehtävän. Kirjallisuus valitaan kirjalistasta. Opiskelija saa myös itse ehdottaa teoksia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

18. Helsingin maantiedettä ja kulttuuria (LÄI18)

Nyt voit saada selville, asutko suolla, kaatopaikalla vai peruskalliolla. Haluatko tämän lisäksi kuulla tarinoita omalta kotikonnultasi tai suurten suomalaisten kirjailijoiden kuvauksia lapsuutesi maisemasta? Entä mistä rakennuksesta ja elokuvasta löytyy huikea portaikko, jossa vanhan rouvan murhannut mieshenkilö ryntää kohti kuolemaansa? Miltä kuulostaa kulttuurimatka helsinkiläiseen arkkitehtuuriin, joka samalla heijastaa ihmispopulaation levittäytymistä jugendista funkkiksen kautta elementtilähiöihin? Entäpä piristävä hautuumaakävely suoraan suomalaisen kulttuurin ytimeen ja multaan?
Maantieteen ja äidinkielen yhteiskurssilla saat syväporauksen pääkaupungin maaperään, populaatioon ja kulttuuriin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

19. KSYK:n uutishuone / KSYK News Room (LSÄI1)
Kurssilla tutustutaan internetin tarjoamiin ilmaisumuotoihin, esimerkiksi blogeihin, vlogeihin ja podcasteihin. Kurssin tavoitteena on tuottaa vlogeja, blogeja ja muuta mediasisältöä koulun internetsivuille sekä eri lukiolinjojen sivuille. Mediasisältöä voi tuottaa sekä suomen että englannin kielelllä ja mahdollisuuksien mukaan myös muilla opiskelijoiden taitamilla kielillä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

20. Lasten- ja nuortenkirjallisuutta kaksikielisesti (LSÄI3)

Kurssi on kaksikielinen äidinkielen ja ruotsin yhteinen kurssi, jolla tutustutaan ruotsinkieliseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen lukemisen, elokuvien sekä mahdollisuuksien mukaan teatterin muodossa. Kurssin tavoitteena on tutustuttaa lasten- ja nuortenkirjallisuuteen,

rohkaista lukemaan ruotsinkielistä kirjallisuutta ja samalla vahvistaa sekä kirjallisen että suullisen viestinnän taitoja. Äidinkielen ja kirjallisuuden osalta kurssin tavoitteena on lisäksi harjoituttaa kirjallisuuden analysointitaitoja sekä kirjallisuutta käsittelevien lukutaitovastausten kirjoittamista.

Kurssilla harjoitellaan aihepiirin sanastoa, kirjoitetaan lyhyitä ruotsinkielisiä tekstejä sekä keskustellaan kaksikielisesti. Opiskelijat, jotka suorittavat kurssin äidinkieleen ja kirjallisuuteen harjoittelevat kurssin aikana kirjallisuutta käsittelevien lukutaitovastausten kirjoittamista sekä kirjallisuuden analyyttistä tulkintaa. Kurssiin sisältyy opintomatka Ruotsiin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.3.2 SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Tehtävä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus ‑oppimäärän mukaan. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus ‑oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Koulumme englanninkielisen painotuksen vuoksi oppiaineella on erityistehtävänään tukea opiskelijoiden suomen kielen taitoja ja tietoja sekä auttaa heitä oman identiteetin rakentamisessa muuttuvassa globaalissa maailmassa. Koulumme kansainvälisyys sekä englanninkielinen opetus tarjoavat mahdollisuuden laajaan kulttuuriseen integraatioon.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa
- syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta
- vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä
- syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla
- nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta
- osaa pohtia monikielisyyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.

Arviointi

Arviointi tapahtuu kurssikohtaisten tavoitteiden perusteella. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat tavoitteiden perusteella asetetut monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**S2**	S21	S22	S23	S24
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		Oma kieli ja kulttuuri verrattuna	Teemana Suomen kielellinen ja	Kielen taiteellisen tehtävän ja	media kulttuurin ilmentäjänä

		suomen kieleen ja kulttuuriin. Oma kielellinen identiteetti, monikielisyys.	kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys,	erityisesti suomalaisen kaunokirjallisuuden ja muun taiteen kulttuurinen merkitys peilaten omaan kulttuuriin.	
Hyvinvointi ja turvallisuus		sosiaalinen media lähdekritiikki	identiteetti hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakentajana	elämyksellinen lukeminen	sosiaalinen media lähdekritiikki
Mediat ja monilukutaito		Verkkolukeminen, lähdekritiikki	multimodaliset tekstit	multimodaliset tekstit	multimodaaliset tekstit ja mediakritiikki
Teknologia		Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		Tavoitteet suomen kielen opiskelulle	kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustaidot	kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustaidot	kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustaidot
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		kriittinen lukutaito, ryhmä- ja parityöskentelytaidot	Kielen ja kulttuurin merkitys yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle, ryhmä- ja parityöskentelytaidot	ryhmä- ja parityöskentelytaidot	vaikuttaminen yhteiskunnallisena toimintana

	S2	S25	S26	S27	S28
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.		Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		Suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja niiden merkitys oman kulttuurin näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.	Suomalainen kulttuuri, erityisesti kirjallisuus sekä muut taiteet ja mediakulttuuri ja niiden vertailu tuntemiinsa muihin kulttuureihin.		
Hyvinvointi ja turvallisuus		taide elämyksenä	taide elämyksenä	rohkeus puheviestiä erilaisissa konteksteissa	
Mediat ja monilukutaito		Tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit	Kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa		Suullisten, kirjallisten ja multimodaalisten asiatekstien, erityisesti mielipidetekstieny

					mmärtäminen, kriittisen lukutaidon syventäminen ja tekstien välittämien arvojen tarkasteleminen
Teknologia		Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline		Tiedonhankinta, väline
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		Suullinen viestintä.	Luetun ymmärtäminen, eri alojen sanastot.		laaja asiatyylinen kirjoittaminen
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		Suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, paneeli, keskustelu.	Sujuva, eettinen ja rakentava toiminta vuorovaikutustilanteissa. Kulttuuri yhteiskunnallisena vaikuttajana.	suullisen ja sanattoman viestinnän monipuoliset taidot	ajankohtainen yhteiskunnallinen keskustelu

	S2	S29	S210	S211	S212
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		Käsitellään kirjallisuuden ja pohjatekstien aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden aiheiden kautta.	Käsitellään kirjallisuuden ja pohjatekstien aiheiden kautta.
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		Suomalaisen kulttuurin tuntemus, erit. kirjallisuuden, ja vertaaminen opiskelijan tuntemiin muihin kulttuureihin.	Suomalaisen kulttuurin tuntemus ja vertaaminen opiskelijan tuntemiin muihin kulttuureihin.	Suomalaisen kirjallisuuden tuntemuksen syventäminen. Reflektointi omaan kulttuuriin ja identiteettiin.	
Hyvinvointi ja turvallisuus		Kirjallisuudesta nousevat teemat.		Kirjallisuudesta nousevat teemat.	
Mediat ja monilukutaito		Kriittisen lukutaidon syventäminen ja tekstien välittämien arvojen tarkasteleminen.	Verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit	Kriittisen lukutaidon syventäminen ja tekstien välittämien arvojen tarkasteleminen	Verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit.
Teknologia		Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline	Tiedonhankinta, väline
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		Luetun ymmärtäminen ja analysoiminen. Kirjallinen viestintä.	Yleiskielisen tekstin tuottaminen.	Luetun ymmärtäminen ja analysoiminen.	Luetun ymmärtäminen, eri alojen sanastot.
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		tiedon ja eri tieteenalojen kielet	Yleiskielisen tekstin tuottaminen.	Monilukutaito.	Monilukutaito.

Pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (LS21)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon
- kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja
- vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulleen ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä
- harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.

Keskeiset sisällöt

- lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitoja puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana
- tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia
- tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat
- erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa
- yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot
- tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
- suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus
- virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluokat.

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (LS22)

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.

Keskeiset sisällöt

- kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys
- eri tekstilajien hallinnan syventäminen
- lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät
- suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys
- suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus
- aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
- kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua.

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (LS23)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa
- oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä
- harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä
- ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista
- kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä
- kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa
- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti, myös verkossa
- suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos
- tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta
- viestien tulkitsemista ja tuottamista
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktiot.

4. Tekstit ja vaikuttaminen (LS24)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja
- oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen
- syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Keskeiset sisällöt

- kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka
- asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja
- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
- argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa
- kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana
- perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti
- ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia
- sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet
- nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio.

5. Teksti ja konteksti (LS25)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin, muun muassa erityisalojen tekstit
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä
- pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa
- oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

- tyylin aineksien vaikutus tekstiin
- abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot
- tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit
- eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta
- kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta
- suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu
- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (LS26)

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- perehtyy nykykulttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan
- oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit
- kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)
- kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita

- luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua
- suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (LS27)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Kurssi järjestetään yhdessä äidinkielen kanssa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä
- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi
- suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen, abikurssi (LS28)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä

- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen
- kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista
- tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista
- kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia
- kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan
- kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen
- suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro

9. Lukutaitojen syventäminen (LS29)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Tätä verkkokurssia tarjotaan vuorovuosin S212-kurssin kanssa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista
- kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista
- kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
- kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
- tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus
- vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
- kirjailija- tai teosesittely
- käännösharjoitus

Koulukohtaiset syventävät kurssit

10. Lukio-opintoihin valmistava kurssi (LS210)

Kurssi valmentaa opiskelijaa lukion suomi toisena kielenä -opintoihin, ja se suositellaan suoritettavaksi ennen pakollisia S21-S26-kursseja. Kurssin tavoitteena on varmistaa, että opiskelija selviytyy tavallisimmissa kielenkäyttötilanteissa kirjallisesti ja suullisesti. Numeroarviointi.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy tavallisimmissa lukiossa tarvittavissa kielenkäyttötilanteissa kirjallisesti ja suullisesti.
- pystyy tuottamaan opinnoissa vaadittavaa yleiskielistä asiatekstiä.

Keskeiset sisällöt

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista
- kielen perusrakenteiden osaamisen kartoitus

11. Sanastokurssi (S211)

Kurssin tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden sanavarastoa eri aloilta mm. ajankohtaisia artikkeleita lukemalla. Kurssilla käydään läpi eri sanatyyppejä ja -vartaloita ja kerrataan, miten sanoja muodostetaan. Myös astevaihtelua ja kielenhuoltoa kerrataan. Tätä verkkokurssia tarjotaan vuorovuosin S29-kurssin kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- Laajentaa eri alojen sanavarastoaan lukemalla eri alojen tekstejä.
- Kertaa suomen kielen sananmuodostuskeinot.
- Kertaa oikeinkirjoitusta: yhteen ja erikseen kirjoittaminen, yhdysviivan käyttö.
- Kertaa sanatyypit ja niiden vartalot.
- Kertaa verbityypit ja tarvittaessa aikamuodot.
- Kertaa astevaihtelun sekä verbeissä että nomineissa.

Keskeiset sisällöt

- Tekstien lukeminen eri aloilta sanastoon keskittyen.
- Sanatyyppien ja -vartaloiden muodostamisen kertaus.
- Astevaihtelu verbeissä ja nomineissa.

12. Näytelmäkirjallisuuden ja teatterin kurssi (LS212)

Kurssilla tutustutaan johonkin näytelmäkirjallisuuden klassikkoon tai nykynäytelmään toiminnallisin opetusmetodein. Kurssiin kuuluu koulun ulkopuolisia vierailuja mm. teatterikorkeakouluun, erilaisiin teatteritaloihin sekä esityksiin ja harjoituksiin. Mahdollisuuksien mukaan tunneille kutsutaan teatterialan ammattilaisia kertomaan niin

työstään kuin teatterista taiteena. Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan kykyä lukea ja tuottaa teatteritaidetta sekä rohkaista häntä vapaa-ajallaan teatterin ja näytelmien kuluttamiseen. Kurssi toteutetaan integroidusti Läi12-kurssi kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

13. Elokuvan ja tv-sarjojen maailma (LS213)

Kurssilla tutustutaan elokuvan eri lajityyppeihin, niiden kehitykseen ja tulkintaan sekä ilmaisukeinoihin elokuvia katselemalla, erittelemällä ja analysoimalla. Lisäksi kurssilla tutkitaan televisiodraamaa ja sen kerronnan keinoja sekä analysoidaan ja tulkitaan televisiosarjoja. Kurssilla tuotetaan myös pieniä elokuvailmaisuun liittyviä kurssitöitä. Kurssi toteutetaan integroidusti Läi13- kurssin kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Luova kirjoittaminen (LS214)
Kurssilla opiskelija tutustuu monipuolisesti fiktiivisiin tekstilajeihin sekä kirjoittaa monenlaisia tekstejä ja keskustelee niistä muiden kanssa. Opiskelija tottuu hiomaan tekstejään saamansa palautteen pohjalta. Kurssi toteutetaan integroidusti Läi14-kurssin kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

15. Monimuotoinen media/ Median monet kasvot (LS215)
Kurssilla tutustutaan erilaisiin medioihin, median historiaan ja muutokseen sekä asemaan nyky-yhteiskunnassa. Kurssin aikana tehdään paljon erilaisia vierailukäyntejä, joilla perehdytään muun muassa erilaisten mediasisältöjen tuottamiseen. Kurssi toteutetaan integroidusti Läi15-kurssin kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

16. Shakespeare and Tudor England (LS216)

Tällä englannin kielen, äidinkielen ja historian yhteisellä kurssilla tutustutaan Shakespearen tuotantoon ja Elisabethin ajan Englantiin. Kurssilla luetaan näytelmätekstejä ja kirjoitetaan sekä luovia että analyyttisia tekstejä. Kurssilla toteutetaan mahdollisesti myös näytelmäprojekti. Kurssi toteutetaan integroidusti Läi16-kurssin kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Läi16-kurssin tulee olla suoritettuna, mikäli opiskelija haluaa suorittaa aiheesta kahden kurssin kokonaisuuden, jolloin kurssisisältöihin kuuluu myös opintomatka Lontooseen ja Startford-Upon-Avoniin. Opintomatkasta opiskelijat saavat yhden englannin kurssin (ena16).

17. Vertailevaa kielenhuoltoa (S217)
Kurssilla vertaillaan suomen ja vieraiden kielten rakenteita ja kielenhuoltoa. Toteutetaan integroidusti Läi10-kurssin kanssa.
Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee kielen peruskäsitteet ja osaa käyttää niitä eri kielten yhteydessä
- oivaltaa eri kielten käytäntöjen yhtäläisyyksiä ja eroja
- osaa soveltaa oppimiaan rakenteisiin liittyviä sääntöjä omissa teksteissään.

Keskeiset sisällöt

- kielen peruskäsitteet sekä niiden hyödyntäminen vieraisiin kieliin ja suomenkielisen tekstin analyysiin

- sanojen oikeinkirjoitus (mm. iso alkukirjain, yhdyssanat) - käytännöt eri kielissä
- pronominien käyttö
- virke, lause, lauseenvastike - virkkeen rakentaminen eri kielissä
- välimerkkien käyttö eri kielissä

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

18. Kirjallisuusdiplomi (S218)
Opiskelija tutustuu omaan tahtiin kaunokirjallisiin 10 kaunokirjalliseen teokseen ja tekee kuhunkin teokseen liittyvän suullisen tai kirjallisen tehtävän. Kirjallisuus valitaan kirjalistasta. Opiskelija saa myös itse ehdottaa teoksia. Kurssista saa suoritusmerkinnän.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit (SS2)

19. Hyvää päivää, hauska tutustua (SS21)
Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää.
20. Jokapäiväinen elämä (SS22)
Kurssin aihepiireinä ovat koti, suku, ystävät ja muut ihmissuhteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä nuorten jokapäiväiseen elämään liittyvät kiinnostuksen kohteet, rutiinit ja sanasto. Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja ateriointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista sekä laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää.
21. Opiskelu, työ ja tulevaisuudensuunnitelmat (SS23)
Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien suunnitelmien ja toiveiden kuvailua. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, kuten mielipiteen ilmaisemista, sekä vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää.
22. Meillä ja muualla (SS24)
Kurssin aihepiireinä ovat opiskelijoiden oman maan sekä kohdekielisen maan (Suomen) ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää.

5.3.3 DRAAMA

Tehtävä

Draama on taideaine, jonka juuret ovat teatteritaiteessa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oman ilmaisun ja draamataitojen sekä draamallisen ajattelun kehittäminen. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan ryhmätyötaitoja, kasvattaa esiintymisrohkeutta ja kehittää esiintymistaitoja sekä innostaa draamalliseen ilmaisuun.

Tavoitteet

Opiskelija

- kehittää ryhmätyötaitojaan
- oppii vastaanottamaan ja antamaan palautetta
- kehittää ja monipuolistaa verbaalista ja nonverbaalista ilmaisuaan
- saa rohkeutta itseilmaisuun ja kehittää esiintymistaitojaan
- oppii draaman ja teatteri-ilmaisun perusteita
- rohkaistuu tekemään aloitteita ja tuottamaan ideoita draamaan
- harjoittelee improvisaation perustekniikoita
- kokeilee erilaisia rooleja ja esiintymistyylejä.

Arviointi

Kurssien läpäiseminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneille. Opiskelija saa kurssin aikana suullista palautetta sekä opettajalta että muilta opiskelijoilta.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Draama**	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		Aihekokonaisuuden teemoja voidaan käsitellä draamaprosesseissa.			
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		Aihekokonaisuuden teemoja voidaan käsitellä draamaprosesseissa.			
Hyvinvointi ja turvallisuus		Aihekokonaisuuden teemoja voidaan käsitellä draamaprosesseissa.			
Mediat ja monilukutaito		Kurssin keskeistä sisältöä ovat viestintä- ja vuorovaikutustaitojen sekä ryhmätyötaitojen kehittäminen.			
Teknologia					

Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		Kurssin keskeistä sisältöä ovat viestintä- ja vuorovaikutustaitojen sekä ryhmätyötaitojen kehittäminen.			
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		Kurssin keskeistä sisältöä ovat viestintä- ja vuorovaikutustaitojen sekä ryhmätyötaitojen kehittäminen.			

1. Draama (LIT1)

Kurssi on joustava, ja sisällöt muokkautuvat kunakin vuonna ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaan. Kurssilla tehdään perusharjoituksia, joiden tavoitteena on etsiä opiskelijan omia ilmaisuvaroja, kasvattaa esiintymisrohkeutta sekä vahvistaa kykyä toimia ryhmässä, ottaa kontaktia ja reagoida toisten antamiin impulsseihin. Kurssilla harjoitellaan äänenkäyttöä, tehdään erilaisia liikeilmaisuun liittyviä harjoituksia sekä aisti-, kontakti- ja rentoutumisharjoituksia. Opiskelijat perehtyvät myös improvisaation perustekniikoihin sekä johonkin osallistavan draaman genreen esimerkiksi prosessidraamaan. Kurssilla voidaan tehdä myös pieniä projekteja esimerkiksi lyhytelokuvia. Kurssin opetuskieli on suomi. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Näytelmäkurssi (LIT2)

Näytelmäkurssi on kurssi, jonka aikana tuotetaan valmis esitys. Oppilas osallistuu yhdessä opettajan ja muun ryhmän kanssa näytelmän ja/ tai pienempien esitysten suunnitteluun, dramatisointiin ja toteuttamiseen. Kurssi on tarkoitettu yhdeksäsluokkalaisille sekä lukion opiskelijoille. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Ilmaisua ja esityksiä (LIT3)

Kiinnostaako esiintyminen? Haluatko kokemusta juhlien tekemisestä ja toteuttamisesta? Kurssilla tehdään yhdessä pieniä esityksiä koulun juhliin, esim. puuro- ja joulujuhla. Kurssi ei edellytä musikaalisia tai taiteellisia lahjoja! Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.4 TOINEN KOTIMAINEN KIELI

5.4.1 RUOTSI

Tehtävä

Ruotsin kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään ruotsin kielen taitoaan ja opetuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia ruotsia ja käyttää taitoaan rohkeasti. Opiskelijoita kannustetaan toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä sekä Suomessa että Ruotsissa. Pyrkimyksenä on opiskelijan kielimaailman avartaminen. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa ja kaksikielisessä koulussamme etenkin englannin kieltä hyödynnetään opetuksen tukena. Opetuksella annetaan valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa koulun kansainvälis-yhteiskunnallisen painotuksen mukaisesti.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaidon merkitys myös työelämässä. Kieltenopetuksessa pyritään hyödyntämään tutkivaa oppimista hyödyntäen mahdollisimman monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa ruotsin kielellä, mahdollisesti myös muilla pohjoismaisilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiasta tehdään luonteva osa opiskelua.

Opetuksen teemojen valinnassa pyritään huomioimaan opiskelijoiden erilaisuus ja erilaiset kiinnostuksen kohteet. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille mahdollisimman merkityksellisiä, avoimia ja sopivan haastavia tehtäviä tiedostaen, että opiskelijoiden eteneminen opinnoissa tapahtuu eri tahdissa.

Opetus perustuu tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Opetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan.

Oppimateriaalit ruotsin kielen opetuksessa ovat suomen ja ruotsinkielisiä ja opetuskieli on mahdollisimman pitkälle ruotsin kieli. Apukielenä on suomen kieli.

Tavoitteet

Ruotsin kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- opiskelee ruotsin kieltä tavoitteellisesti, tiedostaen, miten ja miksi ruotsin kieltä opiskellaan
- ymmärtää, että positiivinen asenne helpottaa oppimista ja tekee opiskelusta antoisaa
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja siitä saatavan hyödyn
- kehittyy ruotsin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa

- rohkaistuu hyödyntämään ruotsin kieltä opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- kehittyy kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita
- ottaa vastuuta omasta työskentelystään ja ymmärtää työrauhan sekä säännöllisen opiskelun merkityksen
- osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta
- osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija oppii asettamaan omia tavoitteitaan, arvioimaan taitojensa kehittymistä ja kehittämään niitä edelleen.

Oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
RUA	B2.1	B2.1	B1.2
RUB1	B1.1	B1.1	B1.1
RUB3	A2.2	A2.2	A2.1

Arviointi

Ruotsin kielessä arviointi perustuu ruotsin kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan lisäksi huomioon kurssikohtaiset painotukset. Palautetta pyritään antamaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia ja opiskelijalle pyritään antamaan palautetta myös edistymisestä oppimisprosessin aikana.

Pakollisista ja valtakunnallisista kursseista annetaan numeroarvostelu, mutta koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista suoritusmerkintä. Kurssin arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta. Arvioinnin pohjana voidaan käyttää esim. kurssikoetta, kurssinaikaista näyttöä (tuntiaktiivisuus, suullinen kielitaito, mahdolliset tuntitestit, tehtävien tekeminen), itsenäistä opiskelua, portfoliotyöskentelyä sekä itse- ja toveriarviointia. Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa pyritään lisäksi huomioimaan opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Itsenäisesti opiskeltu kurssi arvioidaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muutkin kurssit. Mikäli opiskelija suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee sopia siitä opettajan kanssa etukäteen, suorittaa opettajan antamat tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti, osoittaa suullinen kielitaitonsa sekä osallistua kurssikokeeseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa ruotsin kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

RUA		**RUB**
1	=>	1
2	=>	2
3	=>	3
4	=>	4
5	=>	
6	=>	5
7	=>	7
8	=>	6

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voidaan hyväksilukea lyhyemmän oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Opiskelijan vaihtaessa oppimäärän tasoa pidemmästä lyhyempään, opiskelijalle voidaan järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin arvosanan toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi.

5.4.1.1 RUOTSI, A-OPPIMÄÄRÄ

Opetuksen tavoitteet

Ruotsi kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa sekä B1.2 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen	**RUA**	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu					X	X		X		x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X		X	X			X	X	
Hyvinvointi ja turvallisuus		X	X		X				X	
Mediat ja monilukutaito			X	X	X	X	X			
Teknologia			X	X		X		X	X	
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot				X			X		X	x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus			X		X		X		X	

Pakolliset kurssit

Kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vahvistamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, mutta painotukset voivat vaihdella kursseittain. Jokaiselle kurssille pyritään varaamaan tilaa käsitellä ajankohtaisia, ryhmää kiinnostavia ja koulun painotusalueita tukevia teemoja. Eri kurssit tarjoavat mahdollisuuksia oppiainerajat ylittävään tai aihekokonaisuuksia avaavaan opetukseen.

1. Ruotsinkielinen maailmani (LRUA1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä kehitetään omia kielenopiskelutaitoja. Kurssilla asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja pohditaan keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pyritään herättämään opiskelijan kiinnostus käyttää ruotsin kieltä koulun ulkopuolella kaksikielisessä ympäristössä. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin ja opintojen ohjaukseen.

2. Ihminen verkostoissa (LRUA2)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kurssilla harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Lisäksi pohditaan teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille. Kurssin sisällöt mahdollistavat integroinnin terveystietoon, psykologiaan sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

3. Pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä (LRUA3)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla harjoitellaan eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä ilmaisua. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta. Kurssin aihepiirit on mahdollista integroida taideaineisiin sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

4.Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (LRUA4)

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa. Kurssilla käsitellään erilaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Kurssilla pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ja vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa sekä ihmisoikeuskysymyksiä. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia yhteiskuntaoppiin, historiaan sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

5. Tiede ja tulevaisuus (LRUA5)

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tieteenaloista. Lisäksi harjoitellaan mielipiteenilmaisua vaativamman kieliaineksen pohjalta ja pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Kurssilla jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua. Kurssin sisällöt mahdollistavat integroinnin luonnontieteisiin, historiaan, yhteiskuntaoppiin sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (LRUA6)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidon merkityksestä työelämässä. Kurssilla tutustutaan tekstilajeihin, joita kohdataan mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Aihepiirille tyypillistä kirjallista ja suullista muodollisempaa viestintää harjoitellaan. Opiskelijat pohtivat jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Kurssilla harjoitellaan työnhakuprosessissa hyödyllisiä tietoja ja taitoja. Lisäksi käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä. Kurssi tarjoaa luontevasti mahdollisuuden integrointiin opintojen ohjauksen sekä yhteiskuntaopin kanssa.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Valtakunnallisissa syventävillä kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan pakollisten kurssien sisältöjä opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen/suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

7. Kestävä elämäntapa (LRUA7)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen,

taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kurssi valmentaa ylioppilaskokeeseen. Kurssi tarjoaa luontevia mahdollisuuksia integrointiin ympäristö- ja luonnontieteiden sekä yhteiskuntaopin ja historian kanssa.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (LRUA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Opiskelijat kertaavat oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään tarpeiden mukaan. Kurssi valmentaa samalla ylioppilaskokeeseen. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

9. Abiruotsi (LRUA9)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.4.1.2 RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen	**RUB1**	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu					X		X	X		x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X		X	X	X	X			
Hyvinvointi ja turvallisuus		X	X				X	X		
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X			X		
Teknologia			X	X	X		X	X		x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		X		X		X			x	x

Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus					X	X	X	X		x

Pakolliset kurssit

Kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vahvistamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Samalla kerrataan peruskoulun oppimäärän keskeistä sanastoa, viestintää ja rakenteita. Kurssista 3 alkaen kiinnitetään enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kielenkäyttöön. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille pyritään varaamaan tilaa käsitellä ajankohtaisia, ryhmää kiinnostavia ja koulun painotusalueita tukevia teemoja. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, mutta painotukset voivat vaihdella kursseittain.

1. Minun ruotsini (LRUB1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä kehitetään omia kielenopiskelutaitoja. Kurssilla asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pyritään herättämään opiskelijan kiinnostus käyttää ruotsin kieltä koulun ulkopuolella kaksikielisessä ympäristössä. Opiskelija pohtii ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kurssilla harjoitellaan vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin ja opintojen ohjaukseen.

2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (LRUB2)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen. Samalla harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä arkipäiväisissä tilanteissa. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Kurssilla pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille. Kurssin sisällöt mahdollistavat integroinnin terveystietoon, elämänkatsomustietoon sekä psykologiaan.

3. Kulttuuri ja mediat (LRUB3)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. Kurssin aihepiirit on mahdollista integroida taideaineisiin sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

4. Monenlaiset elinympäristömme (LRUB4)

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä ajankohtaiset ilmiöt yhteiskunnassa, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta. Kurssi tarjoaa luontevia mahdollisuuksia integrointiin ympäristö- ja luonnontieteiden sekä yhteiskuntaopin ja historian kanssa.

5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (LRUB5)

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja syventää käsitystään kielitaidon merkityksestä työelämässä. Lisäksi tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Kurssi tarjoaa luontevasti mahdollisuuden integrointiin opintojen ohjauksen kanssa.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä pakollisten kurssien sisältöjä opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen/suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

6. Viesti ja vaikuta puhuen (LRUB6)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Opiskelijat kertaavat oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi valmentaa samalla ylioppilaskokeeseen. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä.

7. Kestävä elämäntapa (LRUB7)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä jatketaan ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kurssi valmentaa samalla ylioppilaskokeeseen. Kurssi tarjoaa luontevia mahdollisuuksia integrointiin ympäristö- ja luonnontieteiden sekä yhteiskuntaopin ja historian kanssa.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

8. Ruotsin johdantokurssi (LRUB8)

Kurssilla kerrataan ja vahvistetaan peruskoulun keskeistä sanastoa ja rakenteita. Lisäksi harjoitellaan lukion kieltenopiskelussa tarvittavia opiskelutaitoja. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti sellaisille opiskelijoille, jotka on vapautettu peruskoulun ruotsin kielen opetuksesta sekä niille, joiden ruotsin taidoissa on puutteita esim. ulkomailla oleskelun vuoksi. Kurssin jälkeen peruskoulussa vapautettu opiskelija voi jatkaa opintojaan B1-ruotsin opetusryhmissä B3-ruotsille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Abiruotsi (LRUB9)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Lasten- ja nuortenkirjallisuutta kaksikielisesti (LSRU01)

Kurssi on kaksikielinen äidinkielen ja ruotsin yhteinen kurssi, jolla tutustutaan ruotsinkieliseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen lukemisen, elokuvien sekä mahdollisuuksien mukaan teatterin muodossa. Kurssin tavoitteena on tutustuttaa lasten- ja nuortenkirjallisuuteen, rohkaista lukemaan ruotsinkielistä kirjallisuutta ja samalla vahvistaa sekä kirjallisen että suullisen viestinnän taitoja. Äidinkielen ja kirjallisuuden osalta kurssin tavoitteena on lisäksi harjoituttaa kirjallisuuden analysointitaitoja sekä kirjallisuutta käsittelevien lukutaitovastausten kirjoittamista.

Kurssilla harjoitellaan aihepiirin sanastoa, kirjoitetaan lyhyitä ruotsinkielisiä tekstejä sekä keskustellaan kaksikielisesti. Opiskelijat, jotka suorittavat kurssin äidinkieleen ja kirjallisuuteen harjoittelevat kurssin aikana kirjallisuutta käsittelevien lukutaitovastausten kirjoittamista sekä kirjallisuuden analyyttistä tulkintaa. Kurssiin sisältyy opintomatka Ruotsiin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.4.1.3 RUOTSI, B3-OPPIMÄÄRÄ

”Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 13 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta lukiossa alkavan B-oppimäärän mukaisesti.” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 9 §)

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- syventää oman kieli- ja kulttuuritaustansa arvostusta ja jäsentää käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta.
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.
- tutustuu suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä.
- tutustuu siihen, miten suomen ja ruotsin kielet ovat vaikuttaneet toisiinsa Suomessa.

- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa, A2.1 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen	**RUB3**	1	2	3	4	5	6	7	8
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu									X
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X	X	X	X	X	X	X	X
Hyvinvointi ja turvallisuus		X		X	X	X			X
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X	X	X	X	X
Teknologia		X	X	X	X	X	X	X	X
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot			X			X		X	
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		X	X	X	X			X	X

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

1. Tutustutaan toisiimme ja ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön (LRUB31)

Kurssilla hahmotetaan ruotsin kielen suhdetta opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön Suomessa ja Pohjoismaissa.

2. Matkalla Pohjoismaissa (LRUB32)

Kurssilla harjoitellaan vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun sekä asioimiseen liittyviä vuorovaikutustaitoja ja kartoitetaan pohjoismaista kulttuuri- ja yleistietoutta. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (LRUB33)

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (LRUB34)

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Tutustutaan erilaisiin elämäntilanteisiin Pohjoismaissa. Harjoitellaan viestintää erilaisissa ruotsinkielisissä kohtaamistilanteissa Suomessa, Pohjoismaissa ja muuallakin, missä se on mahdollista.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LRUB35)

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (LRUB36)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin sekä medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (LRUB37)

Kurssilla harjoitellaan opiskelu- ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Selvitetään, minkälaista kielitaitoa mahdollisissa jatko-opinnoissa tarvitaan. Tutustutaan työpaikkoihin ja kesätyömahdollisuuksiin, joissa voi käyttää ruotsin kielen taitoa. Aihepiirit liittyvät kouluun, jatko-opintoihin ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LRUB38)

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

5.5 VIERAAT KIELET

Kieltenopetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä hyödyntämään jo oppimaansa eri kielten opiskelussa. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti sekä tarjota mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus pyrkii vahvistamaan opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetuksella pyritään antamaan valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventämään opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja koulun kansainvälisen ja yhteiskunnallisen painotuksen mukaisesti.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaidon merkitys myös työelämässä. Kielten opiskelussa pyritään vahvistamaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa pyritään hyödyntämään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa osaamillaan kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana. Kielten opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Kieltenopetuksessa pyritään käsittelemään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille pyritään tarjoamaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Opetuksessa pyritään huomioimaan se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa ja tämän vuoksi opiskelijoille voidaan tarjota eriyttäviä tehtäviä ja muuta tukea.

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten eri oppimäärien opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija

- opiskelee vieraita kieliä tavoitteellisesti, tiedostaen, miten ja miksi kieliä opiskellaan
- ymmärtää, että positiivinen asenne helpottaa oppimista ja tekee opiskelusta antoisaa
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja siitä saatavan hyödyn
- ottaa vastuuta omasta työskentelystään ja ymmärtää työrauhan sekä säännöllisen opiskelun merkityksen
- rohkaistuu hyödyntämään kielitaitoaan opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana.
- vankentaa kohdekielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen.
- kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita.

- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet.
- osaa arvioida omaa osaamistaan sekä suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten jatko-opintojen, työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmasta.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri kielissä tai oppimäärissä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet B2 / B3	A2.2	A2.2	A2.2

Arviointi

Vieraissa kielissä arviointi perustuu vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan lisäksi huomioon kurssikohtaiset painotukset. Palautetta pyritään antamaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia ja opiskelijalle pyritään antamaan palautetta myös hänen edistymisestään oppimisprosessin aikana.

Pakollisista ja valtakunnallisista kursseista annetaan numeroarvostelu, mutta koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista suoritusmerkintä. Kurssin arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta. Arvioinnin pohjana voidaan käyttää esim. kurssikoetta, kurssinaikaista näyttöä (tuntiaktiivisuus ja asenne, suullinen kielitaito, mahdolliset välikokeet, tehtävien tekeminen), itsenäistä opiskelua, portfoliotyöskentelyä sekä itse- ja vertaisarviointia. Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa pyritään lisäksi huomioimaan opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan.

A-oppimäärien syventävän kurssin 8 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Itsenäisesti opiskeltu kurssi arvioidaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muutkin kurssit. Mikäli opiskelija suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee sopia siitä opettajan kanssa etukäteen, suorittaa opettajan antamat tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti, mahdollisesti osoittaa suullinen kielitaitonsa sekä osallistua kurssikokeeseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa vieraassa kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

A-oppimäärä	B1-oppimäärä	B2-oppimäärä	B3-oppimäärä
1	1	1	3
2	2	3	5
3	3	4	6
4	4	2	4
6	5	5	7
7	7	6	8
8	6		

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Kurssit

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2. Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli
RA = ranskan kieli
SA = saksan kieli
VE = venäjän kieli
EA = espanjan kieli

5.5.1 A-OPPIMÄÄRÄ

ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Englannin kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään englannin kielen taitoaan ja hyödyntämään kaikkea oppimaansa englannin kielen opiskelussa. Englannin opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieltä ja käyttää sitä rohkeasti. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia englanninkielisissä ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaksikielisessä koulussamme kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään. Opiskelijoita ohjataan kehittämään taitojaan toimia rakentavasti kansainvälisessä maailmassa. Opetuksella pyritään antamaan valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen vastuullisena ja eettisenä kansalaisena koulun kansainvälis-yhteiskunnallisen painotuksen mukaisesti.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia englannin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaidon merkitys myös työelämässä. Opetuksessa pyritään hyödyntämään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa englannin kielellä. Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon englannin kielen eri variantit. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskelussa.

Englannin opetuksessa pyritään käsittelemään teemoja, joilla huomioidaan opiskelijoiden erilaisuus ja erilaiset kiinnostuksen kohteet. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisimman merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon se, että opiskelijat etenevät opinnoissaan eri tahtia. Opiskelua pyritään tukemaan eriyttävillä tehtävillä.

Englannin kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Englannin kielen opetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten taitoaan.

Englannin kielen opetuksessa oppimateriaali on suomen- ja englanninkielistä. Opetuskieli on englanti ja tukikielenä suomi.

Tavoitteet

Englannin kielen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- opiskelee kieltä tavoitteellisesti
- kehittyy englannin kielen käyttäjänä
- ymmärtää englannin kielen merkityksen kansainvälisessä kommunikaatiossa
- osaa toimia kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin lähiyhteisössään kuin globaalissa maailmassa
- rohkaistuu hyödyntämään englannin kieltä opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- kehittyy kielen oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita
- oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan, esimerkiksi työskentelee säännöllisesti ja sinnikkäästi ja ymmärtää työrauhan merkityksen
- osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä myös jatko-opintojen näkökulmasta

- osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa englannin kielessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1

Arviointi

Arviointi perustuu englannin opetuksen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan lisäksi huomioon kurssikohtaiset painotukset. Palautetta pyritään antamaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Opiskelijalle pyritään antamaan palautetta myös hänen edistymisestään oppimisprosessin aikana.

Pakollisista ja valtakunnallisista kursseista annetaan numeroarvostelu. Koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista opiskelija saa suoritusmerkinnän. Kurssin arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta. Arvioinnin pohjana voidaan käyttää esim. kurssikoetta, kurssinaikaista näyttöä (tuntiaktiivisuus, mahdolliset tuntitestit, kotitehtävät), itsenäistä opiskelua sekä salkkutyöskentelyä.

Syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssi arvioidaan numeroin (4–10). Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin (4–10). Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Itsenäisesti opiskeltu kurssi arvioidaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muutkin kurssit. Mikäli opiskelija suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee sopia siitä opettajan kanssa etukäteen, suorittaa opettajan antamat tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti, osoittaa suullinen kielitaitonsa sekä osallistua kurssikokeeseen.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**ENA**	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu					X	X		X	X	X
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hyvinvointi ja turvallisuus		X	X		X	X			X	X
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X	X	X	X	X	X

Teknologia		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot				X			X		X	X
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus			X		X	X	X		X	X

Pakolliset kurssit

Kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta. Painotukset voivat vaihdella kursseittain. Jokaisella kurssilla voidaan käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita. Eri kurssit tarjoavat mahdollisuuksia oppiainerajat ylittävään tai aihekokonaisuuksia avaavaan opetukseen.

1. Englannin kieli ja maailmani (LENA1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehitetään omia kielenopiskelutaitoja. Kurssilla asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (LENA2)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä niissä tarvittavia strategioita. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja neuvotella sekä vankennetaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (LENA3)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla harjoitellaan eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä ilmaisua. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (LENA4)

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Kurssilla tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja toimintamahdollisuuksiin kansalaisyhteiskunnassa. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuuta, esimerkiksi ihmisoikeuksien näkökulmasta.

5. Tiede ja tulevaisuus (LENA5)

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tieteenaloista. Harjoitellaan jakamaan omia

tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Kurssilla käsitellään englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (LENA6)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidon merkityksestä työelämässä. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat hakeutuessaan jatko-opintoihin, hakiessaan töitä ja toimiessaan työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös ulkomailla. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista sekä kerrataan aiempien kurssien sisältöjä opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

7. Kestävä elämäntapa (LENA7)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, (esim. fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä). Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä. Lähtökohtana on ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulma.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (LENA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään tarpeiden mukaan.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

9. Abienglanti (LENA9)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Kerrataan keskeistä sanastoa ja kielioppia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Advanced Professional Writing Course (LENA10)

The goal of the course is to develop students' writing skills in English. Most of the writing will be source based to give students subjects from a variety of fields such as scientific, business, technological journals and articles as well as current affairs, travel writing and feature articles. Students learn to write reports, essays, articles and summaries. Students learn writing skills that will enhance a student's ability to succeed in many different professions in the future. The course is evaluated by a numerical grade.

11. Advanced English and American literature course (LENA11)

Kurssilla luetaan ja analysoidaan kolme englanninkielistä romaania. Kurssi toteutetaan osittain luokassa ja osittain online tai google classroom kurssina. Oppilaat lukevat romaanit omalla ajalla ja luokassa tavataan muutaman kerran jaksoissa siten, että järjestetään ryhmäkeskustelut ja analysoinnit kyseisistä romaaneista. Kirjat ilmoitetaan ensimmäisellä kurssi tapaamisella. Kurssin arviointi perustuu kolmeen kirjallisuusesseen. Jokaisesta romaanista kirjoitetaan yksi essee. Essee aiheet ja ohjeet annetaan online tiedostossa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Halutessaan opiskelijalla on mahdollisuus saada numeroarviointi.

12. Finnish and international media (LENA12)

The course introduces the contents and the environment of different media around the world. In addition, stuPSYKOLOGIAdents analyse how the geographical location, political alignment and educational level of each country affect the news and the reporting. We also analyse the reliability of the media. During the course we visit media houses and students produce different texts (e.g. news, reportage, blog, vlog, podcast). The emphasis is on discussion and understanding global media. The course is taught in Finnish and English. Grading: Completed.

13. Kansainvälinen oikeus ja kansainvälinen tuomioistuin / International Court of Justice (LENA13)

Kansainvälisen oikeuden keskeisiä alueita ovat valtiosopimukset, kansainvälinen lainkäyttö, ihmisoikeudet, sota ja rauha sekä edellisiin liittyvät kansainväliset järjestöt. Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto voi tuomita kansainvälistä oikeutta rikkoneen valtion esimerkiksi talouspakotteisiin. Lukion soveltavalla ainerajat ylittävällä kansainvälisen oikeuden kurssilla opiskelijat pääsevät tutustumaan edellä mainittuihin asioihin sekä erityisesti YK:n alaiseen Kansainväliseen tuomioistuimeen. Kansainvälinen laki ja eri maiden väliset kiistat tulevat tutuiksi opiskelijoiden toimiessa kansainvälisen oikeuden tuomioistuimen tuomareina ja lakimiehinä. Kurssi on englanninkielinen ja valmistaa Helimun-konferenssin tuomioistuimessa toimimiseen. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee kansainvälisen lainsäädännön keskeiset teemat; ymmärtää miten Kansainvälinen tuomioistuin toimii ja osaa englanniksi toimia joko tuomarina tai lakimiehenä. Kurssin keskeistä sisältöä ovat kansainvälinen lainsäädäntö, oikeudenkäyntikäytänteet sekä kansainväliset tuomioistuimet (Kansainvälinen tuomioistuin, erikoistribunaalit sekä Kansainvälinen rikostuomioistuin). Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Cross-Cultural Communication (LENA14)

How to create a global identity? How to communicate with a cross-cultural audience? The purpose of the course is to define cross-cultural communication and to discuss culture-based values and challenges. Its aim is to make students aware of cultural barriers, such as culture shock and lack of awareness of both verbal and non-verbal communication in intercultural exchanges. The students develop their personal communication strategies and their communication flexibility, which will improve their ability to communicate across

cultures, make communicating more pleasant and, ultimately, resolve disputes caused by lack of intercultural knowledge. The course is evaluated with a pass or fail mark.

15. Shakespeare and Tudor England (LENA15)
The course is an introduction to Shakespeare's wide production of plays and sonnets and Historical Tudor England. Students will read and analyse Shakespeare's plays and write both creative and analytical texts. If possible, students will complete a theatre production project by writing an excerpt of a Shakespeare play to be performed by the students. Students will also plan and create the set for the performance. The course is evaluated with a pass or fail mark.

16. Stratford-upon-Avon Shakespeare Study Trip to England (LENA16)
A prerequisite for the course is to have completed course Lena 15/Läi16. The emphasis of the study trip is to walk in the footsteps of Shakespeare in Stratford-upon-Avon and take in his life and works. In London, students will attend a Shakespeare play at The Shakespeare Globe Theatre. The course is evaluated with a pass or fail mark.

17. Business English (LENA17)

Students learn about business culture in English. Students learn to discuss, debate and negotiate various topics in English using legal and business terminology. Students will also learn lobbying skills used in global business negotiations. Students practise job interviews and learn how to make a pitch about themselves. Students learn to write polite emails in English. The course includes company visits within the greater Helsinki region. Students can then observe how companies in Finland communicate in a global business world. The course is evaluated with a pass or fail mark.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

18. KSYK News Room (LSENA1)
In the course, students get an introduction to the forms of Media available on the Internet such as blogs, vlogs and podcasts. The goal of the course is to produce vlogs, blogs and other media content for the school's own Web Pages and the Upper Secondary Study Streams. Productions and tasks can be produced in both English and Finnish, and when possible, students can also produce content in other languages such as French, German, Swedish, Spanish, etc. The course is evaluated with a pass or fail mark.

ESPANJA, A-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä
Syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietouden kehittämistä. Opetus vahvistaa opiskelijan halua ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä niin lähiympäristössä kuin kansainvälisissä yhteyksissä. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten ja kulttuurien välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön, unohtamatta laajan kielitaidon merkitystä jatko-opiskelun, ammatinvalinnan ja työelämän

tarpeiden näkökulmasta. Opetus ja aihesisällöt antavat valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventävät maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, näkemään kielitaito myös työelämätaitona sekä arvioimaan oppimisensa edistymistä. Kielen opiskelussa opiskelijalle tarjotaan merkityksellisiä, erilaisia ilmiöitä käsitteleviä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä sekä vaihtelevia oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa kohdekielellä.

Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden tarve edetä yksilöllisesti ja saada tukea oppimiselleen. Opetuksessa voidaan tarjota myös nopeammin eteneville tai kieltä entuudestaan osaaville mahdollisuuksia edistyä.

Tavoitteet

- Opiskelija kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa.
- Rohkaista opiskelijaa hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskeluun, työhön ja vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa.
- Kannustaa opiskelijaa vankentamaan kohdekielen osaamistaan ja kielitajuaan sekä taitoaan soveltaa näitä myös opetustilanteen ulkopuolisissa ympäristöissä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
- Saada opiskelija ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys myös kansallisissa, eurooppalaisissa ja globaaleissa yhteyksissä ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet esim. jatko-opintojen ja ammatinvalinnan näkökulmasta.
- Kannustaa opiskelijaa arvioimaan osaamistaan ja suunnittelemaan kieliopintojaan, sekä hyödyntämään pitkäjänteisesti kielenopiskelustrategioita myös itseohjautuvasti.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa A - espanjassa kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-espanja	B1.2	B1.2	B1.2

Arviointi

Kurssilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan kielitaidon edistymisestä eri osa-alueilla ja painotusten mukaan muissa tavoitteissa kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Palautetta annetaan kurssin aikana oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kunkin kurssin arvosana perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta ja määräytyy kurssin aikana mahdollisesti järjestettyjen kokeiden (kurssikoe, suullinen tai kuuntelukoe, tuntitestit), oppitunneilla osoitetun jatkuvan näytön sekä kurssin aikana tehtyjen kirjallisten ja suullisten töiden perusteella. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää projekti-, portfolio- tai salkkutyöskentelyä, mahdollisesti oppiainerajat ylittäen. Itsenäisesti

opiskeltu kurssi arvioidaan soveltuvin osin yllä kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Itsenäisistä suorituksista tulee sopia aineenopettajan kanssa etukäteen.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi palautteenannossa opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitoja määritettäessä. A-oppimäärän tuottamasta syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen kielitaidon suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä. Ulkomailla suoritetut opinnot voidaan lukea opiskelijalle hyväksi, jos hänellä on riittävästi dokumentointia kurssien vastaavuuden toteamiseksi. Opiskelijalta voidaan vaatia lisänäyttöä kurssiarvosanan määrittämiseksi.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**EAA**	Leaa1	Leaa2	Leaa3	Leaa4	Leaa5	Leaa6	Leaa7	Leaa8	Leaa9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu						X		X	X	X
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hyvinvointi ja turvallisuus			X						X	X
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teknologia		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot							X		X	X
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus					X				X	X

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa espanjan kielessä pidemmästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti.

1	->	1
2	->	3
3	->	4

4	->	2
5	->	-
6	->	5
7	->	6
8	->	-

1. Kieli ja maailmani (LEAA1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja tarpeita, arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita vieraan kielen A-oppimäärän opiskelulle, etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi ja perehdytään lukion työtapoihin. Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin (esim. jokapäiväinen elämä ja kanssakäyminen) sekä opiskeluun. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa muihin kieliaineisiin.

2. Hyvä elämä (LEAA2)

Kurssilla harjoitellaan monenlaisia, vaativuudeltaan eritasoisia vuorovaikutustilanteita ja vahvistetaan sekä laajennetaan rakenteiden hallintaa. Puheviestinnän strategioiden hallintaa varmennetaan ja harjoitellaan keskustelevaa, kuuntelevaa kielenkäyttöä, oman mielipiteen muotoilemista, neuvottelutaitoja, toisen huomioonottamista kasvokkain sekä verkossa käytävässä viestinnässä. Kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen. Kurssilla käsitellään hyvinvointiin sekä ihmissuhteisiin liittyviä teemoja. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa liikunnan, terveystiedon, filosofian ja psykologian kanssa.

3. Kulttuuri-ilmiöt (LEAA3)

Kurssilla syvennetään opiskelijan monilukutaitoa ja ymmärrystä kielialueen kulttuurillisista ilmiöistä. Kurssilla pyritään käsittelemään kulttuuria laaja-alaisesti. Yksilöllisesti tai ryhmän valinnan mukaan voidaan myös keskittyä erityisesti espanjankieliseen kirjallisuuteen, kuvataiteeseen, musiikkiin, elokuvaan ja teatteriin sekä tekstein, näyttein, tallentein että myös opiskelijoiden tuotosten kautta. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia, joissa painotetaan kullekin tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Kurssin arvioinnin toteutusmuotona on myös mahdollista tehdä laajahko kohdekielen kulttuurista ilmiötä esittelevä tuotos. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa taito- ja taideaineisiin, sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (LEAA4)

Kurssilla syvennetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa. Pohditaan yhteiskunnallisia ilmiöitä ja yksilöiden ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia. Mahdollisuuksien mukaan pyritään käsittelemään myös kulloinkin ajankohtaisia yleismaailmallisia kehityslinjoja, ajankohtaisia tapahtumia ja erilaisia maailmankuvia esim.

analysoimalla uutislähetysten tallenteita tai autenttisia artikkeleita. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tuottaa myös oma uutislähetys, debatti tai haastattelu talleenteena. Harjoitellaan aktiivista vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa yhteiskuntaopin, maantieteen, historian, filosofian tai katsomusaineiden kanssa.

5. Luonto, tiede ja tulevaisuus (LEAA5)

Kurssilla syvennetään tiedonhankinnan sekä tiedon tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Aihepiireinä ovat tulevaisuuden visiot, teknologia sekä kestävä elämäntapa ja näihin liittyvät innovaatiot. Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua. Laaditaan mahdollisesti valitusta aiheesta kirjallinen tai muu tuotos, joka esitellään myös suullisesti. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa luonnontieteiden ja filosofian kanssa.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (LEAA6)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Aihepiireinä ovat omat opiskelu- ja urasuunnitelmat sekä arjen elämä lukion jälkeen. Kurssilla harjoitellaan aihepiirille tyypillistä kirjallista ja suullista viestintää. Pyritään ymmärtämään aihealueen asiatekstejä ja harjoittelemaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Laaditaan esim. curriculum vitae (CV) kirjallisen tuottamisen harjoittamiseksi tai muuna tallenteena. Mahdollisuuksien mukaan tehdään myös työhaastattelu, joka saatetaan arvioida osana kurssiarviointia. Mietitään puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa yhteiskuntaopin, opinto-ohjauksen, psykologian ja terveystiedon kanssa.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (LEAA7)

Kurssilla painotetaan taitoa tuottaa ja tulkita kieltä eri kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia, tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia eri oppiaineisiin.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (LEAA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä.

Koulukohtainen syventävä kurssi

9. Abiespanja (LEAA9)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Matkakurssi (LEAA10)

Kurssilla tutustutaan Espanjan ja espanjankielisten maiden kulttuuriin, mediaan ja kulttuurielämään, kuten kirjallisuuteen, runouteen, musiikkiin, elokuvaan, taiteeseen, muotiin ja viestimiin. Kurssi toteutuu matkana espanjankieliseen maahan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietouden kehittämistä. Opetus vahvistaa opiskelijan halua ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä niin lähiympäristössä kuin kansainvälisissä yhteyksissä. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten ja kulttuurien välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön, unohtamatta laajan kielitaidon merkitystä jatko-opiskelun, ammatinvalinnan ja työelämän tarpeiden näkökulmasta. Opetus ja aihesisällöt antavat valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventävät maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, näkemään kielitaito myös työelämätaitona sekä arvioimaan oppimisensa edistymistä. Erilaisia aiheita käsitellään monipuolisesti. Kielen opiskelussa opiskelijalle tarjotaan merkityksellisiä, erilaisia ilmiöitä käsitteleviä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä sekä vaihtelevia oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa kohdekielellä.

Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden tarve edetä yksilöllisesti ja saada tukea oppimiselleen. Opetuksessa voidaan tarjota myös nopeammin eteneville tai kieltä entuudestaan osaaville mahdollisuuksia edistyä.

Tavoitteet

- Opiskelija kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa.
- Rohkaista opiskelijaa hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskeluun, työhön ja vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa.
- Kannustaa opiskelijaa vankentamaan kohdekielen osaamistaan ja kielitajuaan sekä taitoaan soveltaa näitä myös opetustilanteen ulkopuolisissa ympäristöissä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
- Saada opiskelija ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys myös kansallisissa, eurooppalaisissa ja globaaleissa yhteyksissä ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet esim. jatko-opintojen ja ammatinvalinnan näkökulmasta.
- Kannustaa opiskelijaa arvioimaan osaamistaan ja suunnittelemaan kieliopintojaan, sekä hyödyntämään pitkäjänteisesti kielenopiskelustrategioita myös itseohjautuvasti.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa A-ranskassa kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-ranska	B1.2	B1.2	B1.2

Arviointi

Kurssilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan kielitaidon edistymisestä eri osa-alueilla ja painotusten mukaan muissa tavoitteissa kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Palautetta annetaan kurssin aikana oppimisprosessin eri vaiheissa, Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kunkin kurssin arvosana perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta ja määräytyy kurssin aikana mahdollisesti järjestettyjen kokeiden (kurssikoe, suullinen tai kuuntelukoe, tuntitestit), oppitunneilla osoitetun jatkuvan näytön sekä kurssin aikana tehtyjen kirjallisten ja suullisten töiden perusteella. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää projekti-, portfolio- tai salkkutyöskentelyä, mahdollisesti oppiainerajat ylittäen. Itsenäisesti opiskeltu kurssi arvioidaan soveltuvin osin yllä kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Itsenäisistä suorituksista tulee sopia aineenopettajan kanssa etukäteen.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi palautteenannossa opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitoja määritettäessä. A-oppimäärän tuottamasta syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen kielitaidon suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä. Ulkomailla suoritetut opinnot voidaan lukea opiskelijalle hyväksi, jos hänellä on riittävästi dokumentointia kurssien vastaavuuden toteamiseksi. Opiskelijalta voidaan vaatia lisänäyttöä kurssiarvosanan määrittämiseksi.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**RAA**	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4	kurssi 5	kurssi 6	kurssi 7	kurssi 8	kurssi 9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu						X		X	X	X
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hyvinvointi ja turvallisuus			X					X	X	X
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teknologia		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot							X	X	X	X
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus				X	X			X	X	X

1. Kieli ja maailmani (LRAA1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja tarpeita, arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita vieraan kielen A-oppimäärän opiskelulle, etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi ja perehdytään lukion työtapoihin. Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa

perusrakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin (esim. jokapäiväinen elämä ja kanssakäyminen) sekä opiskeluun. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa muihin kieliaineisiin.

2. Hyvä elämä (LRAA2)

Kurssilla harjoitellaan monenlaisia, vaativuudeltaan eritasoisia vuorovaikutustilanteita ja vahvistetaan sekä laajennetaan rakenteiden hallintaa. Puheviestinnän strategioiden hallintaa varmennetaan ja harjoitellaan keskustelevaa, kuuntelevaa kielenkäyttöä, oman mielipiteen muotoilemista, neuvottelutaitoja, toisen huomioonottamista kasvokkain sekä verkossa käytävässä viestinnässä. Kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen. Kurssilla käsitellään hyvinvointiin sekä ihmissuhteisiin liittyviä teemoja. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa liikunnan, terveystiedon, filosofian ja psykologian kanssa.

3. Kulttuuri-ilmiöt (LRAA3)

Kurssilla syvennetään opiskelijan monilukutaitoa ja ymmärrystä kielialueen kulttuurillisista ilmiöistä. Kurssilla pyritään käsittelemään kulttuuria laaja-alaisesti. Yksilöllisesti tai ryhmän valinnan mukaan voidaan myös keskittyä erityisesti ranskankieliseen kirjallisuuteen, kuvataiteeseen, musiikkiin, elokuvaan ja teatteriin sekä tekstein, näyttein, tallentein että myös opiskelijoiden tuotosten kautta. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia, joissa painotetaan kullekin tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Kurssin arvioinnin toteutusmuotona on myös mahdollista tehdä laajahko kohdekielen kulttuurista ilmiötä esittelevä tuotos. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa taito- ja taideaineisiin, sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (LRAA4)

Kurssilla syvennetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa. Pohditaan yhteiskunnallisia ilmiöitä ja yksilöiden ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia. Mahdollisuuksien mukaan pyritään käsittelemään myös kulloinkin ajankohtaisia yleismaailmallisia kehityslinjoja, ajankohtaisia tapahtumia ja erilaisia maailmankuvia esim. analysoimalla uutislähetysten tallenteita tai autenttisia artikkeleita. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tuottaa myös oma uutislähetys, debatti tai haastattelu tallenteena. Harjoitellaan aktiivista vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa yhteiskuntaopin, maantieteen, historian, filosofian tai katsomusaineiden kanssa.

5. Luonto, tiede ja tulevaisuus (LRAA5)

Kurssilla syvennetään tiedonhankinnan sekä tiedon tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Aihepiireinä ovat tulevaisuuden visiot, teknologia sekä kestävä elämäntapa ja näihin liittyvät innovaatiot. Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua. Laaditaan mahdollisesti valitusta aiheesta kirjallinen tai muu tuotos, joka esitellään myös suullisesti. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa luonnontieteiden ja filosofian kanssa.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (LRAA6)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Aihepiireinä ovat omat opiskelu- ja urasuunnitelmat sekä arjen elämä lukion jälkeen. Kurssilla harjoitellaan aihepiireille tyypillistä kirjallista ja suullista viestintää. Pyritään ymmärtämään aihealueen asiatekstejä ja harjoittelemaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Laaditaan esim. curriculum vitae (CV) kirjallisen tuottamisen harjoittamiseksi tai muuna tallenteena. Mahdollisuuksien mukaan tehdään myös työhaastattelu, joka saatetaan arvioida osana kurssiarviointia. Mietitään puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa yhteiskuntaopin, opinto-ohjauksen, psykologian ja terveystiedon kanssa.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Monimuotoiset tekstit (LRAA7)

Kurssilla painotetaan taitoa tuottaa ja tulkita kieltä eri kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan ja tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia, tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla saatetaan tuottaa myös laajempi tekstikokonaisuus (esim. novelli, pienoisnäytelmä, elokuvan synopsis, sketsi, runokollaasi, raportti, matkakertomus, tms.) perinteisenä tekstinä tai multimedian mahdollisuuksia hyödyntäen. Em. tuotos saatetaan arvioida osana kurssiarviointia. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia eri oppiaineisiin.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (LRAA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä.

Koulukohtainen syventävä kurssi

9. Abiranska (LRAA9)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Matkakurssi (LRAA10)

Kurssilla tutustutaan Ranskan ja ranskankielisten maiden kulttuuriin, mediaan ja kulttuurielämään, kuten kirjallisuuteen, runouteen, musiikkiin, elokuvaan, taiteeseen, muotiin ja viestimiin. Kurssi toteutuu matkana ranskankieliseen maahan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään saksan kielen taitoaan ja hyödyntämään oppimisessa muita osaamiaan kieliä.

Opetus vahvistaa opiskelijan halua ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä eri yhteyksissä. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten ja kulttuurien välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opetus ja aihesisällöt antavat valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventävät maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia saksan kieltä, arvioimaan oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaidon merkitys myös työelämässä.

Opetuksessa käsitellään erilaisia aiheita monipuolisesti. Opiskelijalle tarjotaan merkityksellisiä, erilaisia ilmiöitä käsitteleviä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä sekä vaihtelevia oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintäteknologiaa nivotaan luontevasti opiskeluun. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa saksan kielellä.

Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaisuus ja tarve saada tukea oppimiselleen. Nopeammin eteneville tai kieltä entuudestaan osaaville opiskelijoille voidaan opetuksessa tarjota eriyttämistä tai muita mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Saksan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyy saksan kielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- rohkaistuu hyödyntämään saksan kielen taitoaan opiskelussa, työssä ja vapaa-aikanaan
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja sen tuoman hyödyn
- kehittyy kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologian tuomia mahdollisuuksia saksan kielen opiskelussa
- osaa arvioida omaa osaamistaan jatko-opintoja silmälläpitäen

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa A-saksassa kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-saksa	B1.2	B1.2	B1.2

Arviointi

Arviointi perustuu oppimääräkohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan lisäksi huomioon kurssikohtaiset painotukset. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Kursseista annetaan numeroarvosana, koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista suoritusmerkintä. Kunkin kurssin arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta. Arviointina käytetään kokeiden (kirjallinen ja/tai suullinen kurssikoe, kuuntelukoe, tuntitestit) ohella oppituntien aikaista tuntiaktiivisuutta, kurssin aikana tehtyjä kirjallisia ja suullisia töitä sekä mahdollista itsenäistä opiskelua.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä. Koulukohtaiset syventävät kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kurssin suorittaminen kokonaan itsenäisesti edellyttää tapaamista kurssin opettajan kanssa mieluiten ennen ko. kurssin alkamista, suorittaa annetut tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti, osoittaa suullinen kielitaitonsa erillisellä kokeella sekä osallistua kurssikokeeseen. Ulkomailla tai muissa oppilaitoksissa suoritetut opinnot voidaan hyväksyä, mikäli opiskelijalla on riittävä näyttö kurssien vastaavuuden toteamiseksi. Tarvittaessa opiskelijalta voidaan vaatia lisänäyttöä kurssiarvosanan määrittämiseksi.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**SAA**	1	2	3	4	5	6	7	8	ABI 9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu						x		x	x	x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus			x						x	x
Mediat ja monilukutaito		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Teknologia		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot				x			x	x	x	x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus			x	x	x				x	x

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa saksan kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

SAA		**SAB2**
1	=>	1
2	=>	3
3	=>	4
4	=>	2
5	=>	-
6	=>	5
7	=>	6
8	=>	-

Pakolliset kurssit

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vahvistamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä ryhmän kiinnostuksen mukaan. Kursseilla voidaan toteuttaa oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

1. Kieli ja maailmani (LSAA1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja tarpeita, arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita vieraan kielen A-oppimäärän opiskelulle, etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi ja perehdytään lukion työtapoihin. Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin (esim. jokapäiväinen elämä ja kanssakäyminen) sekä opiskeluun. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin ja opinto-ohjaukseen.

2. Ihminen verkostoissa (LSAA2)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa.

Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin sekä hyvinvointiin liittyviä teemoja. Pohditaan myös teknologian tuomia muutoksia. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia terveystiedon, filosofian, psykologian sekä äidinkielen ja kirjallisuuden kanssa.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (LSAA3)

Kurssilla syvennetään opiskelijan monilukutaitoa ja ymmärrystä kielialueen kulttuurisista ilmiöistä. Kurssilla pyritään käsittelemään kulttuuria laaja-alaisesti. Hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin tarjoamaa saksalaisen kielialueen kulttuuritarjontaa tai tehdään mahdollisuuksien mukaan kulttuurimatka saksankieliseen kaupunkiin. Kurssin arvioinnin toteutusmuotona on mahdollista myös tehdä laajahko kohdekielen kulttuurista ilmiötä esittelevä tuotos. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa taito- ja taideaineisiin, sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (LSAA4)

Kurssilla syvennetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa. Pohditaan yhteiskunnallisia ilmiöitä ja yksilöiden sekä yhteisöjen toimintamahdollisuuksia. Harjoitellaan aktiivista vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia maantieteen, yhteiskuntaopin, historian, äidinkielen tai katsomusaineiden kanssa.

5. Tiede ja tulevaisuus (LSAA5)

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjoitellaan mielipiteenilmaisua aihepiireihin liittyen. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia luonnontieteisiin, historiaan sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (LSAA6)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämässä. Aihepiireinä ovat omat opiskelu- ja urasuunnitelmat sekä arkielämä lukion jälkeen. Kurssilla harjoitellaan aihepiirille tyypillistä kirjallista ja suullista viestintää. Kurssilla harjoitellaan työnhakuun liittyviä taitoja, esim. CV:n kirjoittaminen. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia yhteiskuntaoppiin, terveystietoon ja opinto-ohjaukseen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää saksan kieltä eri tarkoituksissa. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen saksankielinen osuus tai kokonaisuus.

7. Kestävä elämäntapa (LSAA7)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa saksan kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kurssi tarjoaa luontevia mahdollisuuksia integrointiin luonnontieteiden, yhteiskuntaopin ja historian kanssa.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (LSAA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä.

Koulukohtainen syventävä kurssi

9. Abisaksa (LSAA9)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

VENÄJÄ, A-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Venäjän kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään venäjän kielen taitoaan ja hyödyntämään kaikkea oppimaansa venäjän kielen opiskelussa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielisesssä ympäristössä eri yhteyksissä. Opetus ja aihesisällöt antavat valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä yhteiskunnassa.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia venäjän kieltä, arvioimaan oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaidon merkitys myös työelämässä.

Opetuksessa käsitellään erilaisia aiheita monipuolisesti. Opiskelijalle tarjotaan merkityksellisiä, erilaisia ilmiöitä käsitteleviä tehtäviä sekä vaihtelevia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskelussa. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa venäjän kielellä.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijat etenevät opinnoissaan eri tahtia. Opiskelua pyritään tukemaan eriyttävillä tehtävillä.

Tavoitteet

Venäjän kielen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- rohkaistuu hyödyntämään venäjän kielen taitoaan opiskelussa, työssä ja vapaa-aikanaan
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja sen tuoman hyödyn
- osaa käyttää tietoja viestintäteknologian tuomia mahdollisuuksia venäjän kielen opiskelussa
- osaa arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen
- saa mielekkäitä opiskelukokemuksia valitsemansa kielen ja siihen liittyvän kulttuuritietouden parissa

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa A-venäjässä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-venäjä	B1.2	B1.2	B1.2

Arviointi

Kurssien arviointi perustuu jatkuvan näytön periaatteelle, tunneilla ja kokeissa osoitettuun sekä suulliseen että kirjalliseen tuottamiseen. Opiskelijaa ohjataan myös itsearviointiin itse asettamiensa tavoitteiden saavuttamisessa sekä saamaan ja antamaan pari- tai vertaisarviointia opiskelussa edistymisestä.

Kursseista annetaan numeroarvosana, koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista suoritusmerkintä. Kunkin kurssin arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opiskelijan kielitaidosta. Arviointina käytetään kokeiden (kirjallinen ja/tai suullinen kurssikoe, kuuntelukoe, tuntitestit) ohella oppituntien aikaista tuntiaktiivisuutta, kurssin aikana tehtyjä kirjallisia ja suullisia töitä sekä mahdollista itsenäistä opiskelua.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 arviointi pohjautuu Opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvostellaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä. Koulukohtainen syventävä kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kurssin itsenäinen suorittaminen tai tenttiminen tulee sopia opettajan kanssa ennen kurssin alkua, suorittaa annetut tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti, osoittaa suullinen

kielitaitonsa erillisellä kokeella sekä osallistua kurssikokeeseen. Ulkomailla tai muissa oppilaitoksissa suoritetut opinnot voidaan hyväksyä, mikäli opiskelijalla on riittävä näyttö kurssien vastaavuuden toteamiseksi. Tarvittaessa opiskelijalta voidaan vaatia lisänäyttöä kurssiarvosanan määrittämiseksi.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**VEA**	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu							x	x	x	x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus		x	x		x				x	x
Mediat ja monilukutaito			x	x	x	x	x	x	x	x
Teknologia		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot						x	x	x	x	x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus			x	x	x	x			x	x

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa venäjän kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

VEA		**VEB2**
1	=>	1
2	=>	3
3	=>	4
4	=>	2
5	=>	-
6	=>	5
7	=>	6
8	=>	-

Pakolliset kurssit

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vahvistamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien

edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.
Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset vaihtelevat kursseittain.

1. Kieli ja maailmani (LVEA1)
Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden hallintaa ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita vieraan kielen A-oppimäärän opiskelulle, etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (LVEA2)
Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomista muutoksista vuorovaikutuksen ja hyvinvoinnin kannalta.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (LVEA3)
Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijan monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta. Hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin tarjoamaa venäläisen kielialueen kulttuuritarjontaa. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muun muassa taito- ja taideaineisiin, sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (LVEA4)
Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta venäjän kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (LVEA5)
Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (LVEA6)
Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää venäjän kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen venäjänkielinen osuus tai kokonaisuus.

7. Kestävä elämäntapa (LVEA7)
Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa venäjän kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kurssi tarjoaa luontevia mahdollisuuksia integrointiin yhteiskuntaopin ja historian kanssa.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (LVEA8)
Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssin arviointi pohjautuu Opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Koulukohtainen syventävä kurssi

9. Abivenäjä (LVEA9)
Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Kurssin aikana kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua. Vankennetaan kuullun ja luetunymmärtämisen taitoja sekä harjaannutetaan kirjallista tuottamista. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.5.2 B-OPPIMÄÄRÄ

ESPANJA, B2/B3-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Tehtävänä on perehdyttää opiskelija espanjankieliseen maailmaan ja kielialueen erilaisiin kulttuureihin. Opiskelija laajentaa kielitaitoaan ja saa lisää välineitä toimia aktiivisesti kansainvälisessä yhteiskunnassa.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija on motivoitunut monipuolistamaan kielitaitoaan ja kehittymään espanjan kielen käyttäjänä erilaisissa yhteisöissä. Opiskelijoita rohkaistaan tiedonhakuun sekä integroimaan oppimaansa muihin oppiaineisiin. Oppiainerajat ylittävää ja tietoteknisiä taitoja kehittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Opiskelija osaa arvioida omien taitojensa kehittymistä ja suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoon A2.2 (B2-oppimäärä) / A2.1 (B3-oppimäärä) (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä).

Arviointi

Espanjan kielessä arviointi perustuu kurssikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Joillakin kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Oppiaine espanja**	Leab31	Leab32	1+3	2+4	3+5	4+6	5+7	6+8	7+9	8+10	abi kurssi 10+12
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu									x			x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus						x						x
Mediat ja monilukutaito							x				x	x
Teknologia						x		x				x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot										x		x

Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus										x		x

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (LEAB31)

Kurssilla tutustutaan espanjan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (LEAB32/210)

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (LEAB33/21)

Kurssilla pohditaan espanjan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (LEAB34/22)

Kurssilla kiinnitetään huomiota kulttuurien eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LEAB35/23)

Kurssilla opetellaan viestintää erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä neuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiinhyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (LEAB36/24)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan espanjankielisen maailman kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LEAB37/25)

Kurssilla kiinnitetään huomiota kielen rekistereihin. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LEAB38/26)

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

9. Kansainvälinen toiminta (LEAB39/27)

Kurssilla syvennetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä kansainvälisestä yhteistyöstä.

10. Viesti puhuen (LEAB310/28)

Kurssilla vahvistetaan suullista kielitaitoa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Pyritään valitsemaan ajankohtaisia aiheita opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan.

Koulukohtainen syventävä kurssi

11. Abikurssi (LEAB311/29)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. Suullinen kurssi (LEAB312/211)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä. Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

12. Matkakurssi (LEAB313/212)

Kurssilla tutustutaan Espanjan ja espanjankielisten maiden kulttuuriin, mediaan ja kulttuurielämään, kuten kirjallisuuteen, runouteen, musiikkiin, elokuvaan, taiteeseen, muotiin ja viestimiin. Kurssi toteutuu matkana espanjankieliseen maahan. Suoritusmerkintä.

RANSKA, B2/B3-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Tehtävänä on perehdyttää opiskelija ranskankieliseen maailmaan ja kielialueen erilaisiin kulttuureihin. Opiskelija laajentaa kielitaitoaan ja saa lisää välineitä toimia aktiivisesti kansainvälisessä yhteiskunnassa.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija on motivoitunut monipuolistamaan kielitaitoaan ja kehittymään ranskan käyttäjänä erilaisissa yhteisöissä. Opiskelijoita rohkaistaan tiedonhakuun sekä integroimaan oppimaansa muihin oppiaineisiin. Oppiainerajat ylittävää ja tietoteknisiä taitoja kehittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Opiskelija osaa arvioida omien taitojensa kehittymistä ja suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoon A2.2. (B2-oppimäärä)/A2.1.(B3-oppimäärä) (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa tekstejä).

Arviointi

Ranskassa arviointi perustuu kurssikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Joillakin kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Rab2/3**	1	2	1+3	2+4	3+5	4+6	5+7	6+8	7+9	8+10	abi 10+12
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu									x			x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus						x						x
Mediat ja monilukutaito							x				x	x
Teknologia						x		x				x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot								x				x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus										x		x

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (LRAB31)

Kurssilla tutustutaan ranskan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta

arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (LRAB32/210)
Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (LRAB33/21)
Kurssilla pohditaan ranskan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (LRAB34/22)
Kurssilla kiinnitetään huomiota kulttuurieroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LRAB35/23)
Kurssilla opetellaan viestintää erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä neuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (LRAB36/24)
Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan ranskankielisen maailman kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LRAB37/25)
Kurssilla kiinnitetään huomiota kielen rekistereihin. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LRAB38/26)
Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

9. Kansainvälinen toiminta (LRAB39/27)
Kurssilla syvennetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä kansainvälisestä yhteistyöstä.

10. Viesti puhuen (LRAB310/28)

Kurssilla vankennetaan suullista kielitaitoa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Pyritään valitsemaan ajankohtaisia aiheita opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

11. Abikurssi (LRAB311/29)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan.

12. Suullinen kurssi (LRAB312/211)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä. Samalla vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia muihin kieliaineisiin, äidinkieleen ja kirjallisuuteen ja yhteiskuntaoppiin. Ajankohtaisten aiheiden avulla kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä myös muiden aineiden kanssa. Kurssin lopussa suoritetaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe, joka yhdessä kurssilla annettujen muiden näyttöjen kanssa määrittää kurssiarvosanan. Suullisesta kokeesta saadaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen yhteydessä.

13. Matkakurssi (LRAB313/212)

Kurssilla tutustutaan Ranskan ja ranskankielisten maiden kulttuuriin, mediaan ja kulttuurielämään, kuten kirjallisuuteen, runouteen, musiikkiin, elokuvaan, taiteeseen, muotiin ja viestimiin. Kurssi toteutuu matkana ranskankieliseen maahan. Suoritusmerkintä.

SAKSA, B2/B3-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Tehtävänä on perehdyttää opiskelija saksankieliseen maailmaan ja kielialueen erilaisiin kulttuureihin. Opiskelija laajentaa kielitaitoaan ja saa lisää välineitä toimiakseen aktiivisesti kansainvälisessä yhteiskunnassa.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija on motivoitunut monipuolistamaan kielitaitoaan ja kehittymään saksan kielen käyttäjänä erilaisissa yhteisöissä. Opiskelijoita rohkaistaan tiedonhakuun sekä integroimaan oppimaansa muihin oppiaineisiin. Oppiainerajat ylittävää ja tietoteknisiä taitoja kehittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Opiskelija osaa arvioida omien taitojensa kehittymistä ja suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoon A2.2.(B2-oppimäärä)/A2.1.(B3-oppimäärä) (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa tekstejä).

Arviointi

Arviointi perustuu kurssikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Joillakin kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**SAB3/ SAB2**	1	2	3 +1	4 +2	5 +3	6 +4	7 +5	8 +6	9 +7	10 +8	abi 11 +9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu									x			x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus						x						x
Mediat ja monilukutaito							x				x	x
Teknologia						x		x				x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot								x				x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus										x		x

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (LSAB31)

Kurssilla tutustutaan saksan kielen asemaan maailmassa. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia. Kurssin aihepiireinä tervehtiminen ja esittäytyminen, itsestä, perheestä, koulusta ja vapaa-ajasta kertominen.

2. Matkalla maailmassa (LSAB32/210)

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan erilaisten kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä. Aihepiireinä arkielämän erilaiset kohtaamis- ja asiointitilanteet.

Lsab3 -kurssit 3-11 = lsab2 -kurssit 1-9, koska ryhmät yhdistyvät

3. Elämän tärkeitä asioita (LSAB33/21)

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Pohditaan saksan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Analysoidaan ja arvioidaan omia opiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kuten vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin sekä itsestä ja perheestä kertomiseen.

4. Monenlaista elämää (LSAB34/22)

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiireissä käsitellään viestintää suomalaisen ja saksaa puhuvien maiden kulttuurien välillä.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LSAB35/23)

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille. Aihepiirit käsittelevät hyvinvointia, ihmissuhteita sekä erilaisia elämänvaiheita.

6. Kulttuuri ja mediat (LSAB36/24)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan saksankielisen alueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin tarjoamaa saksalaisen kielialueen kulttuuritarjontaa tai tehdään kulttuurimatka yhdessä A-saksan ryhmän kanssa saksankieliseen kaupunkiin.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LSAB37/25)

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LSAB38/26)

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiireinä luonto, erilaiset asuinympäristöt sekä kestävä elämäntapa.

9. Kansainvälinen toiminta (LSAB39/27)

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

10. Viesti puhuen ja kirjoittaen (LSAB310/28)

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Koulukohtainen syventävä kurssi

11. Abisaksa (LSAB311/29)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

VENÄJÄ, B2/B2-OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Tehtävänä on perehdyttää opiskelija venäjänkieliseen maailmaan ja kielialueen erilaisiin kulttuureihin. Opiskelija laajentaa kielitaitoaan ja saa lisää välineitä toimia aktiivisesti kansainvälisessä yhteiskunnassa.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija on motivoitunut monipuolistamaan kielitaitoaan ja kehittymään venäjän käyttäjänä erilaisissa yhteisöissä. Opiskelijoita rohkaistaan näkemään venäjän kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella. Oppiainerajat ylittävää ja tietoteknisiä taitoja kehittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Opiskelija osaa arvioida omien taitojensa kehittymistä ja suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoon A2.2.(B2-oppimäärä)/A2.1.(B3-oppimäärä) (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa tekstejä).

Arviointi

Kurssien arviointi perustuu kurssikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Opiskelijat tutustetaan arviointimenetelmiin ja -kriteereihin opiskelun alussa, ja heidät totutetaan seuraamaan ja arvioimaan omaa edistymistään. Kullakin kurssilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä.
Arvioinnin tukena käytetään seuraavia arviointivälineitä: arviointikriteerit, opiskelijoiden toisilleen laatimat testit, vertaisarviointi, itsearviointi jokaisen aihekokonaisuuden lopussa, tuotosten arviointi opiskelujakson aikana ja kielitaitokoe opiskelujakson lopussa. Valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (LVEB31)
Kurssilla tutustutaan venäjän kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (LVEB32/210)
Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (LVEB33/21)
Kurssilla pohditaan venäjän kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (LVEB34/22)
Kurssilla kiinnitetään huomiota kulttuurieroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LVEB35/23)
Kurssilla opetellaan viestintää erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä neuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan niihin liittyvistä asioista keskustelemista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin.

6. Kulttuuri ja mediat (LVEB36/24)
Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan venäjänkielisen maailman kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LVEB37/25)
Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LVEB38/26)
Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

9. Abikurssi (LVEB39/211)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja vastaustekniikkaa. Keskeistä sanastoa ja kielioppia kerrataan tarpeiden mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.6 MATEMATIIKKA

Tehtävä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen lähtökohdat pyritään valitsemaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin. Opiskelijaa rohkaistaan myös käyttämään ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä sekä tuetaan opiskelijan taitoa siirtyä toisesta matemaattisen tiedon esitysmuodosta toiseen.

Tavoitteet

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta. Edellä mainituista apuvälineistä käytetään jatkossa nimitystä tekniset apuvälineet.

Kurssien suoritusjärjestys

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä. Kurssi MAA12 suoritetaan toisen opiskeluvuoden keväällä. Kurssit MAA11, MAA13, MAA14 ja MAA15 suoritetaan kolmantena opiskeluvuonna. MAA17 suoritetaan samaan aikaan kuin MAB6.

Arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa

opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kursseja luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot ovat koulukohtaisia matematiikan syventäviä kursseja. Jos opiskelija pyytää, hänelle järjestetään mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset kurssit ovat matematiikan koulukohtaisia syventäviä kursseja.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Pitkä matematiikka**	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		x							x		
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys				x							
Hyvinvointi ja turvallisuus		x									
Mediat ja monilukutaito											x
Teknologia		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		x					x				
Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Pitkä matematiikka**	11	12	13	14	15	16	17			
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu											
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys											
Hyvinvointi ja turvallisuus		x									
Mediat ja monilukutaito											
Teknologia		x	x	x	x	x	x	x			
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		x	x	x	x	x	x	x			
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus											

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	Lyhyt matematiikka	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		x			x					
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys				x			x			
Hyvinvointi ja turvallisuus		x					x			
Mediat ja monilukutaito						x			x	
Teknologia		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		x					x			

5.6.1 MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS

Tehtävä
Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Pakollinen kurssi

1. Luvut ja lukujonot (LMAY1)

Tavoitteet
- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan
- saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- reaaliluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta
- funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys
- muotoa , $x \in \mathbb{N}$ olevien yhtälöiden ratkaiseminen
- geometrinen jono ja summa

5.6.2 MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Pakolliset kurssit

2. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (LMAA2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- osaa ratkaista toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkia ratkaisuja lukumäärää
- osaa ratkaista korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin ja polynomiepäyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja muotoa olevat binomikaavat
- 2. asteen yhtälö ja ratkaisukaava sekä juurten lukumäärän tutkiminen
- 2. asteen polynomin jakaminen tekijöihin
- polynomifunktio
- polynomiyhtälöitä
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (LMAA3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.
- *Keskeiset sisällöt*
- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen.

4. Vektorit (LMAA4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- ymmärtää yhtälöryhmän ratkaisemisen periaatteen

- osaa tutkia kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.
- *Keskeiset sisällöt*
- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- suorat ja tasot avaruudessa

5. Analyyttinen geometria (LMAA5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä
    - $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

6. Derivaatta (LMAA6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- tietää, kuinka rationaalifunktion suurin ja pienin arvo määritetään
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä polynomi- ja rationaalifunktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.

- *Keskeiset sisällöt*
- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

7. Trigonometriset funktiot (LMAA7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä
    - $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometristen funktioiden yhteydet ja
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- osaa tutkia trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa ja trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- yhdistetyn funktion derivaatta
- trigonometristen funktioiden derivaatat

8. Juuri- ja logaritmifunktiot (LMAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa potenssienlaskusäännöt mukaan lukien murtopotenssit
- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja juuri-, eksponentti- ja logaritmiyhtälöiden ratkaisemisessa sekä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktion derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- potenssien laskusäännöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

9. Integraalilaskenta (LMAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

10. Todennäköisyys ja tilastot (LMAA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

Valtakunnalliset syventävät kurssit

11. Lukuteoria ja todistaminen (LMAA11)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

- konnektiivit ja totuusarvot
- geometrinen todistaminen
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- induktiotodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut ja Eratostheneen seula
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

12. Algoritmit matematiikassa (LMAA12)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää algoritmista ajatteluaan
- osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti
- osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät
- osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

Keskeiset sisällöt

- iterointi ja Newton-Raphsonin menetelmä
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- Newton-Cotes-kaavat: suorakaidesääntö, puolisuunnikassääntö ja Simpsonin sääntö

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (LMAA13)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- osaa tutkia lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- lukujonon raja-arvo, sarjat ja niiden summa

Koulukohtaiset syventävät kurssit

14. Kertauskurssi 1 (LMAA14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskäsityksen lukion pitkästä matematiikasta
- yhdistää aiemmilla kursseilla opittuja tietoja ja taitoja
- syventää taitojaan ja tietojaan matematiikassa
- harjaantuu monipuolisten ongelmien ratkaisussa lukion päättökoe ja jatko-opinnot huomioon ottaen
- tietää mitkä ylioppilaskokeen vaatimukset ovat
- harjoittelee aikaisempien vuosien ylioppilastehtäviä
- harjoittelee ratkaisujen esittämistä selkeästi ja täsmällisesti
- tiedostaa omat heikkoutensa ja vahvuutensa

Keskeiset sisällöt

Kerrataan

- lukujoukot ja potenssi
- prosentit
- itseisarvo
- juuret ja murtopotessit
- tekijöihinjako
- verrannollisuus
- yhtälöt ja epäyhtälöt
- tasogeometria ja avaruusgeometria
- analyyttinen geometria.

Kurssi arvostellaan numeroarvioinnilla.

15. Kertauskurssi 2 (LMAA15)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- saa kokonaiskäsityksen lukion pitkästä matematiikasta
- yhdistää aiemmilla kursseilla opittuja tietoja ja taitoja
- syventää taitojaan ja tietojaan matematiikassa
- harjaantuu monipuolisten ongelmien ratkaisussa lukion päättökoe ja jatko-opinnot huomioon ottaen
- tietää mitkä ylioppilaskokeen vaatimukset ovat
- harjoittelee aikaisempien vuosien ylioppilastehtäviä
- harjoittelee ratkaisujen esittämistä selkeästi ja täsmällisesti
- tiedostaa omat heikkoutensa ja vahvuutensa

Keskeiset sisällöt
Kerrataan
- differentiaalilaskentaa
- integraalilaskentaa
- lukujonoja ja summia
- vektoreita
- todennäköisyyslaskentaa.

Kurssi arvostellaan numeroarvioinnilla.

16. Matematiikan jatko-opinnot (LMAA16)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- täydentää matemaattista osaamistaan jatko-opintojen kannalta hyödyllisillä tiedoilla ja taidoilla.

Keskeiset sisällöt
Kurssilla opiskeltavia asioita voivat olla esimerkiksi
- differentiaaliyhtälöt
- kompleksiluvut
- vektoritulo
- skalaarikolmitulo
- matriisilaskennan alkeet
- geometria.

Sisältöjä voidaan muuttaa opiskelijoiden toivomuksesta.

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Suoritetaan kolmantena opiskeluvuotena.

17. Talousmatematiikka (LMAA17 = LMAB6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun
- vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

Kurssi arvostellaan numeroarvioinnilla.

18. Matematiikan tutor -kurssi (LMAA18 = LMAB10)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- toimii tutorina alemmalla kurssilla olevalle opiskelijalle kerraten itse samalla oppimaansa

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Suoritetaan toisesta opiskeluvuodesta alkaen.

5.6.3 MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Tehtävä
Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tieteissä.

Tavoitteet
Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään, oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa ja rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille

- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- kehittää käsitystään matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- osaa käyttää kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Kurssien suoritusjärjestys
Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä. Kurssit MAB7-MAB9 suoritetaan kolmantena opiskeluvuotena.

Pakolliset kurssit

2. Lausekkeet ja yhtälöt (LMAB2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt
- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
  - ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
  - yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
  - ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
  - toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
  - Kurssi arvostellaan numeroin.

3. Geometria (LMAB3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen

- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt
- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

Kurssi arvostellaan numeroin.

4. Matemaattisia malleja (LMAB4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta
- tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt
- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla
- lukujonot matemaattisina malleina

Kurssi arvostellaan numeroin.

5. Tilastot ja todennäköisyys (LMAB5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt
- diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet

- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

Kurssi arvostellaan numeroin.

6. Talousmatematiikka (LMAB6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun
- vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellus ongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla.

Kurssi arvostellaan numeroin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Matemaattinen analyysi (LMAB7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Keskeiset sisällöt
- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä.

Kurssi arvostellaan numeroarvioinnilla.

8. Tilastot ja todennäköisyys II (LMAB8)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan
- osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin käsite

Kurssi arvostellaan numeroarvioinnilla.

Koulukohtainen syventävä kurssi

9. Kertauskurssi (LMAB9)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää mitkä ylioppilaskokeen vaatimukset ovat
- harjoittelee aikaisempien vuosien ylioppilastehtäviä
- harjoittelee ratkaisujen esittämistä selkeästi ja täsmällisesti
- tiedostaa omat heikkoutensa ja vahvuutensa.

Keskeiset sisällöt
Aikaisempien vuosien ylioppilaskokeiden tehtävät ja niiden kaltaiset tehtävät.

Kurssi arvostellaan numeroarvioinnilla.

10. Matematiikan tutor -kurssi (LMAA18 = LMAB10)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- toimii tutorina alemmalla kurssilla olevalle opiskelijalle kerraten itse samalla oppimaansa

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Suoritetaan toisesta opiskeluvuodesta alkaen.

5.7 BIOLOGIA

Tehtävä
Biologian opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan luonnonmaantieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä ja kiinnostusta bio- ja ympäristötieteitä kohtaan. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia ihmisen, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvoinnin edistäjänä. Opetuksessa välittyy kuva myös kestävän elämäntavan tärkeydestä.

Biologian opetuksen avulla opiskelija ymmärtää elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita aina molekyylitasolta biosfääriin. Opiskelija ymmärtää myös evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä. Biologian opetuksessa opiskelija tutustuu biotieteisiin nopeasti kehittyvänä tieteenalana ja miten sen sovelluksia hyödynnetään. Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Opetuksessa tehdään yhteistyötä myös muiden oppiaineiden kanssa.

Tavoitteet
Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kiinnostuu biologisesta tiedosta ja biologiaa koskevien uutisten seuraamisesta ja osaa arvioida kriittisesti median kautta välittyvää biologista tietoa
- ymmärtää, mikä on biologialle tieteenalana ominaista, tuntee biologisia rakenteita ja prosesseja, perinnöllisyyttä sekä ymmärtää evoluution merkityksen
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin
- osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä
- suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa
- osaa hankkia, käsitellä, analysoida ja tulkita tutkimusaineistoa sekä arvioida ja esittää tutkimustuloksia
- osaa työskennellä erilaisissa oppimisympäristöissä
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena
- perehtyy biologian soveltamiseen eri aloilla
- osaa soveltaa ja käyttää biologisia tietoja ja taitoja arkielämässä
- arvostaa eliökunnan monimuotoisuutta, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Arviointi
Arviointi perustuu kurssikohtaisiin tavoitteisiin ja sisältöihin. Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, joita opiskelija voi osoittaa monin eri tavoin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää biologista tietoa. Arviointi ohjaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain.	**Biologia**	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4	kurssi 5

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu.			x			
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.						
Hyvinvointi ja turvallisuus.		x	x	x	x	x
Mediat ja monilukutaito.		x	x	x	x	x
Teknologia.		x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot.		x				x
Yhteiskunta ja aktiivinen			x			

Pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (LBI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan
- hahmottaa tieteellistä luonnetta yli oppiainerajojen
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, prosessit ja merkityksen
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- työskentelee kokeellisesti ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen tai projektin yhdessä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- elämän ominaisuudet, perusedellytykset ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologisen tiedon esittäminen mallien avulla

Solu elämän perusyksikkönä

- elämän syntyvaiheet
- solujen rakenne ja energiatalous
- DNA ja geenien ilmeneminen

Eliön elinkaari

- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu
- kasvu, kehittyminen ja kuolema

Evoluutio

- luonnonvalinta ja sopeutuminen
- lajien syntyminen ja häviäminen
- eliökunnan sukupuu

2. Ekologia ja ympäristö (LBI2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakenteiden, vuorovaikutusten ja toimintojen periaatteet
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä sekä tuntee menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- ymmärtää ekososiaalisen sivistyksen ja kestävän elämäntavan välttämättömyyden sekä oppii toimimaan niiden mukaisesti
- osaa suunnitella ja toteuttaa itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskevan tutkimuksen tai ympäristön tilaa koskevan kehittämisprojektin

Keskeiset sisällöt
Ekologian perusteet

- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutukset
- ekosysteemien rakenne ja palautuvuus
- aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemissä
- luonnon monimuotoisuus
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja eliöiden levinneisyys

Ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- ilmastonmuutoksen ekologiset vaikutukset
- luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin kohdistuvat uhkat
- aineiden kiertoon ja energian virtaukseen liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Kohti kestävää tulevaisuutta

- ekosysteemipalveluiden merkitys
- ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys
- toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi omassa lähiympäristössä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (LBI3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä
- syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin
- tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita

- arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- toteuttaa solubiologisen tutkimuksen laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

Keskeiset sisällöt

Solu tutkimuskohteena

- miten soluja tutkitaan
- solubiologisen tiedon ja genomitiedon tarve ja käyttö

Eliöt rakentuvat soluista

- biomolekyylit
- tumallisen ja tumattoman solun rakenne ja toiminta
- DNA:n ja RNA:n rakenne
- proteiinisynteesi ja epigeneettinen säätely

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet

- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- geenien periytyminen ja ominaisuuksien siirtyminen sukupolvelta toiselle
- mutaatiot ja mutageenit

4. Ihmisen biologia (LBI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia
- osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan
- ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely

- ravintoaineet ja ruoansulatus
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö ja hengityksen säätely

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- hermosto ja aistit

- umpirauhaset ja hormonit
- lämmönsäätely
- kemiallinen tasapaino
- elimistöjen sopeutuminen ja puolustusmekanismit

Lisääntyminen

- hedelmöitys, raskaus ja synnytys
- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- perimän ja ympäristön merkitys

5. Biologian sovellukset (LBI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellusten merkityksen yhteiskunnassa
- tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävää tulevaisuutta
- ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa
- ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa
- ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa
- osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Bioteknologian sovellukset ja merkitys

- ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottaminen uusiutuvien luonnonvarojen avulla
- bioteknologian sovellukset teollisuudessa ja ympäristönsuojelussa

Mikrobiologian sovellukset ja merkitys

- bakteerien ja virusten rakenne ja toiminta
- bakteerien viljely, käsittely ja tunnistaminen
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa

Geeniteknologian sovellukset ja merkitys

- geenitekniikan menetelmät
- genomitieto
- mikrobit geeniteknologiassa

Kasvi- ja eläinjalostus

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Biologian työkurssi (LBI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja soveltaa jo oppimaansa erilaisten käytännön töiden avulla
- tutustuu biologian tutkimusmenetelmiin

- kehittää tutkimustaitojaan

Keskeiset sisällöt
- biologian aiheita vaihdellen kursseilta 1-5
- laboratorio- ja/tai maastotöitä
- luonnontieteellinen tutkimus

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja kurssiportfolion palauttamista.

7. Biologian kertauskurssi (LBI7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- asettaa itselleen tavoitteet ylioppilaskirjoituksiin ja ottaa vastuuta omasta opiskelustaan
- kertaa biologian tärkeimpiä sisältöjä
- yhdistelee ja soveltaa tietoa biologian eri kursseilta
- tutustuu erilaisiin kysymystyyppeihin ja harjoittelee niihin vastaamista

Sisältö
- biologian aiheita kursseilta 1-5
- hyvän esseevastauksen rakentaminen
- ylioppilaskokeen kysymystyypit ja niihin vastaaminen

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu arvioitaviin harjoitustehtäviin ja preliminäärikokeeseen.

8. Ihmisen genetiikka ja perinnöllisyys (LBI8)
Kurssilla tutustutaan tarkemmin ihmisen genetiikkaan ja perinnöllisyyteen. Kurssin aikana tutustutaan genetiikan tutkimukseen, ihmisen lajikehitykseen perinnöllisyyden näkökulmasta ja tehdään vierailuja.
Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- Ymmärtää mitä genetiikalla ja siihen liittyvillä käsitteillä tarkoitetaan
- Osaa keskustella genetiikkaan ja perinnöllisyyteen liittyvistä aiheista ja perustella
- oman näkemyksensä
- Osaa tutkia lähdeaineistoja kriittisesti

Keskeiset sisällöt
- Genetiikan ja perinnöllisyyden peruskäsitteet
- Tieteellisen tutkimuksen periaatteet
- Tiedon hakeminen ja lähdekritiikki

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.8 MAANTIEDE

Tehtävä

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää maantieteellistä maailmankuvaa ja auttaa ymmärtämään erilaisia luonnon ja ihmistoiminnan maantieteellisiä ilmiöitä. Opetus ohjaa opiskelijaa havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia, esittämään perusteltuja näkemyksiä ja tarkastelemaan ympäristö- ja ihmisoikeuskysymyksiä. Opiskelija saa valmiuksia tulkita ja käyttää erilaisia geomedian välineitä, kuten karttoja, paikkatietoa ja diagrammeja.

Tavoitteet

- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana
- kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta
- ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä
- osaa havainnoida arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä
- osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee, ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin
- ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat, ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta
- tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen
- kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia eri puolilla maailmaa
- osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä
- tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan
- toimii paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävää kehitystä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tiedonprosessointitaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa monin eri keinoin. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	Maantiede	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu.		x	x	x	
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.				x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus.		x	x	x	
Mediat ja monilukutaito.		x	x	x	x
Teknologia.		x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		x			
Yhteiskunta ja aktiivinen Kansalaisuus.		x		x	x

Pakollinen kurssi

1. Maailma muutoksessa (LGE1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla
- ymmärtää, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin
- osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta
- tietää millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää, sekä tuntee mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti
- osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.

Keskeiset sisällöt
Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot omasta lähiympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta
- maantieteelliset tutkimustaidot ja geomedia
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla
- maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen

Luonnon järjestelmään liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien ennakointi ja niihin varautuminen

Luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen

- ilmastonmuutos ja muut globaalit ympäristöriskit
- resurssien viisas käyttö sekä kierto- ja biotalous
- maapallon eri alueiden mahdollisuudet ja vahvuudet

Ihmiskunnan globaalit riskialueet ja keskeiset kehityskysymykset

- inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat, hyvinvoinnin jakautuminen, eriarvoisuus, haavoittuvuus, nälkä ja pakolaisuus

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Sininen planeetta (LGE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat, ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- geomedia ja muut luonnonmaantieteen tietolähteet ja niiden käyttö sekä luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmät

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä liikkeessä sekä vyöhykkeisyys

- ilmakehän rakenne ja tuulet
- sateet
- meriveden liikkeet
- sää ja sen ennustaminen
- ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet

Maapallon rakenne ja muuttuvat pinnanmuodot

- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
- arvokkaat luonnonmaisemat

Luonnonmaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

3. Yhteinen maailma (LGE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen
- osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin
- tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla
- ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävän kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen peruskäsitteet
- geomedia ja muut ihmismaantieteen tietolähteet sekä tutkimusmenetelmät
- miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

- väestönkasvu, asutus, muuttoliikkeet, kaupungistuminen
- kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien toteutuminen

Alkutuotanto ja ympäristö

- kestävä maa-, kala- ja metsätalous

Teollisuus ja energia

- raaka-aineet, energialähteet, biotalous ja teollisuuden sijainti

Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus

- liikenne, matkailu, globaali talous ja informaatioteknologian kehitys

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- maankäyttö, keskukset ja periferiat
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla

Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

4. Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (LGE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomediaa maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa
- kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa
- osaa käyttää paikkatietosovelluksia
- ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet

- ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen
- osaa käyttää geomediaa maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.

Keskeiset sisällöt
Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän kehityksen edistämisessä
Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot
- kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys
- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyyserot eri aluetasoilla sekä kansainvälinen yhteistyö, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja kestävän kehityksen sitoumukset

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti
- maantieteellisen pienimuotoisen tutkielman laatiminen geomediaa hyväksi käyttäen tai paikallisen, alueellisen tai globaalin tason osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttaminen itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa geomediaa hyväksi käyttäen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

5. Maantieteen kertauskurssi (LGE5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- asettaa itselleen tavoitteet ylioppilaskirjoituksiin ja ottaa vastuuta omasta opiskelustaan
- kertaa maantieteen tärkeimpiä sisältöjä
- yhdistelee ja soveltaa tietoa maantieteen eri kursseilta
- tutustuu erilaisiin kysymystyyppeihin ja harjoittelee niihin vastaamista

Sisältö
- maantieteen aiheita kursseilta 1-4
- hyvän esseevastauksen rakentaminen
- ylioppilaskokeen kysymystyypit ja niihin vastaaminen

Arviointi
Numeroarviointi. Arviointi perustuu arvioitaviin harjoitustehtäviin ja preliminäärikokeeseen.

6. Kehitysmaantiede (LGE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu maailman köyhimpiin valtioihin ja alueisiin Etelä-Amerikassa, Afrikassa ja Aasiassa
- tutustuu kehitysmaiden ongelmiin ja pohtii niihin ratkaisumahdollisuuksia
- tietää millaisin keinoin ongelmia on ratkaistu ja ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen
- tutustuu erilaisiin kehitysyhteistyön muotoihin ja niiden merkitykseen

Keskeiset sisällöt

- aiheina ovat mm. köyhyys, muuttoliike, kaupungistuminen ja luonnonvarojen käyttö
- kehittyneisyyserot globaalilla ja alueellisella tasolla
- YK:n kestävän kehityksen tavoitteet
- kehitysyhteistyö

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritus koostuu aktiivisesta osallistumisesta ja kurssin aikana tehtävistä töistä.

7. Helsingin maantiedettä ja kulttuuria (LGE7)

Nyt voit saada selville, asutko suolla, kaatopaikalla vai peruskalliolla. Haluatko tämän lisäksi kuulla tarinoita omalta kotikonnultasi tai suurten suomalaisten kirjailijoiden kuvauksia lapsuutesi maisemasta? Entä mistä rakennuksesta ja elokuvasta löytyy huikea portaikko, jossa vanhan rouvan murhannut mieshenkilö ryntää kohti kuolemaansa? Miltä kuulostaa kulttuurimatka helsinkiläiseen arkkitehtuuriin, joka samalla heijastaa ihmispopulaation levittäytymistä jugendista funkkiksen kautta elementtilähiöihin? Entäpä piristävä hautuumaakävely suoraan suomalaisen kulttuurin ytimeen ja multaan?
Maantieteen ja äidinkielen yhteiskurssilla saat syväporauksen pääkaupungin maaperään, populaatioon ja kulttuuriin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.9 FYSIIKKA

Tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan käsitykset fysiikan käsitteistä rakentuvat, ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti fysiikan teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta fysiikan osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja fysiikan opiskelustrategioiden soveltamisessa
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Arviointi
Kurssin formatiivinen arviointi tapahtuu jatkuvasti tunnin keskustelussa, kokeellisessa työskentelyssä ja tehtävien tarkistelussa. Kurssin arvosanassa hyödynnetään kirjalliset tuotokset, kokeellisen työskentelyn taidot ja tuotokset, sekä kurssikoe. Arvioinnin apuna voidaan käyttää myös itsearviointia digitaalisella lomakkeella sekä kehityskeskustelua. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Fysiikka

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain. *Upper secondary over-riding themes*	Lfy1	Lfy2	Lfy3	Lfy4	Lfy5	Lfy6	Lfy7	Lfy8	Lfy9	Lfy10
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu. *Sustainable lifestyle and global responsibility*		x					x		x	x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys. *Cultural Awareness and Internationalism*	x						x	x	x	
Hyvinvointi ja turvallisuus. Health and Safety	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Mediat ja monilukutaito. *Media and multi-literacy*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Teknologia. *Technology*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot. *Entrepreneurship , working life and post-graduate studies*	x		x					x		x
Yhteiskunta ja aktiivinen Kansalaisuus. *Society and active citizenship*	x		x				x			

Pakollinen kurssi

1. Fysiikka luonnontieteenä (LFY1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita

- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista
- osaa käyttää ja soveltaa liikeilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelun tukena.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä
- tutustuminen perusvuorovaikutuksiin, maailmankaikkeuden rakenteisiin ja syntyyn sekä aineen rakenteeseen
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana ja liikeilmiöt
- tutkimukset ja mallintaminen fysikaalisen tiedon rakentumisessa
- tulosten kerääminen, esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Lämpö (LFY2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa lämpöilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- kehittää valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- lämpö ja lämpötila
- kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde
- energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua

3. Sähkö (LFY3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa sähköön liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- harjaantuu matemaattisessa mallintamisessa ja suureyhtälöiden käyttämisessä
- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja osaa tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten tekemisessä.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa
- sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki
- yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait
- sähköteho ja Joulen laki
- kondensaattori, diodi ja LED komponentteina
- sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä
- sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen

4. Voima ja liike (LFY4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa voiman ja liikkeen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- harjaantuu graafisten esitysten käyttämisessä ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle
- vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus
- etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus
- liikeyhtälö
- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- liikemäärän säilymislaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset
- liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymislaki
- mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet

5. Jaksollinen liike ja aallot (LFY5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa
- tasainen ympyräliike
- gravitaatiovuorovaikutus

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot
- ääni aaltoliikeilmiönä
- mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen

6. Sähkömagnetismi (LFY6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa sähkömagnetismiin ja valoon liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa
- harjaantuu ilmaisemaan itseään fysiikalle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa
- magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä
- sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki
- generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen

7. Aine ja säteily (LFY7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa aineen ja säteilyn käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- syventää kokonaiskuvaa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä.

Keskeiset sisällöt
- näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen
- energian kvantittuminen
- sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit
- aaltohiukkasdualismi
- atomiytimen rakenne
- ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi
- radioaktiivisuus ja hajoamislaki
- säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö
- tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi

Koulukohtaiset syventävät kurssit

8. Astrophysics (LFY8)

Astrofysiikka on nuori, kasvava tiede. Se vaatii laaja-alaista ilmiöalueen ymmärtämistä. Kurssilla opiskelijalla on mahdollisuus soveltaa aiemmin opittua tietoa gravitaatiosta, lämpöopista, valo- ja liikeilmiöistä, ja ydinvuorovaikutuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa fysiikan ymmärrystä tähdelisiin mittakaavoihin
- harjaannuttaa itsenäistä tiedon hankinta taitoja
- ymmärtää mitä hyvä esitys vaatii
- kokea tyydytystä kun oppii ymmärtämään tiedelisiä kokonaisuuksia

Keskeiset sisällöt

- tähtitieteen alkuperä
- valon luonne ja salaisuuksia
- gravitaation merkitys maailmankaikkeudessa
- tähden syntymä, elinkaari ja kuolema
- astrofysiikan moninaiset ilmiöt
- kosmologian perusteet

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Lab course (LFY9)

Kurssin aikana tarkastellaan fysiikan ilmiöitä syvällisemmin. Tavoitteena on parantaa valmiuksia laboratoriotyöskentelyyn.
Students examine physical phenomena more thoroughly. The objective is to improve students' basic laboratory skills.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää tekijät ja niiden hallintaan
- tutustuu erilaisiin mittausmenetelmiin ja niiden turvalliseen käyttöön
- ymmärtää miten voi tutkia ympäristöänsä

Keskeiset sisällöt

- kokeiden suunnittelua
- tulosten analyysi ja esitys tapoja
- virhemarginaali ja sen minimointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. YO kertauskurssi (LFY10)

Abikurssi, jossa kerrataan fysiikan oppimäärän fysiikan käsite alueittain, sekä valmistaudutaan fysiikan ylioppilaskokeeseen parantamalla laskuvalmiuksia, MAOL:n taulukon tuntemusta

sekä kiinnittämällä huomiota vastausten esitystapaan, mallintamisprosessiin ja mallin pätevyysalueen sekä johtopäätösten pohtimiseen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- parantaa valmiuksiaan jatkaa fysiikan opiskelua jatko-opinnoissa
- syventää osaamistaan lukion fysiikan keskeisimmissä sisällöissä
- kehittää kokonaiskuvaa fysiikasta ja pystyy yhdistelemään fysiikan eri osa-alueiden tietoja
- oppii tuntemaan fysiikan reaalikokeen rakenteen
- oppii laatimaan hyviä fysiikan reaalikoevastauksia

Keskeiset sisällöt

- lukion fysiikan sisältöjen muodostama kokonaisuus
- erilaisten mallien käyttäminen fysiikassa ja niiden pätevyysalueet
- fysiikan reaalikokeen rakenne ja tehtävät

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

5.10 KEMIA

Tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan.

Kemian opetuksen lähtökohtana on aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Kemian opetus tukee ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa
- kehittää kriittistä ja luovaa ajattelua
- ottaa vastuuta omasta oppimisesta
- osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä
- osaa tehdä kokeellisia tutkimuksia turvallisesti ja yhteistyössä muiden kanssa
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niiden luotettavuutta
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden selittämisessä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti
- ymmärtää jokapäiväisen elämän ilmiöitä kemian käsitteiden avulla
- käyttää tietoteknologiaa mm. mallintamiseen ja tuotosten laatimisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvän teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Arviointi

Arviointi kohdistuu kemian kurssikohtaisiin tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan kemian osaamistaan.

Kurssi voidaan arvioida paitsi opiskelijan tietojen ja mutta myös taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä voidaan arvioida erilaisten tuotosten lisäksi myös työskentelyn eri vaiheita, kuten tutkimisen taitoja. Nämä kurssiarvosanaan vaikuttavat osatekijät kerrotaan opiskelijoille jokaisen kemian kurssin alussa. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion kemia	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4	kurssi 5	kurssi 6	kurssi 7	kurssi 8	kurssi 9

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu.	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.	x							x	
Hyvinvointi ja turvallisuus.	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Mediat ja monilukutaito.	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Teknologia	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot.	x					x	x	x	x
Yhteiskunta ja aktiivinen.	x					x	x	x	x

Pakollinen kurssi

1. Kemiaa kaikkialla (LKE1)

Kurssi kuuluu Introduction to Natural Sciences kurssikokonaisuuteen eli toteutetaan osittain biologian, fysiikan ja kemian yhteiskurssina.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan
- kehittää valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen erilaisia kemian ilmiöitä sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä aineen rakenteen malleja, jaksollista järjestelmää ja tietolähteitä.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä
- atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään
- alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia
- aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla

- turvallinen työskentely, aineen erotusmenetelmät, aineiden ominaisuuksien tutkiminen, havainnointi ja johtopäätösten tekeminen

Arviointi

- Perustuu tuntityöskentelyyn sekä kurssin alussa sovittuun arvioitaviin töihin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (LKE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa orgaanisiin yhdisteisiin ja ainemäärään liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen orgaanisiin yhdisteisiin, ainemäärään ja pitoisuuteen liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää, kuinka kemiallinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys hyvinvoinnin ja terveyden kannalta
- orgaanisten yhdisteiden, kuten hiilivetyjen, happi- ja typpiyhdisteiden, rakenteiden mallintaminen ja kuvaaminen erilaisilla malleilla
- avaruusrakenne ja isomeria
- orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- ainemäärä ja pitoisuus
- työvälineiden ja reagenssien käyttö sekä liuosten valmistus
- aineen rakenteen analyysimenetelmät, kuten spektroskopia

3. Reaktiot ja energia (LKE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen
- epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita sekä niiden sovelluksia

- aineen häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa ja sen yksinkertainen laskennallinen käsittely
- energian häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa, sidosenergia ja Hessin laki
- kaasujen ominaisuudet ja yleinen tilanyhtälö
- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, titraus analyysimenetelmänä, tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen

4. Materiaalit ja teknologia (LKE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa materiaaleihin ja teknologiaan liittyviä kemian käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen materiaaleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä
- harjaantuu ilmaisemaan itseään kemialle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys teknologiassa ja yhteiskunnassa
- metallien ja polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari
- atomin ulkoelektronirakenne ja jaksollinen järjestelmä alkuaineiden jaksollisten ominaisuuksien selittäjänä
- hapetusluvut ja hapetus-pelkistysreaktiot
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- kemiallisten reaktioiden laskennallinen soveltaminen
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu
- yhteistyön rooli kemiallisen tiedon tuottamisessa

5. Reaktiot ja tasapaino (LKE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa reaktioiden ja kemiallisen tasapainon käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen reaktioihin ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino sekä tasapainotilaan vaikuttaminen
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit ja puskuriliuokset
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset
- homogeenisen ja happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- tutkimustulosten ja -prosessin arviointi

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Kemian kertauskurssi (LKE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa omat vahvuudet
- asettaa itselleen tavoitteet ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin
- ottaa vastuuta omasta oppimisesta
- kehittää kriittistä ajatteluaan
- sitoo kemian kurssit yhdeksi kokonaisuudeksi
- osaa selittää arkipäivän ilmiöitä kemian avulla
- suorittaa kurssin kun muut kemian kurssit on suoritettu, yleensä 3. vuoden syksyllä intensiivikurssina

Keskeiset sisällöt

- kerrataan ja syvennetään kemian tietoja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuen

Arviointi

- Osallistuminen aktiivisesti kurssin tehtävien tekoon sekä preliminääreihin. Suoritusmerkintä.

7. Rikostekninen tutkinta (LKE7)

Tavoitteet

Rikosteknisten tutkijoiden tavoitteena on selvittää rikos todistusaineistojen avulla. Kurssilla tehdään biokemiallisia tutkimuksia, joissa näytteitä ottamalla ja analysoimalla hankitaan tietoja tutkittavasta asiasta. Kurssi on ilmiöpohjainen kemian ja biologia yhteiskurssi. Samalla perehdytään biokemian perusteisiin sekä opitaan biologiassa ja kemiassa käytettyjä analyysimenetelmiä. Voidaan suorittaa 1. lukiovuotena.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja yhdistää jo oppimaansa
- hahmottaa kemian ja biologian ilmiöt suuremmiksi kokonaisuuksiksi
- saa paremmat valmiudet ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin

Keskeiset sisällöt

- Rikosteknisen tieteen tutkimusmenetelmät kuten veri-, sormenjälki, DNA, karva-, ja huumausainetutkimukset
- Biomolekyylien kemiallinen rakenne ja biologinen toiminta
- Keskeiset biomolekyylit: hiilihydraatit, rasvat, aminohapot, proteiinit, entsyymit, inhibiittorit, DNA ja RNA

Arviointi

- Perustuu tuntityöskentelyyn sekä jatkuvaan näyttöön. Rikostutkijat tekevät pareittain blogin jossa raportoivat tutkimusten etenemistä sekä selvittävät tapahtumien todennäköisen kulun. Suoritusmerkintä.

8. Lääkeaineanalytiikka (LKE8)

Syvennetään orgaanisen kemian tuntemusta opiskelemalla lääkeainemolekyylejä. Kurssilla mallinnetaan molekyylejä mallinnusohjelmalla. Laboratoriossa valmistetaan jokin lääkeaine kuten aspiriinia. Kurssi valmentaa ylioppilaskirjoituksiin sekä farmasian/ lääketieteen opintoihin. Yritysyhteistyötä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa lääkeaineiden funktionaaliset ryhmät
- oppii laskemaan lääkeainelaskuja
- tutustuu yleisimpiin lääkkeiden valmistusmenetelmiin
- tutustuu yleisimpiin lääkeaineiden analyysimenetelmiin.
- valmentaa ylioppilaskirjoituksiin sekä parantaa valmiuksia jatko-opintoihin
- kurssi voidaan suorittaa pakollisen kemian kurssin jälkeen, 1. tai 2. opiskeluvuotena.

Keskeiset sisällöt

- molekyylien funktionaaliset ryhmät
- pitoisuuslaskut
- orgaanisen lääkeaineen synteesi eli lääkeaineen valmistus laboratoriossa
- kromatografia ja spektroskopia
- kerrataan ja syvennetään kemian tietoja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuen.

Arviointi

Suoritusmerkintä.

9. Ympäristötutkimus/ Environmental research (LKE9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii vastaamaan ylioppilaskirjoitusten kokeellisiin ja ainerajat ylittäviin kysymyksiin

- lisää osaamistaan kokeelliseen työskentelyyn liittyviä kriittisen tiedonhankinnan ja käsittelyn taidoissa
- osaa työskennellä itsenäisesti osana tutkimusryhmää
- saa onnistumisen elämyksiä ja tuloksia tekemissään ympäristötutkimuksissa.

Keskeiset sisällöt ja työtavat

Työkurssilla tehdään kemian ja biologian laboratoriotutkimuksia, jotka kuuluvat valtakunnalliseen lukion opetussuunnitelmaan. Oppilaan tulee oppia turvallinen työskentely kemian laboratoriossa, tutkimusryhmässä työskentely, havaintojen tekeminen, mittausten ja kokeiden suunnittelu ja toteutus sekä tulosten esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti. Kurssilla tutkitaan maata, vettä ja ilmaa tehden erilaisia laboratoriotutkimuksia. Kurssin tavoitteena on valmistaa oppilasta tuleviin ylioppilaskirjoituksiin.

Työtavat

Kurssilla tehdään kemian ja biologian laboratoriotöitä, sekä laaditaan töihin liittyviä työselosteita sähköiseen oppimisalustalle. Kurssilla tehdään vierailuja alan johtaviin ympäristötutkimuslaitoksiin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssi on hyväksytysti suoritettu, kun oppilas on osallistunut aktiivisesti laboratoriotöiden suorittamiseen, palauttanut työselostukset sekä osallistunut vierailuihin.

5.11 FILOSOFIA

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten perusteluja järkiperäisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofia on taitoaine. Filosofiassa opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Tämä edistää opiskelijan kykyä eettiseen pohdintaan ja sen ymmärtämiseen, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajoja käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä, vuorovaikutustaitoja, luovuutta ja itsenäistä ajattelua. Filosofiassa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin ajattelutaitoihinsa ja yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia.

Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua hyvinvoiviksi, aktiivisiksi ja vastuullisiksi sekä toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaviksi kansalaisiksi. Opiskelijalle tarjotaan edellytyksiä tiedostaa ihmisyyteen peruuttamattomasti kuuluva filosofinen ulottuvuus ja sen luonne hänen omassa elämässään. Filosofialla on näin ollen paljon annettavaa opiskelijan minäkäsityksen, itsetunnon ja kulttuuri-identiteetin rakentumiselle.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa filosofian keskeisen roolin tiedon-, arvojen- ja merkitysten muodostuksessa
- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot ja oppii sitä kautta luottamaan omaan ajatteluunsa sekä arvioimaan sitä kriittisesti ja pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa ja ristiriitaista.

Arviointi

Filosofiassa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan kurssikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukio aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Filosofia**	1	2	3	4	5
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		X	X	X		
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys			X	X		X
Hyvinvointi ja turvallisuus		X	X	X		
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X	X
Teknologia		X	X	X	X	X
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot			X	X	X	
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		X	X	X	X	X

Pakolliset kurssit

1.Johdatus filosofiseen ajatteluun (LFI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille mielipiteille ja väitteille perusteluja sekä hahmottamaan esitettyjen perustelujen rakennetta ja arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- tuntee perustavia tieto-opillisia erotteluja, osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämisen ehtoihin joissain lukion oppiaineissa (esim. fysiikka, historia, yhteiskuntaoppi, uskonto, biologia, psykologia)
- käsittää omaan elämäänsä peruuttamattomasti kuuluvan filosofisuuden ja innostuu tutkimaan sitä lisää.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Kurssi tarjoaa opetuksen integraatiomahdollisuuksia kaikkiin tiedeaineisiin, äidinkieleen ja katsomusaineisiin.

2. Etiikka (LFI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin
- hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta
- osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa perustella moraalin velvoittavuuden ja soveltaa moraaliin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.

Keskeiset sisällöt

- moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- moraalin luonne normijärjestelmänä: sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä
- filosofinen praktiikka

Kurssi tarjoaa integraatiomahdollisuuksia mm. katsomusaineisiin, psykologiaan ja äidinkieleen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteiskuntafilosofia (LFI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkemyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon
- oppii käyttämään keskeisiä filosofisia käsitteitä yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan jäsentämiseen sekä omien yhteiskunnallisten ratkaisujensa perustelemiseen
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- oppii arvioimaan käsitteellisesti yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisten instituutioiden olemassaolo ja oikeuttaminen: yksilö- ja yhteisökeskeiset teoriat yhteiskunnasta, yhteiskuntasopimusteoria
- oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen
- vallan käsite ja muodot, vallan oikeuttaminen, demokratian muodot ja kilpailijat, anarkismi
- työnjako, talous ja hyvinvointi, talouden toimintaperiaatteiden ja omistamisen oikeuttaminen
- poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen: vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus; konservatismi, liberalismi ja sosialismi; kansallisvaltiot ja globaali näkökulma
- yhteiskunnalliset jännitteet ja ristiriidat sekä niiden ratkaiseminen: oikeusvaltio ja sen vaihtoehdot, yhteiskuntajärjestyksen luhistuminen – sodat, sisällissodat, terrori sekä holokausti ja muut kansanvainot yhteiskuntafilosofisina ongelmina
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: sukupuolen rakentuminen, informaatioteknologia, kulttuurien kohtaaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Kurssi tarjoaa runsaasti integraatiomahdollisuuksia erityisesti yhteiskuntaoppiin, taloustietoon ja historiaan. Kurssi on erityisen suositeltava YT-linjan opiskelijoille.

4. Tieto, tiede ja todellisuus (LFI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta

- osaa jäsentää havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden ja mallien suhdetta todellisuuteen
- harjaantuu hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeiset kysymykset ja käsitteet, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta ja todellisuuden perusrakenteesta
- olemassaolon kysymyksiä: muutos ja pysyvyys, oliot ja ominaisuudet, mahdollinen ja välttämätön, reaalinen ja virtuaalinen
- todellisuuden ilmeneminen ja hahmottaminen
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmät, tieteellinen päättely; ilmiön, tutkimusaineiston, mallin ja teorian käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde
- selittäminen ja tieto luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä: tietäminen ja ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta

Kurssi tarjoaa integraatiomahdollisuuksia kaikkiin tiede- ja reaaliaineisiin sekä äidinkieleen, kuvataiteeseen ja musiikkiin.

Koulukohtainen syventävä kurssi

5. Filosofian historia (LFI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan filosofisen ajattelun kehityksestä antiikista postmoderniin
- tutustuu länsimaisen filosofian tärkeimpiin lähestymistapoihin, koulukuntiin, suuntauksiin ja ajattelijoihin
- kykenee hahmottamaan eri aikakausien filosofista omaleimaisuutta ja toisaalta näkemään jatkuvuutta filosofian suurten kysymysten käsittelyssä läpi historian
- oppii liittämään filosofisen ajattelun kehityksen muihin historian aloihin mm. talous-, taide-, sosiaali- ja kulttuurihistoriaan
- ymmärtää syvällisemmin ajattelun eri perinteiden elinvoimaisuuden ja läsnäolon omassa ajassaan
- oppii ymmärtämään omien käsitystensä historiallisia taustatekijöitä ja innostuu tutkimaan niitä lisää

Keskeiset sisällöt

- Antiikin koulukunnat: platonismi, aristotelismi, stoalaisuus, epikurolaisuus
- Keskiajan filosofia: skolastiikka, nominalismi, logiikka, teologian ja filosofian vuorovaikutus
- Uuden ajan alun filosofia: renessanssi, kartesiolaisuus, filosofia ja luonnontiede, empirismi ja rationalismi
- Valistusfilosofia, saksalainen idealismi

- Uusimman ajan filosofiaa: looginen empirismi, kielifilosofia, fenomenologia, eksistentialismi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Koko koulun valinnainen kurssi

6. Filocafé (vFi1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- aktivoituu omakohtaiseen filosofiseen pohdintaan
- osallistuu filosofisen tutkimusyhteisön toimintaan
- oppii vuorovaikutustaitoja, harjaantuu arvioimaan ja tuottamaan argumentteja julkisesti
- oppii arvostamaan älyllisten hyveiden vaalimista: järkiperäisyys, johdonmukaisuus, empaattisuus, rohkeus, autonomisuus, oikeudenmukaisuus
- kykenee laajentamaan filosofisen keskustelun merkitystä ja soveltamisen mahdollisuuksia eri elämän alueilla: esim. tiede, taide, terveys, politiikka, talous
- saa mahdollisuuden keskustella häntä itseään kiinnostavista filosofisista kysymyksistä ja innostua uusista ajatuksista, näkökulmista ja oivalluksista

Kurssin toteutus

- Viikoittain vaihtuva teema, joiden valinta on pitkälti opiskelijoiden intresseistä riippuvaista
- Jaettu opettajuus: kurssilaiset harjoittelevat keskustelujen alustamista, johtamista ja arviointia
- Filosofisen kahvilaperinteen mukaisesti tapaamisiin liittyy kahvin tai jonkun muun välipalan nauttiminen

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.12 PSYKOLOGIA

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Psykologian opetus on luonteeltaan tutkimusperustaista. Tässä tarkoituksessa opetuksessa käsitellään kriittisesti psykologisen tiedon luonnetta ja tiedonmuodostuksen menetelmiä painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä aihesisältöjä. Opetuksessa tämä tutkimusperustaisuus ja aihesisällöt kytketään ihmisen jokapäiväisen toiminnan ja arjen ymmärtämiseen eli tuodaan tutkimustieto lähelle opiskelijaa.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon ja tutkimusmenetelmien mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologiaan ja psykologiseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa tietojaan myös psykologisten tutkimusten arviointiin
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan arkielämään, elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- osaa hyödyntää psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien aiheiden ja ilmiöiden erittelyyn
- osaa soveltaa psykologista tietoa tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamistaitoa ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukio aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Psykologia**	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		X	X		X		X			
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		X			X	X	X			
Hyvinvointi ja turvallisuus		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mediat ja monilukutaito		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teknologia		X	X	X	X	X	X	X		
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		X						X	X	X
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		X	X	X	X	X	X			

Pakollinen kurssi

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (LPS1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkityksen ihmisen toiminnan selittämisessä ja ymmärtämisessä
- tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten tunteet, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa ja omaa psyykkistä hyvinvointiaan näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta
- osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita
- ymmärtää psykologisen tiedon perustuvan tutkimukseen ja tunnistaa tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.

Keskeiset sisällöt

Tietoinen ja tiedostamaton psyykkinen toiminta

- ihmisen toimintaan vaikuttavat biologiset tekijät sekä perustieto hermoston toiminnasta
- perustietoa tunteista ja motivaatiosta

- kognitiivisten tulkintojen merkitys ihmisen toiminnassa

Sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan

- perustietoa sosiaalistumisesta ja normien omaksumisesta
- esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä
- perehtyminen johonkin valinnaiseen ilmiöön, kuten aggressiivisuus, jännittäminen, riippuvuudet, syömiskäyttäytyminen, sosiaalinen vuorovaikutus, onnellisuus tai rakkaus

Opiskelu ja oppiminen psykologian näkökulmista

- oppimisen biologinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen perusta
- tehokkaat opiskelumenetelmät
- motivaatio ja oppiminen

Psykologisen tiedon muodostuminen

- psykologian tutkimuskohteet
- arkitiedon ja tieteellisen tiedon ero
- esimerkkejä psykologian tutkimusmenetelmistä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Kehittyvä ihminen (LPS2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, miten ihmisen kehitystä tutkitaan, ja osaa arvioida tiedon perusteita
- osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta
- perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä osaa selittää kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana
- perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon
- tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen
- osaa arvioida kehityspsykologista tietoa ja soveltaa sitä itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt

- Kehityksen osa-alueet ja niihin vaikuttavat tekijät lapsuudessa ja nuoruudessa
- fyysis-motorinen kehitys
- kognitiivinen kehitys
- emotionaalinen kehitys
- psykososiaalinen kehitys
- minuuden ja minäkäsityksen kehitys

Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen erityiset haasteet

- ajattelun kehitys
- identiteetin kehitys: henkilökohtainen, sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti
- sukupuoli-identiteetti ja seksuaalisuuden kehittyminen
- toiminnanohjauksen kehitys ja sen hermostollinen tausta

Kehityksen jatkuvuus elämänkaaren aikana

- elämänkaaren käsite
- kehitykseen vaikuttavien tekijöiden vuorovaikutus
- jokin kehityksen jatkuvuutta selittävä teoria

Kehityksen tutkiminen

Kehitykseen vaikuttavat biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät

- hermoston kypsyminen
- aivojen muovautuminen elämänkulun aikana
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus
- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- sosialisaatio ja kulttuurierot kehityksessä

3. Tietoa käsittelevä ihminen (LPS3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot
- perehtyy kognitiivisten toimintojen tutkimukseen ja pystyy arvioimaan sitä
- ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.

Keskeiset sisällöt

- kognitiivisen toiminnan periaatteita, kuten sisäiset mallit ja havaintokehä
- kognitiivisten toimintojen neuropsykologinen perusta
- kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiä
- havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti kognitiivisina perustoimintoina sekä niiden biologinen perusta
- jonkin valinnaisen korkeampitasoisen kognitiivisen toiminnon tarkasteleminen, esimerkiksi kieli, ongelmanratkaisu, päätöksenteko tai asiantuntijuus

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (LPS4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti
- osaa kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta
- osaa eritellä tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille
- tuntee psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja

- osaa tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointiaan psykologisen tiedon valossa ja saa perusteita tehdä omaa hyvinvointiaan tukevia ratkaisuja
- ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden
- syventyy vähintään yhden mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

- tunteiden muodostuminen ja vähintään yhden tunteen biologinen perusta
- tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys itseymmärryksen välineenä
- psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen
- uni ja nukkuminen hyvinvoinnin osatekijöinä
- stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot
- keskeiset mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito
- mielenterveyden ongelmien syntyä selittäviä tekijöitä
- sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (LPS5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden
- tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykkyys, lahjakkuus ja tulkintatyylit
- tuntee yksilöllisten erojen biologista perustaa
- tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen
- syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta
- osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena
- osaa soveltaa persoonallisuuspsykologista ja sosiaalipsykologista tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt

- persoonallisuuden määrittely
- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- vähintään kaksi persoonallisuusteoriaa, persoonallisuuden selittämisen mallia tai näkökulmaa, kuten sosiokognitiivinen, psykodynaaminen tai humanistinen psykologia, temperamenttiteoria tai piirreteoria
- yksilöllisten erojen tutkiminen
- tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa

- kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Yksilö, yhteisöt ja yhteiskunta (LPS6)

Kurssilla syvennetään ymmärrystä sosiaalisten ja yhteiskunnallisten ilmiöitten tutkimuksesta ja tutkimustuloksista. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus painottaa joko käyttäytymistieteellistä (psykologia, sosiaalipsykologia) tai yhteiskuntatieteellistä (sosiologia, sosiaalihistoria, kulttuuriantropologia) lähestymistapaa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää tietojaan sosiaalipsykologian ja sosiologian keskeisistä käsitteistä, teorioista, tutkimuksista ja lähestymistavoista
- ymmärtää sosiaalisen vaikuttamisen menetelmiä ja periaatteita
- oppii soveltamaan sosiaalitieteellistä tietoa omassa elämässään
- tunnistaa tutkimustiedon merkityksen ajankohtaisten yhteiskunnaölisten ilmiöitten selittämiselle
- tutustuu tarkemmin johonkin aihepiirin klassiseen teoriaan tai tutkimukseen

Keskeiset sisällöt
- sosiaalipsykologian ja sosiologian yleinen luonne
- sosiaalipsykologian keskeisten käsitteiden syventely: käsitteiden tarkempi kytkeminen tutkimustietoon
- sosiologian klassikot (esim. Durkheim, Marx, Comte, Weber)
- sosiaalista toimintaa selittävät perusnäkemykset: sosiaalisen vaihdon, vertailun ja konstruktivismin teoriat
- ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot: media ja tiedonvälitys
- sosiaalistuminen, kiintymys, perhe
- auttaminen ja aggressio; altruismi ja konfliktit; rikollisuus
- ryhmien väliset suhteet, sosiaaliset jaot, sosiaaliset luokat
- käyttäytymisen kulttuurinen määräytyminen
- johtamistyylit ja strategiat
- työn, tuotannon ja talouden yhteiskunnallinen organisointi

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

7. Psykologian kertauskurssi (LPS7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- kertaa lukion psykologian oppimäärän keskeiset sisällöt
- löytää omat vahvuutensa ja kehityspotentiaalinsa

- saa palautetta osaamisestaan
- saa tukea ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa: vastaustekniikka, opiskelutaidot, oman osaamisen arviointi, stressinhallinta, ajanhallinta

Keskeiset sisällöt

- lukion psykologian oppimäärän ydinalueiden kertaus
- kurssilla korostuu opiskelijalähtöinen ongelmanasettelu: sisällölliset painopisteet räätälöidään mahdollisimman pitkälti kunkin ryhmän omien intressien mukaisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Psykologian klassikot (LPS8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan käyttäytymistieteellisen tutkimustoiminnan luonteesta
- omaksuu ajattelutaitoja, jotka ohjaavat löytämään ongelmia ja keksimään tieteellisiä lähestymistapoja niiden valaisemiseksi
- kykenee muotoilemaan tutkimusongelmia, muodostamaan uskottavia hypoteeseja, suunnittelemaan koeasetelmia, toteuttamaan suunnittelemansa kokeen ja raportoimaan tutkimuksestaan muodollisesti mielekkäällä tavalla
- harjaantuu arvioimaan muiden työtä kriittisesti ja rakentavasti (opponointi)

Keskeiset sisällöt

- Psykologisen tutkimuksen ja tiedonkeruun menetelmät
- Tilastojen käyttö psykologiassa
- Psykologisen tutkimuksen peruskäsitteet
- Teorian merkitys tutkimustyössä
- Psykologisen tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi
- Tieteellinen kirjoittaminen psykologiassa
- Tutkimusetiikka

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Halutessaan opiskelijalla on mahdollisuus saada numeroarvointi.

9. Soveltava psykologia (LPS9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietämystään psykologisen tiedon soveltamisalueista ja niihin liittyvästä tutkimustiedosta
- kykenee perustelemaan psykologisen tiedon merkitystä eri elämänalueiden kehittämisen, ymmärtämisen ja arvioimisen kannalta

- löytää itseään kiinnostavia ja inspiroivia psykologian osa-alueita: erityisesti opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus perehtyä omien jatko-opintojensa kannalta mielekkäisiin psykologian aloihin
- oman oppimisprosessin suunnittelu, läpivienti ja raportointi

Keskeiset sisällöt

- Opiskelija tutustuu vähintään kahteen soveltavan psykologian alueeseen, esimerkiksi
    - kliininen psykologia
    - ympäristöpsykologia
    - työ- ja organisaatiopsykologia
    - oikeuspsykologia
    - oppimispsykologia
    - lapsi- ja kasvatuspsykologia
    - liikennepsykologia
    - urheilupsykologia
    - terveys- ja hyvinvointipsykologia
    - mediapsykologia
    - kulttuuripsykologia
    - uskontopsykologia
    - evoluutiopsykologia
    - neuropsykologia

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Halutessaan opiskelijalla on mahdollisuus saada numeroarvointi.

5.13 HISTORIA

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten. Historian kurssien opetuskielenä on joko suomi tai englanti. Historian luonteen vuoksi kurssista riippuen materiaalit voivat olla suomen ja englannin kielen lisäksi myös muilla kielillä.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- hallitsee Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset prosessit taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon ja syventämään historiatietoisuuttaan
- pystyy muodostamaan ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja ihmisten toimintaa monipuolisesti kunkin ajan omista lähtökohdista
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa tarkoituksenmukaisia lähteitä käyttäen, arvioimaan sitä kriittisesti sekä ymmärtämään sen monitulkintaisuuden ja suhteellisuuden

- osaa käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan nykyisyyden ja tulevaisuuden kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja
- pystyy argumentoimaan kriittisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.

Arviointi
Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Erityistä painoarvoa laitetaan opiskelijan akateemisen kirjallisen ilmaisun että suullisen ilmaisun kehittymiselle.

Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen (sekä kirjallinen että suullinen) osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa opittua käytännössä, kuten taitoon käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja valmiuksiin arvioida kriittisesti historian tulkintoja ja käyttöä. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Pakolliset kurssit

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (LHI1)
Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden, kuten väestömuutosten, pitkän aikavälin tarkastelussa. Kurssilla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Kurssilla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla käytettävä lähdeaineisto voi olla englanniksi, ruotsiksi, saksaksi ja ranskaksi.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävää tulevaisuutta
- ymmärtää eurooppalaisten kulttuuripiirien ja yhteiskuntien sekä globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- osaa analysoida väestökehityksen, talouden ja yhteiskuntarakenteiden välisiä riippuvuussuhteita ja haasteita
- osaa arvioida kriittisesti tekniikan, tieteen ja muuttuvan informaation merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana
- osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt
Historia tieteenalana

- historian tutkimus, tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö
- objektiivisuus ja lähdekriittinen lähestymistapa

Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltioihin

- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit
- Välimeren talousalue ja yhteiskunnat antiikin aikana

Keskiajan talous ja yhteiskunta

- feodaaliyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Maailmantalouden syntyminen

- löytöretkien edellytykset ja seuraukset yhteiskunnille sekä Euroopassa että Amerikassa
- kolonialismi ja globaalin talouden ensiaskeleet

Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset

- modernin tieteen ja teknologian kehitys, tuottavuuden kasvu ja elintason nousu
- muutokset sukupuolten asemassa ja työjaossa
- muuttoliikkeet ja ympäristövaikutukset

Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat

- laajeneva hyvinvointi ja palveluyhteiskunnan synty
- väestöllinen muuntuminen ja sen yhteiskunnalliset edellytykset ja vaikutukset
- maailman jakautuminen rikkaisiin ja köyhiin maihin
- 1900-luvun onglemat kuten saastuminen ja köyhyys
- 2000-luvun verkottuva maailma

2. Kansainväliset suhteet (LHI2)
Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Kurssilla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Kurssilla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin. Kurssilla käytettävä lähdeaineisto voi olla englanniksi, ruotsiksi, saksaksi ja ranskaksi. Mahdollisuuksien mukaan opiskelijat voivat tehdä tutkimuspaperin kurssikokeen sijasta.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit

- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina
- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä ja vaikutuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt
Kansainvälisen politiikan perusteet
- historian käyttö politiikan välineenä

Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika
- imperialismin, nationalismin ja muiden aatteiden vaikutukset kansainväliseen politiikkaan ja yhteiskuntiin
- ensimmäisen maailmansodan tausta ja seuraukset
- demokraattiset ja totalitaariset valtiot kansainvälisessä politiikassa
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat
- toinen maailmansota seurauksineen

Jakautunut maailma
- kylmän sodan supervaltakilpailun ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset muodot
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- kylmän sodan päättyminen ja sen seuraukset

Keskinäisriippuvuuksien maailma
- Lähi-itä ja muut konfliktialueet sekä vastakkainasettelujen monet muodot
- maailman uudet valtakeskittymät ja niiden vuorovaikutussuhteet
- YK ja muut kansainväliset rauhanrakentajat
- terrorismi ja terrorismin vastainen sota 9/11 jälkeen

3. Itsenäisen Suomen historia (LHI3)
Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Kurssilla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön. Kurssilla voi olla myös ruotsinkielistä lähdeaineistoa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen kehityskulkuja sekä osaa pohtia tulevaisuuden mahdollisuuksia

- hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan ja ymmärtää ettei Suomen historiaa voi ymmärtää ilman maailmanpoliittista kontekstia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaisuuteen ja suomalaiseen kulttuuriin eri aikoina kuuluneita ihanteita ja niihin liitettyjä mielikuvia sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt
Miten Suomesta tuli Suomi?

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys sekä 1860-luvun murroskausi
- kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset muutokset 1800- ja 1900-lukujen taitteessa

Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet

- itsenäistyminen kansainvälisessä kontekstissa
- sisällissodan syyt ja seuraukset sekä eheyttämisen aika

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- turvallisuuspoliittiset vaihtoehdot ennen toista maailmansotaa
- Suomi toisessa maailmansodassa
- Suomen sisäpolitiikka ja asema kansainvälisessä politiikassa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva ja kansainvälistyvä Suomi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (LHI4)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä. Kurssilla voi olla suomen ja englanninkielisen lähdeaineiston lisäksi myös ruotsin, saksan ja ranskankielistä lähdeaineistoa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- kykenee analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt
Antiikin kulttuuripiiri
- kulttuurit ja elämäntavat
- tieteen ensiaskeleet ja demokratian synty

Keskiajan kulttuuri
- keskiaikainen maailmankuva
- uskonto, kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Uuden ajan murros
- renessanssi ja tiedon vallankumous
- reformaation merkitys
- itsevaltiuden ajan kulttuuri

Valistuksen aikakausi
- luonnontieteellisen maailmankuvan kehitys
- valistuksen aatepohja ja sen vaikutukset
- ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen

Aatteiden ja teollistumisen aika
- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata ja yhteiskunnalliset muutokset

Monimuotoinen nykyaika
- massojen aika, populaarikulttuurin synty ja sen kaupallistuminen
- kulttuurin globalisoituminen
- sukupuoliroolien murros
- tieteen kehitys ja median kasvava merkitys

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (LHI5)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin, myös ruotsinkielisiin, ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomalaista kulttuuriperintöä
- hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt
Suomen alue ennen ristiretkiä

- tutkimusmenetelmät ja käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä
- rautakautinen heimoyhteiskuntien Suomi

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- sääty- ja maatalousyhteiskunta
- kehittyvä talous

Ruotsista Venäjän osaksi

- Suomen aseman muutos ja yhteiskunnalliset uudistukset Ruotsin ajan lopulla
- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- kansallinen herääminen, sivistys, tiede ja taide

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (LHI6)
Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. Lähdemateriaalit ovat pääsääntöisesti englanninkielisiä. Kurssin opetuskieli on englanti.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa

- ymmärtää tarkastelemansa kulttuuripiirin historiallisen kehityksen sekä sen arvojen ja elämäntapojen moninaisuuden ja osaa eritellä siihen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa syntyneitä kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä
- osaa analysoida esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- osaa arvioida monikulttuurisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita.

Keskeiset sisällöt
Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:
- Amerikan alkuperäiskulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit

Koulukohtaiset syventävät kurssit

7. Arkeologia (LHI7)
Arkeologia on eräs historian aputieteistä joiden avulla ymmärryksemme marginaaliryhmistä sekä aikakaudesta ennen kirjoitustaidon kehittämistä Arkeologialla on keskeinen rooli siinä miten ymmärrämme menneisyyttä, koska se mahdollistaa esihistorian ymmärtämisen. Kurssilla keskitytään arkeologian perusteiden ja menetelmien ymmärtämiseen. Kurssin opetus ja materiaalit ovat englanniksi.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää arkeologian olevan tiede, joka tutkii esihistoriaa
- tunnistaa arkeologiseen tutkimukseen liittyvät ongelmat
- tuntee pääpiirteisesti arkeologian aputieteet ja tutkimusmenetelmät
- osa tehdä vertailevaa tutkimusta

Keskeiset sisällöt
- katsaus arkeologian historiaan
- arkeologian aputieteet ja ajoitusmenetelmät
- lähdeaineiston monimuotoisuus ja niihin liittyvät ongelmat
- arkeologiset kaivaukset
- ihmisyhteisöjen erilaisuus

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

8. Vallankumousten aikakausi, 1776-1917 (LHI8)
Kurssi tarkastelee ihmisten vapauden kaipuuta ja demokratiakehitystä vallankumousten näkökulmasta. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat hallintotapojen kehittyminen itsevaltaisesta demokraattiseempaan suuntaan, poliittisten epäkohtien tutkiminen sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset muutokset, jotka seurasivat vallankumouksia. Kurssin opetus ja materiaalit ovat englanniksi.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vapaus ja demokratia
- vapaus, veljeys ja tasa-arvo
- monarkia vastaan tasavalta
- itsevaltaiset hallitustavat
- nationalismi
- sananvapaus

Keskeiset sisällöt
13:sta siirtokunnasta Amerikan Yhdysvalloiksi

- siirtomaahallinnon epäkohdat
- vapaustaistelu
- nuori tasavalta

Itsevaltiudesta perustuslailliseen monarkiaan

- ancien régime
- 1789-1799
- keisarikunta
- restauraatio

Itsevaltiudesta diktatuuriin

- Romanovien imperiumi
- Leninin Neuvosto-Venäjä
- Stalinin valta

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

9. Keskiajan maailma (LHI9)

Kurssi on johdanto keskiajan historiaan Rooman valtakunnan tuhosta Renessanssin alkuun saakka. Tutkimuksen kohteena on poliittiset, uskonnolliset ja sosiaaliset muutokset sekä taloudelliset, tekniset ja kulttuuriset kehityslinjat. Kurssilla kiinnitetään myös huomiota miesten ja naisten rooleihin sekä miten keskiajan ihmiset ymmärsivät ympäröivän maailman. Tutkimalla ja analysoimalla historiallisia lähteitä opiskelijat tutustuvat keskiajan ihmisten suhtautumiseen elämään ja kuolemaan. Mahdollisuuksien mukaan kurssin aikana tehdään opintoretki keskiaikaiseen kohteeseen. Kurssi on historian ja uskonnon oppiainerajat ylittävä

kurssi. Kurssin opetuskielenä on sekä englanti että suomi, kurssimateriaalit voivat olla myös ruotsin ja saksankielisiä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa keskeiset henkilöt, tapahtumat ja ideat
- ymmärtää uskonnon ja katolisen kirkon merkityksen keskiajan talouteen, politiikkaan ja kulttuuriin
- osaa tulkita ensisijaisia ja toissijaisia lähteitä ja selittää niiden avulla keskiajalle tyypillisiä ilmiöitä
- oppii kriittisesti tutkimaan keskiajan kirjallisia ja visuaalisia lähteitä
- tuntee keskeisiä kirjallisia teoksia
- on tietoinen miten taide, tiede, musiikki ja keskiajan mysteerinäytelmät heijastivat aikakauden uskonnollisuutta

Kurssisisältö
Kurssilla käsitellään mahdollisuuksien mukaan seuraavia asioita;

- sotien ja politiikan keskiaika
- uskontojen keskiaika
- karnevaalien keskiaika
- tieteen ja kulttuurin keskiaika

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

10. Puheet, jotka muuttivat maailmaa (LHI10)

Kurssisisältö
Kurssilla tarkastellaan historian muutoksia puheiden lähtökohdasta. Merkittävät puheet linkitetään kontekstiin ja pohditaan niiden merkittävyyttä. Kurssin aikana tarkastellaan 6-7 puhetta merkityksineen yksityiskohtaisesti. Kurssi on englanniksi.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy ymmärtämään puheiden merkityksen ihmisten ’hallitsemisessa’ ja omien tarkoitusperiensä jakamisessa – propaganda jne
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina
- osaa arvioida puheiden vaikututusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- pystyy analysoimaan historiallisia lähteitä, tässä tapauksessa puheita, kontekstissa
- osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt
Eri maanosiin liittyvien keskeisten teemojen ja tapahtumien käsittely puheiden esimerkiksi alla olevien kautta:
Amerikka

- ’Government of the people, by the people, for the people’ – Abraham Lincoln ja Yhdysvaltojen sisällissota
- ‘I have a dream’ – Martin Luther King ja Yhdysvaltojen kansalaisoikeustaistelu

Afrikka

- ’An ideal for which I am prepared to die’ Nelson Mandela ja Etelä-Afrikan apartheid

Aasia

- ’At the stroke of the midnight hour … India will awake’ Jawaharlal Nehru ja Intian itsenäistyminen

Eurooppa

- ’Blood, toil tears and sweat’ Winston Churchill ja Toinen maailmansota

Kauko-itä

- ‘Enduring the unendurable’ Emperor Hirohito ja Japanin antautuminen

Australia ja Oseania

- ’To the stolen generations … I am sorry’ Kevin Rudd ja Australian aboriginaalien kohtelu

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

11. Yhdistyneet kansakunnat, 1945- (nettikurssi + osallistuminen HELIMUNiin) (LHI11)

Kurssilla tarkastellaan Yhdistyneiden kansakunnan historiaa, instituutioita, politiikkaa ja sen roolia 1900- ja 2000-luvun maailmassa. Erityisesti painotetaan YK:n eri elinten (Turvallisuusneuvosto, Yleiskokous, ECOSOC) roolien ymmärtämistä sekä YK:n merkitys seuraavilla alueilla; rauha & turvallisuus, ihmisoikeudet sekä kestävä kehitys. Erityistä painoa asetetaan YK:n rauhanturvaamiselle. YK:n toiminnan ymmärtäminen kulminoituu osallistumalla kurssin lopussa HELIMUN -konferenssiin. Kurssi on englanniksi.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Yhdistyneiden kansakuntien perustamisen taustalla olleet syyt
- tuntee Yhdistyneiden kansakuntien rakenteen ja toimintatavat
- osaa eritellä erilaisten kansainvälisten sopimusten merkityksen
- osaa arvioida YK:n onnistumisia ja epäonnistumisia
- ymmärtää YK:n roolin ja mahdollisuudet nykymaailmassa

Kurssin sisältö

- II maailmansota ja YK:n perustaminen
- YK:n elimet
- kansainväliset sopimukset
- onnistumiset ja epäonnistumiset
- YK:n rooli muuttuvassa maailmassa
- Model United Nations

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. Historian abikurssi (LHI12)

Historian abikurssilla kerrataan pakollisten kurssien (HI1-3) sekä valtakunnallisten syventävien kurssien (HI4-6) sisältö ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin harjoittelemalla erilaisiin kysymystyyppeihin vastaamista. Kurssin aikana opiskelijoiden on kerrattava joko itsenäisesti tai pienryhmissä opiskellut aihekokonaisuudet kertauskirjasta ja kurssimateriaaleista. Kurssin aikana opiskelijat tekevät mahdollisuuksien mukaan useita ylioppilaskokeisiin valmentavia kokeita.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee lukion historian opetussuunnitelman sisällön
- osaa vastata erityyppisiin ylioppilaskoekysymyksiin annetussa ajassa
- pystyy soveltamaan lukion aikana oppimiaan faktoja

Keskeiset sisällöt

- HI1-6 sisällöt
- harjoitustehtävät ja harjoituskokeet

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

13. Kiinan ja Japanin historia (nettikurssi) (LHI13)

Kurssilla tutustutaan sekä Kiinan että Japanin historian 1600 –luvulta 1900-luvun loppuun. Kurssilla keskitytään teemoihin, jotka ovat tärkeitä Kiinan ja Japanin nykytilanteen ymmärtämiseksi. Modernisoinnin, nationalismin, 1900-luvun konfliktien sekä kulttuurin ymmärtäminen ovat kurssilla käsiteltäviä teemoja.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ne sisäiset ja ulkoiset asiat, jotka ovat muovanneet Kiinan ja Japanin historiaa
- hallitsevat keskeiset historialliset käsitteet
- osaa kriittisesti analysoida väitteitä ja arvioida lähdeaineistoa kontekstissa

Keskeiset sisällöt
Kiina ja Japani ennen vuotta 1900

- Keisarillinen Kiina
- Feodaalinen Japani
- Japanin modernisoiminen
- Kiina siirtomaavaltojen puristuksessa

1900-luvun kriisien aika

- Chiang Kai-sek ja kansallinen Kiina
- Japanin laajentuminen
- II maailmansota
- Kiinan vallankumous

Toisen maailmansodan jälkeinen aika

- Japanin demokratisoituminen
- Kommunistinen Kiina

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

14. Afrikan historia (nettikurssi) (LHI14)

Afrikan historian kurssilla keskitytään 1900-luvun historiaan, jolloin 54 uutta valtiota syntyi dekolonisaation seurauksena. Kursilla tutkitaan dekolonisaation taustalla olevia syitä, eri tekijöitä jotka muovasivat sitä ja seurauksia koko mantereella.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää dekolonisaation taustalla olevia syitä ja mitkä sisäiset ja ulkoiset tekijät vaikuttivat Afrikan tapahtumiseen 1900 -luvulla
- ymmärtää miten eri ideat, ideaalit ja tapahtumat vaikuttivat toisiinsa
- tunnistaa ne kulttuuriset piirteet, jotka ovat perintöä siirtomaa-ajalta
- osaa arvioida siirtomaa-ajan vaikutuksia Afrikassa ja ymmärtää monien ongelmien taustan olevan siirtomaa-ajassa
- osaa kriittisesti eritellä dekolonisaatioon liittyviä tulkintoja

Keskeiset sisällöt

Dekolonisaation tausta

- I & II maailmansota
- Intian & Kauko-idän vaikutus
- Siirtomaaisäntien taloudelliset vaikeudet
- YK:n ihmisoikeuksien julistus

Rauhanomainen itsenäistyminen

- Egypti
- Ghana

Väkivaltainen tie itsenäisyyteen

- Kenia
- Algeria

Itsenäisten valtioiden ’ongelmat’

- Sisällissodat
- Taloudelliset ongelmat
- Poliittiset ongelmat
- Sosiaaliset ongelmat

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

15. The Cold War (LHI15)

The students will study international relations from the beginning of the Cold War to the collapse of the Soviet Union. The different interpretations of the beginning of the Cold War, globalization of the Cold War and the nuclear arms race are among the themes discussed during the course. The learning process includes pair/group assignments based on primary sources such as official state documents and agreements as well as debate simulations and discussions. The course is an advanced course taught in English.

Theme i: the origins and development of the cold war, 1941-1950

· Why did the Cold War begin?
· Different interpretations of the beginning (traditional, revisionist, post-revisionist)
· The Berlin Blockade

Theme ii: the arms race

· What were the causes and development of the arms race?
· Changes and developments in Soviet and American nuclear strategies 1950–75; impact on the nature of the Cold War
· Attempts to control nuclear weapons after Cuban missiles crisis – Test Ban treaties; NPT; SALT
· Star Wars

Theme iii: the cold war, 1950s-1960s

· How did relations between the USA and the USSR change and develop in the 1950s and 1960s?
· How and why did the Cold War spread outside Europe after 1950?
· Impact of key events – Korean War; Hungarian Uprising; Berlin Wall; Cuba; Vietnam

Theme iv: the cold war, 1970s-1991

· Why was there a move towards détente in the 1970s?
· What were the causes of the 'Second Cold War'?
· Why did the Cold War come to an end?

Theme v: china & conflict in the middle east, 1945–1991

· Why did the communists gain power in China?
· How successful was Mao in internal and external politics?

The course is evaluated by a numerical grade.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

16. Konfliktikurssi (LSHI1)

Kurssilla tutustutaan rauhan- ja konfliktintutkimukseen sekä syvennytään nykyajan paikallisten ja kansainvälisten konfliktien taustalla oleviin moninaisiin syihin sekä niiden seurauksiin. Tarkastelun kohteena on myös terrorismi sekä konfliktien ja kriisien hallinta sekä ulkovaltojen ja erilaisten organisaatioiden (esim. YK, NATO) rooli niiden hallinnassa. Sekä kurssi että kurssimateriaali on englanniksi.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa konflikteihin liittyvät peruskäsitteistön
- ymmärtää konfliktien taustalla olevan moninaisia syitä ja, että ne usein liittyvät toisiinsa
- oppii tutkimaan ja kirjoittamaan lähdekriittisesti hyväksyttävän pienimuotoisen tutkielman

Keskeiset sisällöt

- kriisin ja konfliktin määrittely
- terrorismin määrittely ja historia
- konfliktien tausta ja erilaiset tyypit
- konfliktien kehitys ja seuraukset
- rauhanrakentaminen
- konfliktin tutkimus

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

17. Antiikin Rooman historian kurssi (Kurssi Roomassa) (LSHI2)

Antiikin Rooman historian kurssi järjestetään Roomassa, Italiassa. Kurssilaiset pääsevät tutustumaan antiikin Rooman keskeisiin kohteisiin mm. Forum Romanumiin, Ostiaan ja Pompeijiin. Kurssilla tutustutaan antiikin roomalaiseen maailmaan 600-luvulta eaa aina 500-luvulle jaa. Poliittisen historian lisäksi kurssilla keskitytään arkeologiaan, kulttuuriin, talouteen ja yhteiskuntarakenteeseen (sosiaaliset ryhmät, perhe yms). Opiskelijat tekevät etukäteistehtäviä, valmistavat luennon annetusta aiheesta joka esitetään Roomassa. Kurssin loputtua opiskelijat kirjoittavat raportin kurssilla omaksumistaan asioista. Kurssin opetuskieli on Suomi, mutta tarvittaessa myös englanti. Kurssitehtävät voi tehdä joko suomeksi tai englanniksi.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan antiikin Roomasta
- ymmärtää antiikin yhteiskunnan, talouden ja poliittisen elämän moninaisuuden
- osaa arvioida antiikin kulttuurin merkitystä nykymaailmassa (esim. lait, arkkitehtuuri)
- oppii tulkitsemaan kriittisesti historiallista lähdemateriaalia

Keskeiset sisällöt

- Roomalainen yhteiskunta, talous ja poliittinen elämä
- Arkkitehtuuri ja teknologia
- Henkinen ja ruumiillinen kulttuuri

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.14 YHTEISKUNTAOPPI

Tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä. Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin. Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää yhteiskunnan olemuksen ja muutoksen historiallisen kehityksen tuloksena, tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön.

Opiskelija

- Hallitsee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin.
- Pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja erilaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- Tuntee vaikutusmahdollisuutensa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena
- Pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- Osaa muodostaa perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- Osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien kannalta

Arviointi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä arvioida asioiden välisiä yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön. Huomiota kiinnitetään opiskelijan tiedonhankintataitoihin, kykyyn ilmaista tietojaan ja argumentoida jäsentyneesti sekä taitoa arvioida ja tulkita kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**Oppiaine A**	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu			x		
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys			x	x	
Hyvinvointi ja turvallisuus		x	x		
Mediat ja monilukutaito		x	x	x	
Teknologia		x	x		
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot			x		
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		x	x	x	x

Kurssien suoritusjärjestys

Lyh1-kurssi tulee suorittaa ennen valinnaisia kursseja. Lyh2-kurssi on suositeltavaa suorittaa ennen Lyh3 ja Lsbs5 kurssia. Lyh4 kurssi on suositeltavaa suorittaa ennen Lyh10 kurssia. Kurssit voi muuten suorittaa haluamassaan järjestyksessä.

Pakolliset valtakunnalliset kurssit

1. Suomalainen yhteiskunta (LYH1)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen. Tavoitteet Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet paikallisella ja valtiollisella tasolla tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta pystyy tarkastelemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä analyyttisesti erilaisista näkökulmista tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- Väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus

- Kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- Oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- Hyvinvointivaltion tehtävät ja voimavarat
- Pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoitus, edut ja haasteet
- Yhteiskunnallinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus

Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

- Yhteiskunnallisen vallankäytön muodot
- Demokratia ja muut poliittiset järjestelmät
- Suomen kunnallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- Kansalaisyhteiskunnan vaikuttamiskeinot: vaalit, puolueet, järjestötoiminta ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Muuttuva mediakenttä

2. Taloustieto (LYH2)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa tehdä taloudellisia päätöksiä, hallita omaa talouttaan ja tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- Ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa tuntee kansantalouden perusteet, keskeiset käsitteet ja teoriat sekä ymmärtää talouselämän rakenteita ja toimintaperiaatteita
- Osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja
- Osaa tarkastella talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja ja analysoida niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja yksilön talous

- Talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon muodostaminen

- Oman talouden hoito
- Työnteko, yrittäjyys ja yritykset sekä niiden rooli kansantaloudessa
- Kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien ja kansantalouden vuorovaikutus

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä
- Vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus
- Rahoituslaitokset, sijoittaminen ja riskien hallinta
- Talouden suhdannevaihtelut työttömyys ja työvoimapula

Talouspolitiikka
- Talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- Verotuksen merkitys veronmaksajille sekä valtion ja kuntien taloudelle
- Talouspolitiikan keinot
- Politiikan ja markkinavoimien merkitys taloudellisessa päätöksenteossa

Kansainvälinen talous ja Suomi
- Globaalitalous
- Suomen ulkomaankauppa ja sen merkitys
- Talouden tulevaisuudennäkymät

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (LYH3)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Tavoitteet
- Opiskelija hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa
- Ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena
- Osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita
- Osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- Osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti
- Arvot, poliittiset kulttuurit ja kulttuurinen moninaisuus
- Perusvapaudet ja kansalaisuus
- Suomi ja Pohjoismaat Euroopassa

Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta

- EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä niiden haasteet
- Suomi osana eurojärjestelmää
- EU:n ja lähialueiden haasteet ja mahdollisuudet

Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet

- Suomen turvallisuusympäristö ja turvallisuuspolitiikka sekä uudet turvallisuusuhat
- Kansainvälisen yhteisymmärryksen edistäminen ja Suomi
- Globalisaatio, ympäristö, väestö ja kestävä tulevaisuus

Valtakunnallinen syventävä kurssi

4. Kansalaisen lakitieto (LYH4)

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla vieraillaan asianajotoimistossa tutustumassa lakimiehen ammattiin sekä käräjäoikeudessa tutustumassa suomalaiseen oikeudenkäyntiin.

Tavoitteet

- Opiskelija hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- Tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja kansalaisen kannalta merkittävät kansainväliset tuomioistuimet
- Osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- Osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- osaa toimia oikein ja lainmukaisesti sekä osaa soveltaa lakitiedossa hankittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- Peruskäsitteet ja oikeudellisen tiedon hankkiminen
- Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet:
- Perheoikeus
- Työoikeus
- Kuluttajansuoja
- Velka, vakuudet ja maksukyvyttömyys
- Asuminen
- Muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin
- Tekijänoikeudet
- Ympäristöoikeus

Rikos- ja prosessioikeus

- Rikostutkinta ja syyteharkinta
- Oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- Rangaistukset
- Kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

5. Kertauskurssi (LYH5)
Kurssi on tarkoitettu yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin osallistuville. Kurssilla kerrataan YH1-YH4 kurssien sisältöä ajankohtaisten yhteiskunnallisten tapahtumien avulla. Kurssilla harjoitellaan myös koetekniikkaa kirjoittamalla esseitä, tekemällä lähdetehtäviä sekä tekemällä harjoituskokeita. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Johdatus yhteiskunta-, talous- ja kauppatieteisiin (LYH7)

Kurssilla tutustutaan yhteiskunta-. talous ja kauppatieteisiin. Kurssilla tutustutaan kyseisten tieteenalojen luonteeseen, tutkimukseen ja työmahdollisuuksiin. Kurssilla harjoitellaan tulevia akateemisia opiskelutaitoja esitelmien sekä referaattien avulla. Kurssi syventää yhteiskunnallista ajattelua sekä tarjoaa yleisesti valmiuksia reaaliaineiden opiskeluun ja ylioppilaskirjoituksiin valmistautumiseen. Kurssi suoritetaan osin etäopiskeluna ja lähiopetuksena. Kurssin oppikirjana käytetään Sixten Korkmanin teosta Talous ja utopia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Yksilö, yhteisöt ja yhteiskunta (LYH8)

Kurssilla syvennetään ymmärrystä sosiaalisten ja yhteiskunnallisten ilmiöitten tutkimuksesta ja tutkimustuloksista. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus painottaa joko käyttäytymistieteellistä (psykologia, sosiaalipsykologia) tai yhteiskuntatieteellistä (sosiologia, sosiaalihistoria, kulttuuriantropologia) lähestymistapaa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää tietojaan sosiaalipsykologian ja sosiologian keskeisistä käsitteistä, teorioista, tutkimuksista ja lähestymistavoista
- ymmärtää sosiaalisen vaikuttamisen menetelmiä ja periaatteita
- oppii soveltamaan sosiaalitieteellistä tietoa omassa elämässään
- tunnistaa tutkimustiedon merkityksen ajankohtaisten yhteiskunnaölisten ilmiöitten selittämiselle
- tutustuu tarkemmin johonkin aihepiirin klassiseen teoriaan tai tutkimukseen

Keskeiset sisällöt
- sosiaalipsykologian ja sosiologian yleinen luonne
- sosiaalipsykologian keskeisten käsitteiden syventely: käsitteiden tarkempi kytkeminen tutkimustietoon
- sosiologian klassikot (esim. Durkheim, Marx, Comte, Weber)

- sosiaalista toimintaa selittävät perusnäkemykset: sosiaalisen vaihdon, vertailun ja konstruktivismin teoriat
- ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot: media ja tiedonvälitys
- sosiaalistuminen, kiintymys, perhe
- auttaminen ja aggressio; altruismi ja konfliktit; rikollisuus
- ryhmien väliset suhteet, sosiaaliset jaot, sosiaaliset luokat
- käyttäytymisen kulttuurinen määräytyminen
- johtamistyylit ja strategiat
- työn, tuotannon ja talouden yhteiskunnallinen organisointi

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

8. Johtajuus ja vaikuttajaverkostot (LYH9)
Kurssilla tutustutaan johtamisen ja johtajuuden teorioihin sekä käytännön soveltamiseen. Kurssilla paneudutaan ihmisten, projektien yhteisöjen, yritysten ja muiden organisaatioiden johtamiseen. Kurssilla tutustutaan myös vaikuttajaviestintään, lobbaamiseen sekä yleisesti yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen yhteistyössä esim. etujärjestöjen, kansalaisjärjestöjen, ajatuspajojen sekä median kanssa. Kurssi soveltuu esim. oppilaskunta-aktiiveille sekä esimiestehtävistä, yrittämisestä, järjestötoiminnasta, vaikuttamisesta ja politiikasta ym. kiinnostuneille sekä yhteiskunnallisesta ja kaupallisesta alasta kiinnostuneille. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Lakitiedon syventävä kurssi (LYH10)
Kurssilla perehdytään juridiikan soveltamiseen eri oikeudenaloilla. Kurssi muodostuu käytännön juridisista tehtävistä ja ongelmanratkaisusta. Eri oikeusaloihin tutustutaan yhteistyöyritysten eli asianajotoimistojen kanssa. Lisäksi kurssilla perehdytään syvällisemmin tuomioistuinjärjestelmään ja oikeudenkäyttöön Suomessa. Kurssi syventää YH4 lakitiedon kurssin oppisisältöjä ja soveltuu juridiikasta yleisesti kiinnostuneille ja erityisesti oikeustieteen opinnoista ja lakimiehen ammatista kiinnostuneille. Kurssin menestyksekkään suorittamisen edellytyksenä on YH4 Kansalaisen lakitieto- kurssin suorittaminen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Globalisaatio ja kestävä kehitys (LYH11)
Kurssilla tutustutaan maailman läpikotaiseen muutokseen perehtymällä maapallon taloudelliseen, poliittiseen ja kulttuuriseen globalisaatioon. Lisäksi perehdytään erilaisiin kehityksen mukanaan tuomiin ongelmiin kestävän kehityksen näkökulmasta. Kurssi on ajankohtaisia ilmiöitä painottava ja monitieteinen. Yhteiskuntatieteellisten sisältöjen ohella käsitellään erityisesti maantieteen aihepiirejä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Maailmantalous ja politiikka (LYH12)
Kurssilla perehdytään globaalin talouden, liiketoiminnan ja politiikan toimintaympäristöön. Tutustumme maailmantalouden ja maailmanpolitiikan kannalta keskeisimpien valtioiden taloudellisiin ja poliittisiin päämääriin. Hahmotamme eri maanosien geopoliittisia, strategisia ja taloudellisia asetelmia sekä voimasuhteita. Kurssin teemoina ovat suurvaltapolitiikka (Yhdysvallat, Kiina, Venäjä, Intia, Japani, Eu), maailmantalous, liittokuntien merkitys ja toiminta (mm. Nato) sekä ajankohtaiset talouden ja politiikan ilmiöt (Lähi-Itä, Ukraina, Kreikka), joilla on vaikutusta koko maailmantalouteen ja maailmanpolitiikkaan. Kurssi on

hyödyllinen myös muille kuin yt-linjan opiskelijoille, jotka aikovat osallistua yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti yhteiskunta- ja talouslinjan opiskelijoille, mutta myös muut opiskelijat voivat ilmoittautua kurssille, mikäli paikkoja on vapaana. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. YT-linjamatka (LYH13)

YT-linja järjestää toisen tai kolmannen opiskeluvuoden aikana opintomatkan, jossa perehdytään tietyn kohdemaan talouteen ja yhteiskuntaan. Opintomatkalla voi suorittaa kurssin tekemällä matkaan liittyvät kurssisuoritukset. Hyväksyttyyn suoritukseen kuuluu ennakkotehtävien ja matkalla suoritettavien osioiden lisäksi loppuraportin kirjoittaminen. Opintomatkan kurssitehtävät ovat matkakohtaiset ja työtapa saattaa vaihdella kohteesta riippuen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

13. Model United Nations MUN, junior (LSYH1)
Model United Nations -kurssilla valmistaudutaan osallistumaan yhteen kansainväliseen Yhdistyneiden kansakuntien toimintaa simuloivaan kansainväliseen konferenssiin, esim. THIMUNiin. Kurssilla syvennetään väittelytaitoja ja tutustutaan kurssilaisten edustaman YK:n jäsenvaltion tai kansainvälisen järjestön näkemyksiin sekä yksityiskohtaisesti tarkastellaan eri foorumeilla käsiteltävänä olevia kysymyksiä. Osallistumisvaatimuksena on aikaisempi osallistuminen HELIMUN -konferenssiin. Kurssi on englanniksi. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää mistä MUN -ohjelmassa on kyse ja miten MUN -konferenssit simuloivat Yhdistyneiden kansakuntien toimintaa
- ymmärtää edustamansa YK:n jäsenvaltion tai kansanvälisen järjestön näkemyksiä ja toimintaa
- tutkii MUN -konferenssissa asialistalla oleviin globaaleihin ongelmiin, esim. ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksiin, ja pystyy ottamaan kantaa niihin edustamansa jäsenmaan tai kansainvälisen järjestön näkökulmasta
- pystyy osallistumaan keskusteluun MUN -konferenssin asialistalla olevista aiheista edustamansa jäsenvaltion tai kansainvälisen organisaation näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

- väittelytekniikan kehittäminen
- ryhmän edustaman jäsenvaltioon tai kansainvälisen organisaatioon tutustuminen
- asialistalla olevat kysymykset ja niiden ratkaisumahdollisuudet
- miten linjapaperi ja päätöslauselmaehdotus tehdään ja mitä ne sisältävät
- osallistuminen kansainväliseen Model United Nations –konferenssiin

14. Model United Nations, senior (LSYH2)

Model United Nations -kurssilla valmistaudutaan osallistumaan yhteen kansainväliseen Yhdistyneiden kansakuntien toimintaa simuloivaan kansainväliseen konferenssiin THIMUNiin. Kurssilla syvennetään väittelytaitoja ja tutustutaan kurssilaisten edustaman YK:n jäsenvaltion tai kansainvälisen järjestön näkemyksiin sekä yksityiskohtaisesti tarkastellaan eri foorumeilla käsiteltävänä olevia kysymyksiä. Osallistumisvaatimuksena on aikaisempi osallistuminen THIMUN – konferenssiin tai vastaavaan kansainväliseen konferenssiin. Kurssi on englanniksi. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää miten MUN -konferenssit simuloivat Yhdistyneiden kansakuntien toimintaa
- ymmärtää edustamansa YK:n jäsenvaltion tai kansanvälisen järjestön näkemyksiä ja toimintaa
- asialistalla olevien globaalien ongelmien syvällisempi ymmärtäminen ja ratkaisumallien työstäminen
- osallistuu keskusteluun MUN -konferenssin asialistalla olevista aiheista edustamansa jäsenvaltion tai kansainvälisen organisaation näkökulmasta
- syventää tietämystään YK:n toiminnasta osallistumalla mahdollisuuksien mukaan puheenjohtajan, tuomarin, lakimiehen, erikoiskomiteoiden, toimittajan tai delegaation vanhemman jäsenen roolissa konferenssiin

Keskeiset sisällöt

- väittelytekniikan ja työtapojen hiominen
- erikoisrooliin liittyvien tehtävien ja työskentelytapojen oppiminen ja omaksuminen
- delegaation nuorempien jäsenten ohjaaminen
- osallistuminen THIMUN –konferenssiin

15. Model European Parliament (LSYH3)

Model European Parliament tutustuttaa eurooppalaiseen päätöksentekoon. MEP-konferensseja järjestetään kolmella eri tasolla kansallinen MEP, jossa opetellaan konferenssin työtavat ja käytänteet. MEP-Baltic Sea Region ja MEP-international keräävät opiskelijoita joka Itämeren alueen valtioista tai koko Euroopasta. Osallistumalla kansalliseen MEP-konferenssiin voit hakea yhdeksi Suomen edustajaksi maamme delegaatioon. Osallistuminen ja valmistavien tehtävien tekemine tuottaa kurssisuorituksen, jonka voi hyväksilukea YT-kurssiksi. MEP-työkielenä käytetään englantia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.15 USKONTO

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Lisäksi opetuksessa kiinnitetään huomiota uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden ilmenemismuotoihin yksilö ja yhteisön elämässä.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyyttisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus pyrkii antamaan valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Uskonnonopetuksen taustalla on kunnioitus yksilöllisiä näkemyksiä ja vakaumuksia kohtaan. Se pyrkii tukemaan opiskelijan kasvua uskonnonvapauden hengessä kohti vastuullista demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyttä.

Oppiaineen lähtökohtana on teologinen ja uskontotieteellinen tutkimus. Lisäksi opetuksessa pyritään hyödyntämään kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta. Näkökulmaa laajennetaan järjestämällä kursseja yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa käytetään eri uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaista materiaalia. Suomen kielen lisäksi opetuksessa käytetään englannin kieltä. Mahdollisuuksien mukaan opetuksessa hyödynnetään erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä aktivoivia työtapoja.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan ja yleissivistystään. Opiskelija tunnistaa pyhyyden ja sen vaikutukset ihmisen toimintaan. Opetuksen keskeinen tavoite on, että opiskelija perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen maailmassa sekä perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin ja kulttuurivaikutuksiin. Samalla opiskelija ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään.

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija tuntee uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä. Hän ymmärtää uskon ja tieteellisen tiedon suhdetta sekä tuntee uskontojen tutkimuksen keskeisiä näkökulmia ja menetelmiä.

Tavoitteena on myös opiskelijan kasvu vastuullisena kansalaisena, joka kunnioittaa ihmisoikeuksia ja uskonnonvapautta. Uskonnonopetus pyrkii kehittämään opiskelijan valmiuksia ymmärtää ja toimia ihmisten kanssa, joilla on erilainen vakaumus ja kulttuuri. Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja keskustelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijoita oman oppimisprosessin pitkäjänteiseen suunnitteluun ja arviointiin. Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu uskontoihin liittyvään tiedon hallintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen. Arvioinnissa pyritään ottamaan huomioon opiskelijan katsomukselliset dialogitaidot. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

5.15.1 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

Pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (LUE1)
Kurssi toimii johdantona uskontoon ilmiönä sekä oppiaineena. Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisiin ilmiöihin yleensä sekä Lähi-idän uskontoihin erityisesti. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä elämänkatsomustiedon opetuksen kanssa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta ja sisäistä monimuotoisuutta,
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta,
- tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan,
- osaa keskustella juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä,
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen,
- nykyajan maailmankatsomuksia, uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus, uskonnonvapaus, uskontokritiikki ja sekulaarihumanismi,
- maailman ja Suomen uskontotilanne,
- Lähi-idän monoteististen uskontojen tausta, synty ja keskeiset piirteet,
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa,
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa sekä merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille,
- ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä.

2. Maailmanlaajuinen kristinusko (LUE2)
Kurssi keskittyy kristinuskon kehitykseen ja nykytilaan maailmanlaajuisena uskontona. Se tutkii kristinuskon historiallisia kehityslinjoja mutta tutustuu myös siihen liittyviin ajankohtaisiin kysymyksiin ja niiden taustoihin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta,
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan ja pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä,
- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailma
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää keskustelua.

Keskeiset sisällöt

- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa,
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset,
- karismaattinen kristillisyys ja kontekstuaalinen teologia,
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteitä,
- uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa,
- ekumenia ja katsomusten dialogi,

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (LUE3)

Kurssilla perehdytään idän uskontoihin ja niiden levinneisyyteen ja vaikutuksiin länsimaissa. Kurssilla tutustutaan myös luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan,
- tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa,
- tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet,
- perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin,
- kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

- hindulainen maailmankuva ja elämäntapa, sen monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan sekä Intian nykyinen uskontotilanne,
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet,
- buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin,
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykyinen uskontotilanne,
- shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa,
- luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys,
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (LUE4)

Kurssi tarkastelee uskontoa suomalaisessa yhteiskunnassa keskittyen erityisesti kulttuurin ja uskonnon väliseen vuoropuheluun. Kurssi voidaan toteuttaa osittain vapaaehtoisprojektina tai tapaustutkimuksena, jossa perehdytään jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä elämänkatsomustiedon opetuksen kanssa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa,
- perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla,
- osaa analysoida uskonnonvapauteen ja uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua,
- kehittyy aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä,
- kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.

Keskeiset sisällöt

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio,
- uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan,
- uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina,
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa,
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset,
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa,
- uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina,
- uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa,
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa.

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (LUE5)
Kurssilla tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä sen vaikutuksiin taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta,
- hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa ja uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen,
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja,
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja,
- tuntee muinaissuomalaisen uskonnon ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet,
- uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus,
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana,
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa,
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaiset tulkinnat taiteessa,
- muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä.

6. Uskonnot ja media (LUE6)
Kurssilla tutustutaan uskontojen viestintään sekä uskontojen esiintymiseen mediassa. Lisäksi tutustutaan teknologiaan ja tulevaisuuteen liittyviin teemoihin. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä äidinkielen ja elämänkatsomustiedon opetuksen kanssa. Kurssilla opiskelija osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä

Keskeiset sisällöt
- uskonnollinen media ja median käyttö ja hyödyntäminen uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki
- teknologia ja ihmiskunnan tulevaisuus

Koulukohtaiset kurssit

7. Abikurssi (LUE7)
Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksia varten ja kerrataan keskeisiä kurssisisältöjä. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä elämänkatsomustiedon opetuksen kanssa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- pohtii oppimis- ja opiskelustrategioitaan
- harjoittelee vastaustekniikkaa ylioppilaskoetta varten
- kykenee suunnitelmalliseen opiskeluun ylioppilaskirjoituksia varten
- perehtyy ajankohtaisiin uskonnollisiin ja kulttuurisiin kysymyksiin

Keskeiset sisällöt
- opiskelustrategiat, oppimistyylit ja suunnitelmallinen opiskelu

- keskeisten kurssisisältöjen kertaus
- vastaustekniikka

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

8. Keskiajan maailma (LUE8)
Kurssi on johdanto keskiajan historiaan Rooman valtakunnan tuhosta Renessanssin alkuun saakka. Kurssi on historian ja uskonnon oppiainerajat ylittävä kurssi ja se järjestetään yhdessä historian opetuksen kanssa.

Tutkimuksen kohteena on poliittiset, uskonnolliset ja sosiaaliset muutokset sekä taloudelliset, tekniset ja kulttuuriset kehityslinjat. Kurssilla kiinnitetään myös huomiota miesten ja naisten rooleihin sekä miten keskiajan ihmiset ymmärsivät ympäröivän maailman. Tutkimalla ja analysoimalla historiallisia lähteitä opiskelijat tutustuvat keskiajan ihmisten suhtautumiseen elämään ja kuolemaan.

Mahdollisuuksien mukaan kurssin aikana tehdään opintoretki keskiaikaiseen kohteeseen. Kurssin opetuskielenä on sekä englanti että suomi, kurssimateriaalit voivat olla myös ruotsin ja saksankielisiä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tunnistaa keskeiset henkilöt, tapahtumat ja ideat
- ymmärtää uskonnon ja katolisen kirkon merkityksen keskiajan talouteen,
- politiikkaan ja kulttuuriin
- osaa tulkita ensisijaisia ja toissijaisia lähteitä ja selittää niiden avulla keskiajalle tyypillisiä ilmiöitä
- oppii kriittisesti tutkimaan keskiajan kirjallisia ja visuaalisia lähteitä
- tuntee keskeisiä kirjallisia teoksia
- on tietoinen miten taide, tiede, musiikki ja keskiajan mysteerinäytelmät heijastivat aikakauden uskonnollisuutta

Kurssisisältö
- sotien ja politiikan keskiaika
- uskontojen keskiaika
- karnevaalien keskiaika
- tieteen ja kulttuurin keskiaika

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

5.15.2 ORTODOKSINEN USKONTO

Pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – ortodoksisuus, juutalaisuus ja islam (UO1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta
- tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen
- ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä
- tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden kulttuuriperintöä ja vaikutusta erityisesti idän kristillisyyteen ja yhteiskuntaan
- tietää kristinuskon synnyn ja kehittymisen keskeiset vaiheet
- ymmärtää kristillisen kirkon jakaantumiseen ja vapaiden suuntien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä tunnistaa niiden tunnuspiirteitä
- osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista asioista uskontojen näkökulmasta
- tunnistaa eri katsomusten merkityksen yksilön tämän päivän arjessa ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt
- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- Lähi-idän monoteististen uskontojen yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- Lähi-idän uskontojen vaikutus kulttuuriin ja arkeen Euroopassa
- apostoli Paavalin lähetystyö Jerusalemista Eurooppaan
- ensimmäiset kristilliset synodit
- kristillisen kirkon jakaantuminen
- katolinen kirkko ja protestantismin synty
- Luther ja Pohjoismaat
- vapaat kristilliset suunnat
- uskonnottomuus

2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tietää ortodoksisen kirkon apostolisen perinteen
- tunnistaa kirkon opettajien merkityksen kirkon perinteessä
- tuntee ortodoksisuuden keskeiset opilliset painotukset ja eettisen ajattelun perustan
- osaa tarkastella ortodoksisen kirkon merkitystä yksilöllisestä ja yhteisöllisestä näkökulmasta
- perehtyy ortodoksisuuden ja sen käytänteiden erityispiirteisiin
- tuntee askeesin ja luostarilaitoksen syntyyn vaikuttaneet historialliset tekijät
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja ja idän kirkon eri suuntauksia
- ymmärtää ortodoksisen kirkon hallintorakenteen kehittymistä ja nykyistä toimintaa
- perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin
- tutustuu kirkkojen välisiin yhteyksiin.

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon laajeneminen
- patriarkaatit ja paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- askeesin ja luostarilaitoksen synty ja niiden yhteiskunnallinen merkitys
- ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia synodien ja kirkon suurien opettajien kautta
- ihmisen elämänkaari ja ortodoksisuus
- ortodoksinen tapakulttuuri
- Itä-Euroopan ortodoksisuus ja uusortodoksinen maailma
- Suomen ortodoksinen kirkko ennen ja nyt
- ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus

5.16 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämänkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä tarkastellaan luonnollisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä rakentumista. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä ja tilannetajua, toisten ja yhdenvertaisuuden kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- hallitsee keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja ja osaa soveltaa niitä sellaisten kysymysten käsittelyyn, joissa pyritään yhteisen kestävän toimintalinjan löytämiseen erilaisista näkemyksistä huolimatta
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään oppimalla reflektoimaan omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sekä opiskelijan kykyä tarkastella ja ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti ja taitavasti että hänen laaja-alaista katsomuksellista ymmärrystään. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan eri näkökulmien ja vaihtoehtoisten katsomustapojen huomioimista pelkkien mielipiteiden esittämistä monipuolisemmin.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä arvioida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Elämänkatsomustiedossa korostuvat erilaiset katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot, ja kurssien arvioinnissa ne otetaan monipuolisesti huomioon. Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Pakolliset kurssit

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (LET1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista
- osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämänkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.

Keskeiset sisällöt

- maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämänkatsomuksessa
- erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri tieteiden tarjoamin välinein
- tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa
- koulun, median, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen
- median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista

2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (LET2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä
- osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin
- ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ilmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä

- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.
- *Keskeiset sisällöt*
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolisuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema
- identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus
- erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yksilö ja yhteisö (LET3)
Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä yhteiskunta- ja talouslinjan opetuksen kanssa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentavaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.

Keskeiset sisällöt
- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit

- yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla
- ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen moraalisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti
- yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina

4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (LET4)

Kulosaaren yhteiskoulussa kurssin teemoja lähestytään erityisesti suomalaisesta näkökulmasta painottaen historiallisia kehitysvaiheita ja ajankohtaisia ilmiöitä. Kurssi voidaan toteuttaa osittain tapaustutkimuksena, jossa perehdytään johonkin ilmiöön tarkemmin. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä evankelisluterilaisen uskonnonopetuksen kanssa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit
- ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin
- osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit

- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- etnosentrisyyden ja rasismin sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

5. Katsomusten maailma (LET5)

Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä evankelisluterilaisen uskonnon opetuksen kanssa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa
- ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan
- perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkuperästä
- uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi
- uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan
- tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraaliin, politiikkaan ja tieteeseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonnottomuus
- ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä

6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (LET6)

Kurssilla tutustutaan teknologiaan ja tulevaisuuteen liittyviin teemoihin. Lisäksi tutustutaan katsomusten viestintään sekä esiintymiseen mediassa. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä äidinkielen ja evankelisluterilaisen uskonnon opetuksen kanssa. Kurssilla opiskelija toteuttaa projektityön.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa nykyaikaisten maailmankatsomusten kannalta historiallisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti merkittäviä historiallisia käänteitä ihmiskunnan tavassa elää
- ymmärtää kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen kontingentin ja rakentuneen luonteen
- osaa arvioida evoluution, abstraktien eettisten järjestelmien, valistuksen ja tieteellis-teknologisen vallankumouksen merkitystä nykyaikaisille maailmankatsomuksille ja oman elämänkatsomuksensa rakentumiselle
- hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologiaan ja sen kehitykseen sekä ymmärtää teknologian ja teknisen muutoksen yhteydet ympäristössä, yhteiskunnassa ja kulttuurissa tapahtuviin muutoksiin
- osaa arvioida teknologian ja teknisen muutoksen roolia kestävän tulevaisuuden rakentamisen osana sekä pystyy osallistumaan ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.

Keskeiset sisällöt

- ihmislajin evoluutio ja kulttuurievoluutio: kielen rooli inhimillisten kulttuurien ja innovatiivisuuden synnyssä
- suurten filosofioiden ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien ja uskontojen eettisten ja aatteellisten perustojen kehittyminen abstrakteiksi ja yleisinhimillisiksi
- ihmiskunnan suuret maailmankuvalliset, -katsomukselliset ja teknologiset murrokset sekä niiden vaikutukset ihmisten käsitykseen maailmasta ja itsestään: ihminen ympäristönsä ja itsensä muokkaajana
- Prometheus-myytistä tekno-utopioihin ja -dystopioihin, ihmisen suhde valistuksen ideaaleihin ja teknologiseen kehitykseen
- tulevaisuuden tutkimus, tekoäly, humanismi, transhumanismi ja niiden kritiikit tieteen uusimpien tulosten valossa
- median ja katsomusten vuoropuhelu

7. Abikurssi (LET7)
Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksia varten ja kerrataan keskeisiä kurssisisältöjä. Kurssi pyritään järjestämään yhteistyössä evankelisluterilaisen uskonnonopetuksen kanssa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pohtii oppimis- ja opiskelustrategioitaan
- harjoittelee vastaustekniikkaa ylioppilaskoetta varten
- kykenee suunnitelmalliseen opiskeluun ylioppilaskirjoituksia varten
- perehtyy ajankohtaisiin uskonnollisiin ja kulttuurisiin kysymyksiin

Keskeiset sisällöt

- opiskelustrategiat, oppimistyylit ja suunnitelmallinen opiskelu
- keskeisten kurssisisältöjen kertaus
- vastaustekniikka

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

5.17 TERVEYSTIETO

Tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä. Terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveysosaamiseen sisältyy terveyteen ja sairauteen liittyvän sisältötiedon ja toimintavalmiuksien ohella terveyden lukutaito kuten terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksesta terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveyskulttuureista ja terveyden ja sairauden historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta
- ymmärtää tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä
- osaa edistää omaa ja ympäristönsä terveyttä ja turvallisuutta, ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyn ja hoidon periaatteita sekä itsehoidon toimintatapoja
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin, käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti ja osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveysviestintää sekä erilaisia terveyskulttuureihin liittyviä ilmiöitä
- pohtii terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa perustella niihin liittyviä näkemyksiään
- ymmärtää yhteiskunnan olosuhteiden ja terveyspoliittisten päätösten vaikutuksia kansanterveyteen, terveydenhuollon rakenteisiin ja ihmisten terveyskäyttäytymiseen

Arviointi

Arviointi kohdistuu terveystiedon tavoitteiden saavuttamiseen terveysosaamisen eri osa-alueilla kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämiseen sekä siihen, miten opiskelija osaa soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan toiminnallisten taitojen kehittyminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään terveyttä ja sairautta koskevaa eettistä arvopohdintaa ja taitoja perustella terveysvalintoja sekä arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia valintoja. Kurssin arvosana perustuu monipuoliseen näyttöön terveysosaamisen eri osa-alueilla kurssikohtaisia

tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla. Koulukohtainen syventävä abikurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä: suoritettu (S) tai osallistunut (0).

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	Lte1	Lte2	Lte3	Lte4
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu	X	X		
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys	X		X	
Hyvinvointi ja turvallisuus	X	X	X	X
Mediat ja monilukutaito	X	X	X	X
Teknologia	X	X	X	X
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot	X	X	x	
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus	X	X	X	

1. Terveyden perusteet (LTE1)

Pakollisella kurssilla syvennetään ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä sekä opitaan tunnistamaan ja arvioimaan niiden toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisössä ja ympäristössä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen sekä mielenterveyden suojaaminen. Kurssilla saatetaan toteuttaa suppea terveystutkimus (kohdistuen joko fyysiseen, sosiaaliseen tai mielenterveyden osa-alueeseen) tai toimintakyvyn mittauksen tutkimus osana kurssin arviointia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää arjen terveysosaamistaan, ymmärtää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen työ- ja toimintakyvyn vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista ja merkitystä omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa pohtia terveyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta
- tunnistaa ja ymmärtää terveyttä ja sairauksia sekä terveystottumuksia selittäviä teorioita, malleja ja ilmiöitä tutkimus- ja kokemustiedon näkökulmasta
- soveltaa itsehoitoon liittyviä toimintamalleja ja toimintatapoja
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja osaa arvioida niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

- toiminta-, opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo
- itsehoitovalmiudet
- riippuvuuden eri muodot
- kansantaudit ja keskeiset tartuntataudit (myös globaali näkökulma)

- terveyttä, terveystottumuksia ja -ongelmia selittävät biologiset, psykologiset ja kulttuuriset ilmiöt, teoriat ja mallit

Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia esimerkiksi vieraisiin kieliin, yhteiskuntaoppiin, filosofiaan, biologiaan ja liikuntaan.

2. Terveys voimavarana (LTE2)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyyteen osana kestävän tulevaisuuden tavoitteita. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä perimään ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksistä ja vaikutuksista terveyteen ja toimintakykyyn. Kurssilla saatetaan toteuttaa terveyspäiväkirja tai terveysportfolio tai terveyttä tai terveysosaamista edistävä kampanjan osana kurssin arviointia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja arvioi perimään ja ympäristöön liittyvien tekijöiden kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn
- tunnistaa elämänkulkuun ja kehitykseen liittyviä haasteita ja oppii erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja
- osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa
- osaa arvioida sosiaalisen tuen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää ratkaisuja elämän kriisien käsittelyyn
- osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä
- osaa perustella ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, ympäristöissä ja yhteisöissä

Keskeiset sisällöt

- luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset
- terveys ja elämänkulku
- ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki
- seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys
- mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät
- elämän kriisit ja niiden kohtaaminen, kuolema osana elämänkulkua
- työhyvinvointi ja ergonomia
- turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän kriittinen tulkinta

Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia esimerkiksi vieraisiin kieliin, maantieteeseen, biologiaan, yhteiskuntaoppiin, psykologiaan ja katsomusaineisiin.

3. Terveyttä tutkimassa (LTE3)
Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisössä, yhteiskunnassa ja globaalisti. Opiskelija toteuttaa joko pienimuotoisen terveystutkimuksen (kohdistuen joko fyysiseen, sosiaaliseen tai mielenterveyden osa-alueeseen tai terveyspoliittiseen päätöksentekoon tai -kehityslinjohin) tai toimintakyvyn mittaamisen tutkimuksen osana kurssin arviointia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveyspolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestöjen terveyteen
- ymmärtää terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen liittyviä tekijöitä
- osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa
- osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- osaa toteuttaa pienimuotoisen terveystutkimuksen tai toimintakyvyn mittaamisen
- tunnistaa keskeisiä globaaleja terveyskysymyksiä ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämisessä.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, teknologian ja terveys- ja hyvinvointipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestöjen terveyteen
- terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen
- terveyskäyttäytymisen ja terveyden tutkiminen
- keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset kysymykset
- globaalit terveyskysymykset ja niihin vaikuttaminen

Kurssi tarjoaa luontevia integrointimahdollisuuksia esimerkiksi vieraisiin kieliin, yhteiskuntaoppiin, historiaan ja filosofiaan.

Koulukohtainen syventävä kurssi

4. Abikurssi (LTE4)

Tavoitteena on

- tarkentaa kunkin opiskelijan tieto- ja taitotaso terveystieto-oppiaineessa oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen tueksi
- tiivistää terveystiedon keskeisiä sisältöjä ja vahvistaa keskeisten käsitteiden hallintaa ja ymmärtämistä
- tuoda esille terveystietoon liittyviä ajatusmalleja, jotka auttavat vastaamaan monipuolisesti reaalikokeen kysymyksiin
- harjoitella ja arvioida omaa ja opiskelijatoverin vastaustekniikkaa

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.18 LIIKUNTA

Liikunnanopetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan. Liikunnanopetuksella tuetaan opiskelijaa vastuulliseen, omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toiminta- ja opiskelukyvystä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, yhdessä toimimisen taitoja, toisten huomioonottamista ja yhteisöllisyyttä. Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla eri vuodenaikojen mahdollistamaa liikuntaa ottaen monipuolisesti huomioon opiskeluympäristöjen tarjoamat mahdollisuudet. Toimintakykyä koskevien sisältöjen osalta tehdään yhteistyötä terveystiedon kanssa. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta. Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen eriyttämisessä otetaan huomioon opiskelijoiden yksilöllisiä lähtökohtia ja kehitystarpeita.

Opetuksen tavoitteet
Liikunnanopetuksen tavoitteena on fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn edistäminen. Opiskelija omaksuu liikunnallisia valmiuksia sekä oppii pitämään huolta fyysisestä aktiivisuudestaan ja terveydestään. Fyysisen toimintakyvyn osalta tavoitteena on oppia soveltamaan liikunnallisia perustaitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa. Opiskelija oppii arvioimaan ja sen pohjalta harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus). Liikunnanopetuksen sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin kuuluvat parhaansa yrittäminen, aktiivinen työskenteleminen, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen sekä toisia kunnioittava vuorovaikutus. Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta, ottaa toiset huomioon sekä oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla.

Arviointi
Liikunnan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta, oppiaineen opiskelun etenemisestä ja edistää opiskelijan oppimista. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet. Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Energiaa liikunnasta (LLI1)
Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen. Numeroarviointi.

2. Aktiivinen elämäntapa (LLI2)
Tavoitteena on opettaa ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen. Numeroarviointi.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kurssien tavoitteena on kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittaminen, vastuu omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset omasta kehosta, koetusta liikunnallisesta pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

3. Terveyttä liikkuen (LLI3)
Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen. Numeroarviointi.

4. Yhdessä liikkuen (LLI4)
Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssin sisältönä voi olla jokin yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit tai muu projektiluonteinen kokonaisuus. Numeroarviointi.

5. Hyvinvointia liikkuen (LLI5)
Kurssilla syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia. Numeroarviointi.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Palloilukurssi (LLI6)
Palloilukurssilla syvennytään sisä- ja ulkopalloilulajeihin ryhmän valintojen mukaan. Tavoitteena on kokea liikunnan riemua rennossa ilmapiirissä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Ulkoilu, retkeily ja vapaa-aika (LLI7)
Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Kurssi toteutetaan koko yön yli kestävänä retkeilykurssina Etelä-Suomen kansallispuistossa viikonlopun aikana. Kurssia ei ole merkitty lukujärjestykseen, vaan viikonloppu sovitaan erikseen. Kurssista aiheutuu jonkin verran kustannuksia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Wanhat tanssit (LLI8)
Kurssilla harjoitellaan perinteinen vanhojen tanssit -ohjelmisto sekä tutustutaan juhla- ja tapakulttuuriin. Tanssit esitetään koululla sekä oppilaille että vanhemmille. Kurssi päättyy Helsingin Jäähallissa pidettävään pääkaupunkiseudun koulujen yhteisnäytökseen. Kurssin tavoitteena on myös edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta toteutuu oppilaiden oman tanssin suunnittelussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

9. Laskettelukurssi (LSLI1)
Laskettelukurssi suoritetaan viikonlopun mittaisena intensiivikurssina. Kurssilla on mahdollista kokeilla laskettelua erilaisilla välineillä. Kurssi on maksullinen (noin 150-200€). Kustannukset sisältävät bussikuljetukset, mökkimajoituksen, hissiliput ja mahdollisen välinevuokran. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Harrastekurssi (LSLI2)
Kurssi on liikuntaa aktiivisesti ja tavoitteellisesti harrastavan omatoimisen tai ohjatun harjoittelun perusteella suoritettava liikuntakurssi. Harrastuksen on oltava ohjattua ja/tai valvottua; tarvittaessa oppilas laatii kirjallisen suunnitelman harjoittelusta ja tavoitteista ja liittää todistuksen harjoittelustaan (esim. vanhat tanssit II, väh. SM-tason urheiluharrastus). Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Dance (LSLI3)
Hiphopia, Breakdancea tai Street jazzia. Danceteam tarjoaa mahdollisuuden harjoitella ja harrastaa katutansseja samanhenkisessä porukassa. Kurssin suorittaminen edellyttää

säännöllistä ja aktiivista harrastamista koko lukuvuoden ajan ja osallistumista esiintymiseen. Kurssi toteutetaan iltapäivisin koulun jälkeen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

Lild4 Liikunnan lukiodiplomi
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikuntadiplomin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta. Arviointi: Erillinen lukiodiplomitodistus

Lukion laaja-alaiset tavoitteet

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**LI**	**Pakolliset kurssit** Lli1 = Energiaa liikunnasta Lli2 = Aktiivinen elämäntapa	**Valtakunnalliset syventävät kurssit** Lli3 = Terveyttä liikkuen Lli4 = Yhdessä liikkuen, wanhat tanssit Lli5 = Hyvinvointia liikkuen	**Koulukohtaiset syventävät** Lli6 = Palloilukurssi Lli7 = Ulkoilu, retkeily ja vapaa-aika	**Koulukohtaiset soveltavat** kurssit Lsli2 = Harrastekurssi Lsli3 = Dance Lsli1 = Laskettelukurssi
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		Lli2	Lli4	Lli7	
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys			Lli5	Llit7	Lsli3
Hyvinvointi ja turvallisuus		Lli1, Lli2	Lli3, Lli4, Lli5	Lli6, Lli7	Lsli4, Lsli3
Mediat ja monilukutaito		Lli1, Lli2	Lli4		Lsli3
Teknologia			Lli3, Lli4		Lsli4
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		Lli2			Lsli2, Lsli3
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		Lli1, Lli2	Lli3, Lli5	Lli7	Lsli3

5.19. MUSIIKKI

Tehtävä
Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Musiikin opiskelu rohkaistaa oppilaita luovaan taiteelliseen ajatteluun ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Olennaista musiikin opetuksessa ja oppimisessa on ilmaiseminen, yhdessä tekeminen ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Laulaminen, soittaminen, kuunteleminen ja luova tuottaminen ovat sekä työtapoja että opetuksen keskeisiä sisältöjä, joita musiikin yhdistäminen muuhun taiteelliseen ilmaisuun rikastaa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet siten, että musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle opiskelijalle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Se on merkittävä osa lukion juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Tavoitteet
Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija:

Musiikin merkitys ja hyvinvointi
- tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja oppii käyttämään musiikkia hyvinvointinsa edistämiseen
- oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista

Musiikillinen osaaminen
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen ja säveltäen
- kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan

Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito
- tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta sekä toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa myös kansainvälisissä yhteyksissä
- oppii tiedostamaan äänen ja musiikin vaikutuksia arjen toimintaympäristöissä
- oppii tulkitsemaan äänen ja musiikin käyttöä mediassa

Oppimaan oppiminen

- osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- osaa asettaa musiikinopiskelulleen tavoitteita sekä ohjata ja arvioida työskentelyään niiden suuntaisesti.

Arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syventymistä. Oppimisprosessin aikana opiskelijat saavat ja antavat monipuolista palautetta, mikä ohjaa opiskelijaa arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan. Itsearviointia toteutetaan aina myös kurssin lopussa. Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvioinnilla.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain	**MU**	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu		kuulonhuolto, laitteiden kestävä käyttötapoja		muiden kulttuurien/ monikulttturisuuden arvostaminen	
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys		Oppia toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa myös kansainvälisissä yhteyksissä	tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä	Muiden kulttuurien ymmärtäminen, oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista	
Hyvinvointi ja turvallisuus		oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, kuulonhuolto, oppia käyttämään musiikkia hyvinvoinnin edistämiseen	kuulonhuolto		
Mediat ja monilukutaito			Katsaus ajankohtaisiin aiheisiin suomalaisessa musiikkialalla ja mediassa		medialukutaito, oppii tulkitsemaan äänen ja musiikin käyttöä mediassa
Teknologia		Ajankohtainen musiikkiteknologia			Video- ja musiikkieditointi
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot		musiikin jatko-opintojen mahdollisuudet	Jatko-opinnot: suomalainen kansanmusiikki	Jatko-opinnot: maailmanmusiikin opiskelumahdollisuudet	Jatko-opinnot: musiikki- ja mediaopinnot
Yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus		kulttuuripalvelut omalla paikkakunnalla	Suomalaisen kulttuurin tunteminen	Suomen vähemmistöjen kulttuurien arvostus/tuntemus	musiikin voima/ käyttö viestimissä/viestinnässä

Pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (LMU1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija oppii myös tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Kurssilla painotetaan käytännön taitoja laulaen ja soittaen ryhmissä. Kurssin pääinstrumentti on kitara. Lisäksi opiskelijat kehittävät peruslaulu- ja soittotaitoja oman tasonsa mukaisesti. Kurssin aikana oppilaat tuottavat myös omaa musiikkia pienimuotoisena projektina, ajankohtaista musiikkiteknologiaa hyödyntäen. Kurssi päättyy lyhyeen soittokokeeseen kurssin lauluista kitaralla, bassolla ja rummuilla.

2. Moniääninen Suomi (LMU2)
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Ovet auki musiikille (LMU3)
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Työtapoihin kuuluvat kuunteleminen ja keskusteleminen, samalla soveltaen omia laulu- ja soittotaitoja vähemmän tunnettuihin musiikkityyleihin. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Mahdollisuuksien mukaan kurssiin sisältyy konsertissa käynti tai työpaja.

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (LMU4)
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa. Opiskelija perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja Internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Sisällöt ja työskentelytavat ovat monipuolisia. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

5. Performance/aktiivisuuskurssi (MU5)
Kurssin tavoitteena on rohkaista opiskelijaa osallistumaan aktiivisesti opiskelijaa koulun musiikkiesityksiin. Kurssisuorituksen edellytyksenä on, että opiskelija harjoittelee ja esiintyy vähintään kolme kertaa koulun järjestämässä musiikkiesityksessä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Musiikkiteknologia (MU6)
Opiskelijat perehdytään musiikkiteknologiaan tekemällä ja äänittämällä itse omaa musiikkia. Opiskelijat työskentelevät ryhmissä hyödyntämällä omia soittotaitojaan säveltämällä, soittamalla ja äänittämällä omia lyhyitä kappaleita. Musiikkiteknologia ja tietokoneohjelmat tulevat kurssilla tutuiksi. Opiskelijoiden tekemät kappaleet kuunnellaan ja arvioidaan yhdessä. Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

7. Bändisoitto (MU7)
Kurssi niille opiskelijoille, jotka haluavat edetä soittotaidoissaan pidemmälle kuin mitä muut kurssit tarjoavat, jotka haluavat syventyä tai erikoistua johonkin soittimeen tai laulamiseen, tai niille, jotka haluavat vielä musisoida ryhmän kanssa. Kurssin sisältö rakentuu yhtyesoiton ja -laulun ympärille; kurssin ohjelmisto päätetään yhdessä kurssin alussa oppilaiden tason mukaan. Esiintyminen jossain koulun tai muussa tilaisuudessa on toivottavaa. Nuotin- tai tabulaturinlukutaito (tai halu oppia) olisi myös toivottavaa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Musiikin harrastekurssi (MU8)
Kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, jotka ovat osoittaneet erityistä aktiivisuutta musiikin opinnoissa lukio- opintojensa aikana. Kurssin voi suorittaa osallistumalla toistamiseen bändikurssille tai muuhun musiikilliseen tapahtumaan tai aktiviteettiin. Kurssin käytännön järjestelyt ja suorittaminen sovitaan aina musiikin opettajan kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnallinen soveltava kurssi

MULD6 Lukio musiikkidiplomikurssi
Musiikin lukiodiplomi perustuu lukion musiikinopetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin sekä opiskelijan lukioaikaiseen musiikinopiskeluun. Lukiodiplomin suorittaminen on osoitus erityisestä harrastuneisuudesta musiikissa ja musiikillisesta erityisosaamisesta. Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen. Musiikin lukiodiplomin voi suorittaa kahdella eri tavalla, jotka ovat musiikkiprojekti tai näytesalkku lukioaikaisista töistä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.20 KUVATAIDE (ART)

Tehtävä (General introduction)
The basis of art is creativity, innovation and curiosity.

To nurture curiosity, develop skills for artistic enquiry, create a culture that fosters reflection and creativity within art and across the subjects emphasizing and developing the skills for communication, intercultural understanding and global engagement. Using art as a universal platform for exploring the visual world. Creating and presenting art in an environment that encourages creative thought, problem-solving, adaption to an ever-changing world and the realization of ideas. Students should be encouraged to take creative risks in a safe environment under guidance and with the necessary tools for success.

Tavoitteet (Aims of the course)
To encourage and enhance visual perception and give students the tools to observe art, the environment and other visual stimuli in a manner that is beneficial and strengthens their own sense of identity in a positive way. To examine cultural heritage, encourage multi- sensory creativity, critical thinking and nurture the desire to create artwork that is a reflection of the students' own perceptions of their environment and culture. Visual enquiry and practical application of a variety of techniques, pictorial production using methods that appreciate environmental and societal advocacy.

Helping students take advantage of the media culture, virtual worlds in juxtaposition with the built and natural environments. Learning about cultural landscape and combining art, nature, society and media. Creating art that is a visual communication of design and the practice of planning and projecting ideas and experiences within a visual context.
Social expression and cultural links in Art History, Design and Architecture translated into student interpretation of modern society, current social issues and sustainable development.

To examine artistic epochs and genres in diverse cultures, not just from the European- North American perspective. Understanding the global impact of this diversity and how cultures past and present have impacted artistic expression. How modern connectivity has created a world where in the visual language of art opinions are informed through the individual's perception and personal experiences. Art through the Ages, imagery and symbolism through cultural diversity and societal heritage translated into a visual continuity.

To create continuity and enquiry across the curriculum. To find art in almost all subjects and create meaningful avenues for the exploration and fostering of interdisciplinary learning.

Arviointi
Grading rubric/framework:

- process
- student response and interpretation
- understanding of the elements of the chosen art form
- involvement in production process
- student initiative and creativity
- success of the 3 dimensionality of the structure
- success of the designs and artwork
- student understanding of the historical impact of the imagery, symbolism, colours and materials and their impact on modern art and architecture
- students show that they can analyse the details from the past and appreciate different perspectives, events and situations and translate them into a modern setting.

- students show that they can gather knowledge and inspiration from the past to contribute to how they view the world around them.
- artistic skill and interpretation of the past in their work
- written component to the research
- final work
- Compulsory and nationwide specialisation courses are evaluated with grade.

Lukion aihekokonaisuuksien painottuminen oppiaineittain. Upper secondary over riding themes	Kuvataide	kurssi 1	kurssi 2	kurssi 3	kurssi 4
Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu. Sustainable lifestyle and global responsibility		x	x	x	x
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys. Cultural Awareness and Internationalism		x	x	x	x
Hyvinvointi ja turvallisuus. Health and Safety		x	x	x	x
Mediat ja monilukutaito. Media and multi-literacy		x	x	x	x
Teknologia. Technology		x	x	x	x
Yrittäjyys, työelämä ja jatko-opinnot. Entrepreneurship , working life and post-graduate studies		x	x	x	x
Yhteiskunta ja aktiivinen Kansalaisuus. Society and active citizenship		x	x	x	x

Pakolliset kurssit

1. Images - current, culture, society, global heritage, internationalism (LKU1)

Goals

- Examining the visual arts and other visual contents of culture, current phenomena, processes and practices
- Use visual arts, visual culture and other means of visual expression to make personal connections with the globalized world
- Examine different methods of interpretation

Core content

- Image building as an expression of cultural diversity, internationalism, global responsibility and cultural heritage
- influences of culture, media, images, other platforms and current events

Grading rubric/framework:

- process
- student response and interpretation
- understanding of the elements of the chosen art form
- involvement in production process

- student initiative and creativity
- final work
- number grade

2. Form, Structure and environment (LKU2)

Goals
Social expression and cultural links in Art History, Design and Architecture translated into student interpretation of modern society, current social issues and sustainable development. Using architecture, design and commercialization of content both modern and historical as a starting point for individual responses to the diverse influences. Understanding the importance of art in different environments and art development in a global, cultural, international, social framework.

Core content
- Form, Structure and environment
- Art history, 3D abstract structures
- Creating sculptural interpretations of design, architecture, theatre, cultural icons, historical figures, politics, youth culture, fictional literature, current events or environmental issues.

Materials range from the traditional to recycled sources

Grading rubric/framework
- process
- student response and interpretation of cultural and historical aspects
- understanding of the elements of the chosen art form
- involvement in production process
- student initiative and creativity
- success of the 3 dimensionality of the structure
- final work
- number grade

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Art in the media (LKU3)
Artistic interpretation of social interaction of media (KU3)

Goals
Analysis of: web page design, social media sites, all types of advertising (physical format, online, screen, traditional…) billboards, magazine, film, computer games, youtube, blogs, Instagram.

Core Content
Modern media culture in a social context. Students create their own interpretations and responses related to the influences created by all aspects of modern media. Varied

interpretations according to cultural diversity, age bracket and global outlook are taken into account and create an added dimension.

Students investigate and create designs, artwork and start creating a portfolio that can be continued in later courses and be used for the future.

Grading rubric/framework:

- process
- student response and interpretation of modern media culture
- understanding of the elements of the chosen art form
- involvement in production process
- student initiative and creativity
- success of the designs and artwork
- final work
- number grade

4. Many Worlds of Art (LKU4)

Goals

Art through the Ages, imagery and symbolism through cultural diversity and societal heritage translated into a visual continuity. Visual enquiry and practical application of a variety of techniques, pictorial production using methods that appreciate environmental and societal advocacy.

Core content

Students look at various aspects of imagery, symbolism and society through various historical artistic eras. Students create images and artworks with an emphasis on a historical context with relevance to modern society and environment

Student work should reflect on themes and images that meld History with the present day and the future.

Study of specific artists and epochs

Grading rubric/framework

- student understanding of the historical impact of the imagery, symbolism, colours and materials and their impact on modern art and architecture
- students show that they can analyze the details from the past and appreciate different perspectives, events and situations and translate them into a modern setting.
- Students show that they can gather knowledge and inspiration from the past to contribute to how they view the world around them.
- Artistic skill and interpretation of the past in their work
- involvement in production process
- student initiative and creativity
- success of the designs and artwork
- final work
- (written component to the research?)

- number grade

School based specialication courses

5. Contemporary and digital Art workshop (LKU5)
Will be offered as a school based optional course starting with the new intake of students
Contemporary Art visits: Students become familiar with exhibitions and digital art, write reviews and critiques. Students visit contemporary galleries and explore digital forms of artwork. Students become familiar with current themes in the art world in order to be inspired to create their own artistic interpretations and contemporary artworks that reflect youth culture and modern processes in the artworld.

Content

Work in small groups with division of responsibility on themes decided by the group.

Final videos shown to other groups in the course.

Numerical grading.

School-based applied courses

6. Photography (LSKU1)
Explore themes and subjects from a creative viewpoint.

Content
Students produce portfolio or small exhibition of photographs.

- iconic photographs
- what makes them compelling
- cultural diversity
- immediacy of a photograph
- change due to our media society
- the value of a selfie (modern self-portraits)
- renaissance of photography
- brief history of photography
- in depth study of a famous photographer
- fashion photography
- National Geographic/TIME
- black and white

The course is evaluated with a pass or fail mark.

7. Video (LSKU2)

- competition
- documentary
- what makes compelling viewing
- famous directors

- types
- nature films
- short videos as short stories
- Youtube and video blogs
- creation of an artistic end product
- music
- mood
- atmosphere

More advanced video planning, both pre and post production.
The course is evaluated with a pass or fail mark.

5.21 OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa.

Opinto-ohjauksen tavoitteet
Ohjauksen tavoitteena on edistää opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun tukena.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä jatkokoulutustarjontaan. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pakolliset kurssit

1. Minä opiskelijana (LOP1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon sekä harjaantuu lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin sekä omien vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden kartoittamiseen. Lisäksi opiskelija pohtii elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.

Keskeiset sisällöt
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen, oman oppimisen arviointi
- lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelu; henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja ylioppilastutkintosuunnitelma
- jatko-opintojen pohtiminen ja ammatillinen suuntautuminen; jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja sen kehittäminen
- elämänhallintataidot
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, sähköiset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Kurssi toteutetaan hajautetusti lukio-opintojen aikana lähiopetuksena.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Jatko-opinnot ja työelämä (LOP2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä perehtyy sellaisiin teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. Tavoitteena on tutustua laajasti koulutustarjontaan. Lisäksi opiskelija lisää työelämätaitojaan sekä syventää työelämätuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- jatko-opintomahdollisuudet Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous, muuttuva ja monimuotoinen työelämä
- yrittäjyys
- työelämä- ja työnhakutaidot
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen
- vapaaehtoistyön mahdollisuudet
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Kurssi voidaan toteuttaa lähiopetuksena, monimuoto-opetuksena tai itsenäisenä suorituksena.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

3. Tutorkurssi (LSOP1)

Tavoite
Tavoitteena on antaa opiskelijoille tietoja ja taitoja ryhmien ohjaamiseen sekä toimimiseen vertaistukena uusille lukiolaisille.

Keskeiset sisällöt
Kurssin aikana perehdytään ryhmäytymiseen ja ryhmän ohjaamisessa tarvittaviin taitoihin. Opiskelijat suunnittelevat osan uusien opiskelijoiden ryhmäytyksestä ja edistävät ryhmäytymistä organisoimalla erilaisia ryhmäytysmistapahtumia lukuvuoden aikana. Lisäksi opiskelijat osallistuvat koulun järjestämiin infotilaisuuksiin tarpeen mukaan sekä auttavat uusia opiskelijoita heidän kurssivalinnoissaan. Opiskelijat toimivat opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien apuna ohjauksessa.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

4. Autokoulukurssi (LSOP2)

Kurssi toteutus
Koulu järjestää yhteistyössä erikseen sovitun autokoulun kanssa liikennekasvatusta, jonka yhteydessä opiskelijat suorittavat ajokorttitutkinnon. Autokoulu järjestää lakisääteisen opetuksen, joka sisältää teoriatunnit koulun tiloissa sekä ajo-opetuksen.

Myös muualla suoritettu ajokorttitutkinto voidaan hyväksilukea osaksi opiskelijoiden opintoja.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssin suorittaminen edellyttää lakisääteisten teoriatuntien, ajo-opetuksen sekä insinööriajon hyväksyttyä suorittamista.

5. Ryhmänohjaajakurssi (LSOP3)

Tavoite
Tavoitteena on kehittää opiskelijan ryhmänohjaustaitoja sekä antaa valmiuksia toimia erilaisten ryhmien vetäjänä.

Keskeiset sisällöt
Kurssi suoritetaan koulun ulkopuolella erilaisina leiri- ja kerhonohjaajakoulutuksina. Hyväksiluettua toimintaa ovat lukion aikana suoritetut leiri- ja kerho-ohjaajakoulutukset kuten Nuisku, isoskoulutus tai prometheusohjaajakoulutus.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä opiskelijan toimitettua kurssitodistuksen opinto-ohjaajalle.

6. Lukiolaisen turvakurssi (LSOP4)

Tavoitteet
Tavoitteena on tutustua viranomaisten toimintaan ja tehtäviin sekä harjoitella arjen kriisitilanteiden taitoja kuten ensiapua, erä- ja selviytymistaitoja sekä maastossa yöpymistä.

Kurssin sisältö
Kurssi koostuu luentoilloista sekä varusmiesviikonlopusta. Luentojen aiheina ovat esimerkiksi poliisin toiminta, pelastuslaitoksen toiminta, tulli sekä puolustusvoimat. Varuskuntaviikonlopun aikana yövytään maastossa ja kasarmilla ja tutustutaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toimintaan käytännön tekemisen kautta.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä opiskelijan toimitettua kurssitodistuksen opinto-ohjaajalle.

7. Vapaaehtoistyö (LSOP5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on antaa valmiuksia toimia vapaaehtoistyössä eri järjestöissä, organisaatioissa tai oppilaitoksissa. Opiskelija saa kokemuksia ja käytännön näkemystä aktiivisesta kansalaisuudesta ja sen merkityksestä sekä yksilön että yhteisön tasolla.

Kurssin sisältö
Kurssi voi koostua täysin vapaaehtoistyöstä tai organisaation järjestämästä valmennusjaksosta ja varsinaisesta vapaaehtoistyöstä. Vapaaehtoistyö voi olla auttamista jokapäiväisissä askareissa, asioiden hoitamista, läsnäoloa tai liikunnallista, musiikillista tai taiteellista toimintaa eri järjestöissä tai organisaatioissa. Kurssi suoritetaan hajautetusti kouluajan ulkopuolella lukio-opintojen aikana.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä opiskelijan toimitettua todistuksen vapaaehtoistyöstä/kurssista opinto-ohjaajalle.

8. Opiskelutaidot (LSOP6)

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle opiskelu- ja tiedonhakuvalmiuksia. Keskeisinä teemoina ovat erilaiset opiskelutaitoihin, tiedonhakuun ja tiedon käyttämiseen ja muokkaamiseen liittyvät taidot. Myös kymmensormijärjestelmää harjoitellaan. Kurssin sisältöpainotukset voivat vaihdella vuosittain. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.22 TEEMAOPINNOT

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen.

Opetuksen tavoitteet
Teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu etsimään eri tieteen- ja taiteenalojen keskeisten käsitteiden ja näkökulmien välisiä yhteyksiä ja muodostaa niiden pohjalta kokonaisuuksia
- hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
- hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja
- hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta
- soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologisia taitojaan käytännön toiminnassa
- työskentelee tavoitteellisesti ja toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä.

Arviointi
Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden käytöstä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Monitieteinen ajattelu (LTO1)

Kurssi aikana opiskelijat tutustuvat johonkin yhteiskunnalliseen ongelmaan ja tuottavat siihen yhdessä käytännön ratkaisun. Opiskelijat perehtyvät käsiteltävänä olevan yhteiskunnallisen ilmiön taustoihin ja hankkivat aiheesta tietoa esimerkiksi vierailujen ja vierailijoiden avulla. Kurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään yhteiskunnallisia ongelmia ja niihin liittyviä ihmisiä sekä luomaan ongelmiin konkreettisia ratkaisuja.

Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. Kurssi pyrkii lisäämään opiskelijoiden ongelmanratkaisutaitoja ja auttaa heitä löytämään yhteyksiä eri ilmiöiden välillä. Kurssi toteutetaan yhteistyössä englannin ja jonkin reaaliaineen opettajan kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Tutkiva työskentely teknologialla (LTO2)
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää dokumentoidun projektin kehittäen samalla osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Työt toteutetaan 2–3 henkilön ryhmissä tai yksin. Tavoitteena on, että opiskelija pyrkii oppiainerajat ylittävään

työskentelyyn ja yhteistyöhön. Tärkeä osa kurssia ja oppimista on vertaisarviointi. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Työelämäosaaja (LTO3)
Tavoitteet
Tavoitteena on, että opiskelija pääsee soveltamaan tietojaan ja taitojaan käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä.

Kurssin sisältö
Kurssi koostuu lähiopetuksesta ja työssäoppimisesta. Lähiopetuksessa perehdytään työnhakumenetelmiin, laaditaan työnhakuasiakirjat sekä tehdään työelämävierailuja.
Työssäoppimisjakso suoritetaan kouluajan ulkopuolella työnantajan kanssa sovittuna aikana. Työssäoppimispaikat hankitaan pääasiassa itse. Jakson voi suorittaa yrityksessä tai vastaavassa organisaatiossa. Osan jaksosta voi suorittaa tutustumalla itseä kiinnostavan alan jatko-opintopaikkoihin. Työssäoppimisjaksosta laaditaan raportti.

Opiskelijalla on mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

Arviointi
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.23 LIIKETALOUDELLISET OPINNOT (Business-opinnot, SBS)
Kurssikokonaisuuden tavoitteena on perehdyttää opiskelijoita liiketalouden teoriaan ja käytännön toimintaan. Opetuskielenä on suomi, mutta kursseilla käytetään myös vieraskielisiä materiaaleja. Liiketaloudellisten kurssien tavoitteena on perehdyttää opiskelijat taloudellisiin aiheisiin ja kaupalliseen toimintaan. Opintojen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille mahdollisuus perehtyä talouteen yritystalouden ja markkinoinnin näkökulmasta. Liiketaloudellisissa opinnoissa korostuu toiminnallisuus, projektiluontoisuus sekä yritysyhteistyö.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

1. Markkinointi, kuluttajan käyttäytyminen ja markkinointiviestintä (LSBS1)
Kurssilla perehdytään kauppatieteellisen markkinoinnin keskeisimpiin menetelmiin ja työkaluihin sekä markkinoinnin ja markkinointiviestinnän merkitykseen yrityksille ja yhteiskunnallisille toimijoille. Kurssilla perehdytään mm. markkinatutkimuksiin, kuluttajan käyttäytymiseen, markkinoinnin suunnitteluun sekä sovelletaan markkinoinnin työvälineitä kurssin käytännön harjoituksilla. Harjoitustehtäviä toteutetaan yhdessä yhteistyöyritysten ja markkinoinnin ammattilaisten kanssa. Kurssi sopii hyvin viestinnästä ja kaupallisista jatko-opinnoista kiinnostuneille. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Rahoitus perusteet (LSBS2)

Kurssilla tutustutaan yrityksen taloushallinnon keskeisimpiin osa-alueisiin: rahoitus, yrityksen taloudellisen toiminnan suunnittelu, kirjanpito ja tilinpäätös. Kurssi antaa perustaidot ymmärtää yrityksen taloushallintoa ja talouden käsitteistöä sekä perustaidot keskeisistä menetelmistä. Kurssilla perehdytään myös yritysten ja yhteiskunnan toimijoiden erilaisiin rahoitusinstrumentteihin, ja syvennytään rahoitusalalla toimiviin organisaatioihin. Opiskelija voi myös hyödyntää tätä kurssia osana kauppatieteellisen alan yhteisvalintakokeeseen valmistautumista tai syventääkseen osaamistaan rahoitusalan toimijoista sekä yrityksistä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Yritysyhteistyökurssi (LSBS3)
Kurssilla suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyöyrityksen (Aikaisempia mm. DynamoSon, St1, Metsäteollisuus ry) tehtävänanto projektityönä. Tehtävänantona voi olla esimerkiksi tuotevalikoiman tai mainoskampanjan analysointi ja kehittäminen yhdessä yhteistyökumppanin kanssa. Kurssilla sovelletaan mm. markkinoinnin, viestinnän ja kauppatieteiden työkaluja ja ajattelumalleja.

4. Senteistä miljooniksi- sijoittamisen ja yritystalouden perusteet (LSBS5)
Kurssilla perehdytään sijoittamiseen ja yritysten toimintaan. Tavoitteena on tutustua erilaisten sijoitusinstrumenttien toimintaan (osakkeet, johdannaiset, rahastot, sertifikaatit) sekä sijoittamisympäristön makrotaloudelliseen analysointiin oikeiden sijoituspäätösten mahdollistamiseksi (esim. SWOT ja PESTEL-analyysit).

Kurssilla perehdytään myös yritystalouden keskeisimpiin osa-alueisiin kuten yritysten tunnuslukujen tulkitsemiseen (mm. tase, liikevaihto, nettotulos, gearing, omavaraisuusaste, sijoitetun pääoman tuotto). Kurssilla opitaan ymmärtämään yritysten toimintaa sijoittajan näkökulmasta harjoitustehtävien ja sijoitussalkun rakentamisen sekä sen arvon kehityksen seuraamisen avulla. Kurssi soveltuu kaikille sijoittamisesta tai yleisesti kaupallisen alan opiskeluista ja yrittäjyydestä kiinnostuneille. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5. Projektikurssi 1 (LSBS6)
Kurssi suoritetaan osallistumalla kahden lukuvuoden aikana aktiivisesti kotisivujen ylläpitämiseen ja sisällön tuottamiseen. Kotisivutiimiin haetaan hakemuksella ja opiskelijoita valitaan rajoitettu määrä. Informaatioteknologian ja ohjelmistojen tuntemus luetaan eduksi. Lisäksi erilaisten medialaitteiden tuntemus sekä kirjallinen ja visuaalinen osaaminen ovat toivottuja taitoja kotisivutiimin jäsenille. Suoritusmerkintä sekä suoritustodistus**.**

6. Projektikurssi 2 (LSBS7)
Kurssilla toteutetaan jokin projektiluontoinen työtehtävä suunnittelutöineen. Kurssin sisällöstä ja hakumenettelystä sekä toteuttamistavasta ilmoitetaan tapauskohtaisesti. Suoritusmerkintä sekä tarvittaessa suoritustodistus.

5.24 SOVELTAVA TIETOTEKNIIKKA (STT)

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

1. Ohjelmoinnin perusteet (LSTT1)
Kurssi vastaa Helsingin tietojenkäsittelytieteen laitoksen ohjelmoinnin perusteet kurssin sisältöä. Kurssillä pääteemoina ovat algoritmit ja ohjausrakenteet, muuttujat ja tyypit, aliohjelmat ja luokat, oliot ja kapselointi. Kurssi suoritetaan Helsingin yliopiston tarjoamana MOOC-kurssina. Suoritusmerkintä.

2. Ohjelmointi 1 ja Ohjelmointi 2 (LSTT2)
Kurssit vastaavat Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksen ohjelmoinnin jatkokurssin sisältöä.Kurssin pääteemat ovat luokkamäärittelyn tekniikat, periytyminen,virhetilanteiden käsittely ja ohjelmointitekniikka. Kurssi suoritetaan Helsingin yliopiston tarjoamana MOOC-kurssina. Suoritusmerkintä.

3. Soveltava ohjelmointi (LSTT3)
Mediataidekurssilla tutustutaan ohjelmointiin Java-pohjaisella avoimen lähdekoodin Processing-alustalla. Kurssilla opitaan ohjelmoinnin alkeita ja tehdään ohjelmoimalla esimerkiksi 2D-grafiikkaa, animaatioita, pelejä ja muita taideteoksia. Pääpaino on siinä, että opiskelijat pääsevät itse konkreettisesti tekemään ja luomaan taidetta. Kurssi toteutetaan yhteistyössä Mehackitin kanssa. Suoritusmerkintä.

4. Robotiikka ja 3D-mallinnus (LSTT4)
Kurssin tarkoituksena on tutustua siihen, miten elektroniikkalaitteet toimivat. Kurssilla elektroniikka, sähköfysiikka ja ohjelmointi yhdistyvät yhdeksi kokonaisuudeksi.
Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää miten erilaiset elektroniikkalaitteet toimivat
- soveltaa ohjelmointia ja elektroniikkarakentelua omaan itseilmaisuun.

Keskeiset sisällöt
- Ohjelmoinnin alkeet
- Tutustuminen elektroniikan peruskomponentteihin
- Virtapiirit

Arviointi: suoritusmerkintä

5. Koodaus (LSTT5)
Kurssin tarkoituksena on tutustua ohjelmointiin Python-ohjelmointikielen avulla. Python sopii hyvin ensimmäiseksi opeteltavaksi ohjelmointikieleksi, joten varsinaisia esitietovaatimuksia kurssilla ei ole.
Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää Python-ohjelmointikielen merkityksen lähtien nettisivujen tuotannosta ja
- päätyen tieteellisiin sovelluksiin

- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia Python-ohjelmia alla oleviin kurssisisältöihin liittyen
- tutustuu Python-kielen avulla myös ohjelmoinnin yleispäteviin periaatteisiin

Keskeiset sisällöt

- Python-kielen perussyntaksi
- string-oliot, if-lauseet ja muu “control flow”
- funktiot, listat ja silmukat
- luokat

Arviointi: suoritusmerkintä

6. Tietotekniikan käyttö lukio-opinnoissa (LSTT8)

Kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelija lukio-opinnoissa yleisimmin käytettäviin oppimisympäristöihin ja ohjelmistoihin. Tarvittavia ohjelmistoja asennetaan kurssin aikana. Ohjelmistot ovat osittain omakustanteisia. Kurssi edellyttää omaa kannettavaa tietokonetta. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5.25 SOVELTAVA LUONNONTIEDE SSC

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

1. Johdanto tutkivaan työskentelyyn (LSSC2)

Kurssilla tutustutaan tieteellisen tutkimuksen tekoon ja toteutetaan oma tutkimuksellinen, keksinnöllinen tai teknillinen projekti yritysyhteistyössä pienissä ryhmissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- Ymmärtää tieteellisen tutkimuksen periaatteita
- Osaa soveltaa tieteellisen tutkimuksen periaatteita omassa työskentelyssään
- Osaa hakea tietoa kriittisesti
- Ymmärtää minkälaisia vaiheita ja haasteita tuotteen kehittämiseen liittyy

Keskeiset sisällöt

- Tieteellinen menetelmä ja tutkimustyön tekemisen vaiheet
- Tiedon hakeminen, lähdekritiikki ja aiheen rajaaminen
- Tuotteen kehittämisen ongelmat ja haasteet

Arviointi: suoritusmerkintä

2. Science Field Trip (LSSC3)

Science comes to life when you visit the places and see the artifacts that created it

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- Ymmärtää tieteen historiaa
- Arvostaa tieteen saavutuksia

Keskeiset sisällöt

- Museot ja muistomerkit
- Tiedehistorian esineistö

Arviointi: suoritusmerkintä

3. Science Watch (LSSC4)
Science is sizzling all around you! We are going to peak at what is being developed now!
Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- Ymmärtää tieteen ja teknologian jatkuvan kehityksen ja tarkentumisen
- Osaa keskustella tiede- ja teknologiauutisista
- Osaa suhtautua kriittisesti tieteen ja teknologian uutisointiin
- Oppii analysoimaan tieteen ja teknologian käsitteistöä

Keskeiset sisällöt

- Tieteen ja teknologian uutiset
- Tieteen ja teknologian analysointi käsitekartan avulla
- Tiedon hakeminen ja lähdekritiikki
- Käsitteiden käyttö uudessa kontekstissa

Arviointi: suoritusmerkintä

5.26 SOVELTAVAT KIELET

1. Japanin kielen alkeiskurssi (LSJA1)
Kurssilla opetellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan japanilaiseen kulttuuriin. Kurssi antaa mahdollisuuden päästä alkuun kielen opiskelussa, jota voi jatkaa itsenäisesti tai muilla kursseilla. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää

2. Korea (LSKOR1)
Kurssilla opetellaan korean kielen alkeet ja tutustutaan korealaiseen kulttuuriin. Kurssi antaa mahdollisuuden päästä alkuun kielen opiskelussa, jota voi jatkaa itsenäisesti tai muilla kursseilla. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää.

3. Kiinan kielen alkeiskurssi (LSKI1)

Kurssilla opetellaan kiinan kielen alkeet ja tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin. Kurssi antaa mahdollisuuden päästä alkuun kielen opiskelussa, jota voi jatkaa itsenäisesti tai muilla kursseilla. Numeroarviointi. Arvosana 4 ei kerrytä kokonaiskurssikertymää.

6. OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.”
(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on edistää opiskelijan oppimista. Lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista arvioidaan. Arvioinnilla opiskelijaa kannustetaan omien tavoitteiden asettamiseen ja tarkoituksenmukaisten työskentelytapojen valintaan. Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen ovat osa opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Palaute sekä itse- ja vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

6.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Arvioinnilla edistetään opiskelijan oppimista ja annetaan palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opiskelijan kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Oppiaine- ja kurssikohtaisista arviointitavoista kerrotaan tarkemmin oppiainekohtaisissa opetussuunnitelman osissa.

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

6.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrätyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4…" (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta opinto-ohjauksen kursseja ja teemaopintojen kursseja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisesta syventävästä tai soveltavasta kurssista voidaan antaa arvosanaksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisten syventävien ja soveltavien kurssien arvosanakäytäntö selviää opetussuunnitelman oppiainekohtaisesta osasta.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää arvosanaa. Kesken jäänyt kurssisuoritus merkitään merkityksellä O = osallistunut. O-merkintä on voimassa sen antamisesta yhden jakson ajan, minkä aikana opiskelijan on suoritettava kurssi loppuun. Mikäli näin ei käy eikä kurssin opettajan kanssa ole muuta sovittu, muuttuu kurssin arvosana muotoon K = keskeytetty ja kurssin suorittaminen on aloitettava alusta.

6.2.2 Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Mikäli opiskelija haluaa opiskella kurssin itsenäisesti, kurssia opettava opettaja arvioi opiskelijan edellytykset suorittaa kurssi hyväksytysti itsenäisesti. Joissakin tapauksissa opiskeluhuoltoryhmä voi suositella itsenäistä suorittamista ja tarvittaessa arvioi edellytykset yhdessä aineenopettajan kanssa.

6.2.3 Suullisen kielitaidon kurssien arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kursseista annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, 17 § 3 mom., muutettu lailla 1116/2008)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.” (Lukioasetus 810/1998, 6 § 4 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

6.2.4 Opinnoissa edistyminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta tarvittaviin tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan koko lukion ajan. Ryhmänohjaaja seuraa kurssikertymää säännöllisesti ja raportoi siitä tarpeen mukaan opiskeluhuoltoryhmälle. Mikäli oppiainekohtainen hylättyjen kurssien määrä ylittyy, opiskelijalle tulee ns. etenemiseste eli hänen on suoritettava yksi hylätty kurssi hyväksytysti voidakseen jatkaa oppiaineen muiden kurssien suorittamista.

Opiskelijalla on mahdollisuus hylätyn kurssiarvosanan korottamiseen osoittamalla osaamista kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Hylättyä kurssiarvosanaa voi korottaa kerran suoritusjaksoa välittömästi seuraavan uusintakoetilaisuuden yhteydessä.

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hyväksyttyä kurssiarvosanaa kerran. Korottaminen on mahdollista kahdessa lukuvuosittain erikseen määritellyn uusintakoetilaisuuden yhteydessä. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

6.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

"Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, 23 §, muutettu lailla 1116/2008) säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen laajuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijoille annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitavaan kurssiin, tulee kurssista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä. Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätään.
Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	**lukioasteikko**	**asteikko 1–3**
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritettujen opintojen osalta.

Lukiolain 34 §:n mukaan muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 § ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Lukiolain 34 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on

annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 a § 2 mom. ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Alaikäisen opiskelijan vaihtaessa oppimäärää, asiassa kuullaan myös hänen huoltajaansa.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden -oppimäärän kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä, mutta ei molemmista.

6.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 17 a §, muutettu lailla 1116/2008)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista oppiaineen kursseista. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja. Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyjä teemaopintokursseja.

Paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään ainekohtaisessa opetussuunnitelmassa. Paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja,	joista voi olla hylättyjä kurssi-arvosanoja enintään
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom.)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Näitä tenttitilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan keväisin, yleensä ylioppilaskirjoitusten jälkeen.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien pohjalta annetulla lisänäytöllä
- mikäli opiskelijan arvioinnista päättävät harkitsevat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukioasetuksen mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kursseista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

6.4 Lukion oppimäärän suoritus

"Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Opiskelijalle vapaaehtoiset opinnot voivat olla kestoltaan edellä mainittuja lyhyempiä tai pitempiä. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 45 minuuttia." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus 942/2014).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja valtakunnallisten syventävien kurssien määrä on vähintään 10 ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Tuntijakokokeilussa 2016 - 2020 mukana olevien opiskelijoiden osalta valtakunnallisten syventävien kurssien määrä on vähintään 24 kurssia ja pakollisia oppiaineita on vastaavasti vähemmän kuin normaalin tuntijaon mukaan opiskelleilla. Valtakunnallisina syventävinä kursseina tarjottavista teemaopintojen kursseista, paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

”Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 1 mom., muutettu lailla 958/2015)

”Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d 2 mom., muutettu lailla 958/2015)

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla (lukiolaki 629/1998, 34 e § 2 mom., muutettu lailla 958/2015).

Opiskelijoille annetaan tietoa arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

”Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään

arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta."
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

"Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä."
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä. Kokeilutuntimäärän mukaan lukio-opintonsa suorittaneiden opiskelijoiden päättötodistukseen kirjataan lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön kokeilulupapäätöksen päivämäärä 26.4.2016 ja numero OKM20/530/2016.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritetut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä
A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä
B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä
B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä
B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 mukainen.
- merkintä, että lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa "uskonto/elämänkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä…9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Teemaopinnoista merkitään hyväksytysti suoritetut kurssit käyttäen kurssien nimiä ja niistä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.
Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritetut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa valtakunnallisina syventävinä kursseina suoritettuja hylättyjä teemaopintokursseja, hylättyjä paikallisia syventäviä, hylättyjä valtakunnallisia soveltavia eikä hylättyjä paikallisia soveltavia kursseja.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta
Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus
Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään lisätietoja -kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen kurssien määrä mukaan lukien lukiodiplomikurssi
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (sama kuin lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

7. LIITTEET

7.1 Kaksikielinen KSYK

Kaksikielisyys on osa lukiomme arkipäivää. Tarjoamme kaikille opiskelijoillemme mahdollisuuden kaksikieliseen opiskeluun huomioiden kuitenkin valmistautumisen ylioppilaskirjoituksiin.

Useista eri kulttuureista ja kielitaustoista tulevat oppilaat, opiskelijat ja opettajat sekä monipuolinen kieltenopetus luovat Kulosaaren yhteiskoulusta monikielisen kouluyhteisön, jonka yhteiset toimintakielet ovat suomi ja englanti. Koulun tapahtumat, juhlat ja muut tilaisuudet toteutetaan suomeksi, englanniksi tai kaksikielisesti. Virallisempi tiedottaminen tapahtuu suomeksi ja englanniksi.

Kielipainotus vaihtelee eri linjoilla alla olevan taulukon mukaisesti.

	Yleislinja	**YT-linja**	**TT-linja**	**English stream**
Pakolliset	f	f	f	ef
Valt.kun.syventävät	**fe**/ef	**fe**/ef	**fe**/ef	fe/**ef**

Koulukohtaiset kurssit	**fe/ef**/e	**fe/ef**/e	fe/**ef/e**	fe/**ef/e**
Abikurssit	f	f	f	f

Kaksikielisyys eri kursseilla:

- f (suomeksi)
- fe (80 % suomeksi / 20 % in English)
- ef (33 % suomeksi / 33 % valittava / 33 % in English)
- e (in English, for matriculation exams vocabulary/concepts in Finnish, too)

Poikkeukset:
Yhteiskuntaopin Suomen lakitiedon kurssi (Lyh4) on f-kurssi.
Suomen historian kurssi(Lhi5) on f-kurssi.
Elämänkatsomustiedon pakolliset kurssit opetetaan fe-kursseina mikäli opiskelijoita ei ole tarpeeksi kahteen ryhmään. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (Lue5) /Kulttuurit katsomuksen muovaajina(Let4)-kurssi toteutetaan f-kurssina.

7.2 Yleislinja

Kulosaaren yhteiskoulun lukio on kansainvälisyyttä ja kaksikielisyyttä painottava koulu, jonka yleislinjalle otetaan vuosittain 30 opiskelijaa.

Kulosaaren yhteiskoulussa opiskelussa noudatetaan koulun kaksikielisyyslinjausta. Yleislinjalla pakolliset opinnot ovat suomenkielisiä. Valtakunnalliset ja koulukohtaiset syventävät kurssit tarjotaan yleislinjan opiskelijoille pääasiassa englantirikasteisina. Ylioppilastutkintoon valmistavat abikurssit tarjotaan aina suomeksi.

Yleislinja tarjoaa valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaista opetusta. Yleislinjalla opiskelijalla on mahdollisuus valita kursseja oman mielenkiinnon mukaan miltä tahansa koulun tarjoamalta painotusalueelta. Yleislinjan äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta rikastetaan mediaan ja viestintään liittyvillä sisällöillä. Lisäksi yleislinjan opiskelijalla on halutessaan mahdollisuus syventää kulttuurin, median ja viestinnän osaamistaan.

Yleislinjan opiskelijoille tarjotaan median ja viestinnän osaamista syventäviä ja soveltavia kursseja seuraavasti:

- Näytelmäkirjallisuuden ja teatterin kurssi
- Elokuvan ja tv-sarjojen maailma
- Luova kirjoittaminen
- Monimuotoinen media
- Shakespeare and Tudor England
- Monitieteinen ajattelu
- KSYK:n uutishuone / KSYK News Room

- Työelämän vuorovaikutus ja neuvottelutaidot

Opinnoissa pyritään teorian ja käytännön yhdistämiseen ja painotetaan vierailuja, yhteistyöprojekteja työelämän kanssa, korkeakouluyhteistyötä.

7.3 The English stream

Studies are completed bilingually at the KSYK English Stream. In the English Stream, students must have very good skills in English as well as Finnish because the teaching and material in compulsory and advanced courses is bilingual. The English Stream adheres to the school's policy on bilingual teaching. The teaching is in English, the textbooks are in Finnish and all other material is bilingual. The graduate courses, abi courses, are in Finnish as they prepare students for the Finnish Matriculation Examination Diploma.

The English Stream offers teaching and courses according to the national curriculum. In the English Stream, students have the opportunity to choose courses according to their own interests from all the streams offered by the school. The compulsory English courses are enriched for the English Stream offering more challenging material and extra content. English courses will be enriched with English literature and students will write academic literary essays. The courses will also be enriched with current texts and material about the various themes of each course. Possible visits and visitors will be used to enhance course content. Students will also be given the possibility to do projects and presentations within the scope and themes of each course.

In addition, students in the English Stream can choose courses that more profoundly deal with the English language and culture by taking advanced and applied courses that KSYK offers as its own specialized courses in English.

The advanced and applied courses in English:

- Advanced Professional Writing Course
- Advanced English and American Literature Course
- Newswatch
- The International Court of Justice Course
- Cross-Cultural Communication Course
- Shakespeare and Tudor England Course
- Stratford-upon-Avon Shakespeare Study Trip to England
- Business English Course
- Cross-Scientific Thinking Course
- KSYK News Room

It is the aim of our studies to combine theory with practise and place special emphasis on extracurricular visits and joint projects with working life and institutions of higher education.

7.4 Yhteiskunta- ja talouslinja

Yhteiskunta- ja talouslinjan tavoitteena on syventää opiskelijan yhteiskunnallista ja talousosaamista. Opiskelijat voivat painottaa opiskelussaan esim. yhteiskunnallisia aineita, lakitietoa, kansainvälistä politiikkaa, sosiaalitieteitä, taloustietoa ja liiketaloutta. Linja antaa valmiuksia yhteiskunta- ja kauppatieteiden sekä oikeustieteen jatko-opintoihin. Opiskelijan tulee suorittaa vähintään viisi alla olevista linjakohtaisista kursseista saadakseen yt-diplomin. Linjan kursseista kaksi on pakollista, loput kurssit valinnaisia.

<table>
<tr><th colspan="2">YHTEISKUNTA- JA TALOUSLINJAN VALINNAISET KURSSIT</th></tr>
<tr><td colspan="2">To3 Työelämäosaaja</td></tr>
<tr><td colspan="2">Yh7 Johdatus yhteiskunta-, talous- ja kauppatieteisiin</td></tr>
<tr><td colspan="2">Yh9 Johtajuus ja vaikuttajaverkostot</td></tr>
<tr><td colspan="2">Sbs1 Markkinointi, kuluttajan käyttäyminen ja markkinointiviestintä</td></tr>
<tr><td colspan="2">ena17 Business English</td></tr>
<tr><td colspan="2">Sbs5 senteistä miljooniksi- sijoittamisen ja yritystalouden perusteet</td></tr>
<tr><td>Sbs 3 Yritysyhteistyökurssi</td><td>Hi11 Yhdistyneet kansakunnat</td></tr>
<tr><td>Sbs2 Rahoitus ja laskentatoimen perusteet</td><td>Yh12 Maailmantalous- ja politiikka</td></tr>
<tr><td>Yh4 Kansalaisen lakitieto</td><td>Yh8/ps6 Yksilö, yhteisöt ja yhteiskunta</td></tr>
<tr><td colspan="2">Yh10 Lakitiedon syventävä kurssi</td></tr>
<tr><td colspan="2">Yh5 Yhteiskuntaopin kertauskurssi</td></tr>
</table>

Koulun ulkopuolella/ ei lukujärjestyksessä olevat kurssit, jotka hyväksytään myös linjakohtaisiksi soveltaviksi kursseiksi:

xLsbs6 Projektikurssi
Korkeakouluyhteistyökurssi esim. Globaalit haasteet
xLyh13 YT-linjamatkakurssi
xLyh3 Model European Parliament

7.5 Tiede- ja teknologialinja

Tiede- ja teknologialinjan tavoitteena on syventää luonnontieteiden ymmärtämistä ja osaamista. Opiskelijat voivat painottaa opiskelussaan tiedettä ja teknologiaa. Linja antaa valmiuksia esimerkiksi tekniikan tai lääketieteen jatko-opintoihin. Opiskelijan tulee suorittaa vähintään viisi kurssia alla olevista linjakohtaisista kursseista saadakseen tt-diplomin. Linjan kursseista kaksi on pakollista, loput kurssit valinnaisia.

stt5 Koodaus	
Ke 9 Environmental research	
Ke 7 Rikostekninen tutkinta	
Stt 4 Robotiikka ja 3D mallinnus	
Bi 6 Biologian työkurssi	
Ssc 4 Science Watch	
To 2 Tutkiva työskentely teknologialla	
Maa 18 Matematiikan tutorkurssi	
Ke 8 Lääkeaineanalytiikka	
Fy 8 Astrofysiikka	
Maa 12 Algoritmit matematiikassa	
Bi 8 Ihmisen genetiikka ja perinnöllisyys	Fy 9 Fysiikan laboratoriokurssi
Maa 16 Matematiikan jatko-opinnot	Maa 13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

Koulun ulkopuolella/ ei lukujärjestyksessä olevat kurssit, jotka hyväksytään myös linjakohtaisiksi kursseiksi:

xLsbs06 Projektikurssi 1
xLssc03 Science field trip
Korkeakouluyhteistyökurssi esim. MOOC,Globaalit haasteet

7.6 Koko koulun valinnaiset kurssit 2019-20

Art Club
Applied arts, paint, create and enjoy.

Body and mind
Keho ja mieli muodostavat kokonaisuuden. Rauhallisten kehon harjoitusten avulla pyritään löytämään myös mielen rentoutusta.

Current events
Weekly media analysis and debate in a group interested in politics and economics.

Fashion design
Muotikuvasta vaatteeksi, mietitään omaa tyyliä, suunnitellaan ja ommellaan vaate tai asuste.

Filocafé
Tule mukaan yhteisölliseen, pohdiskelevaan, keskustelevaan ja tutkiskelevaan filosofiyhteisöön! Kurssi toteutetaan filosofisen kahvilakulttuurin periaatteiden mukaisesti (ks. https://en.wikipedia.org/wiki/Caf%C3%A9_Philosophique). Löydämme ongelman jokaiseen ratkaisuun!

Frisbeegolf
Kurssilla harjoitellaan ja pelataan frisbeegolfia ympäri pääkaupunkiseutua. Oppitunnit ovat usein tuplatunteja, joten oma harrastus torstai-iltapäivisin on este kurssivalinnalle.

Golfin green card
Oletko kiinnostunut golfista ja haluaisit aloittaa lajin? Tiesitkö, että kentälle pääsy vaatii, että suoritat ns. golfin ajokortin. Nyt sinulla on oiva mahdollisuus suorittaa tämä green card valinnaiskurssilla Paloheinä Golfissa. Kurssiin kuuluu n. 5 kertaa opetusta + koe ja n. 5 kertaa peliä. Alustavan tiedon mukaan Green card maksaa 40€ ja pelikerrat n. 10€/kerta. Lisäksi kustannettavaksi tulee matkat Paloheinään. Kurssin kustannukset ovat siis n. 100€.

Ilmaisua ja esityksiä (vain 9. lk ja lukio)
Kiinnostaako esiintyminen? Haluatko kokemusta juhlien tekemisestä ja toteuttamisesta? Kurssilla tehdään yhdessä pieniä esityksia koulun juhliin, esim. puuro- ja joulujuhla. Kurssi ei edellytä musikaalisia tai taiteellisia lahjoja!

Islamilainen maailma
Kurssilla tutustutaan islamilaiseen maailmaan ja sen monimuotoisuuteen sekä ajankohtaisiin islamiin liittyviin teemoihin. Kurssiin kuuluu yhteisten tapaamisten lisäksi vierailuja.

Juoksukoulu

Tule harjoittamaan juoksutekniikkaa ja -kuntoasi. Treenit pääosin ulkona.

Katsomus-TET
Kurssilla tutustutaan valittuun uskontoon tai katsomukseen yhteisössä, yhdistyksessä tai järjestössä tapahtuvana työelämään tutustumisena. Kurssiin kuuluu myös ryhmän yhteisiä tapaamisia ja vierailuja.

Kielioppia liikkuen
Mikä onkaan subjekti? Milloin pilkkua käytetään? Kurssilla harjoitellaan ja kerrataan suomen kielioppia toiminnallisesti ja liikkuen. Kurssille voivat osallistua kaikki - kielioppinero ei tarvitse olla!

Kirjallisuus ja pedagoginen draama
Kurssilla luetaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä ja analysoidaan niitä draaman työtapojen avulla.

KSYK One School Band
Playing music together. Great for more advanced students, but complete beginners are welcome, too. Plenty of opportunities to perform in school events, especially the Christmas play. We play student requests and more. If you love music, this is for you!

Kuoro
Koulun kuoro laulaa uusia hittejä ja klassista musiikkia kuorolaisten toiveiden mukaan. Esiintymään päästään koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa.

Käytös ja tapakulttuuri
Millaisia käsieleitä ei kannata käyttää Ranskassa tai Egyptissä? Miten häitä ja hautajaisia vietetään vaikkapa Intiassa? Tapojen tunteminen ja kaunis käytös lisäävät toisten huomioon ottamista, keskinäistä arvostusta ja asioiden sujumista. Kulttuurien välisten erojen ja yhtäläisyyksien tunnistaminen ja tietoisuuden lisääminen ovat tärkeitä kansainvälisessä maailmassa. Kurssilla pohditaan myös uusien SOME-ympäristöjen hyvän käytöksen etikettejä ja vaikutuksia vuorovaikutukseen.

Luonnonväreillä värjääminen
Värjätään lankoja luonnonväreillä, värjätyistä materiaaleista valmistetaan oma työ.

Movie club
Kurssin aikana katsotaan sekä klassikoita että uudempia elokuvia osittain oppilaiden kiinnostuksen mukaan. Elokuvista keskustellaan ja niistä voidaan kirjoittaa myös arvosteluita. Kurssiin voi sisältyä myös vierailuja. Oppitunnit ovat pääasiassa kaksoistunteja.

News World
The course introduces students to a variety of current news from the perspective of e.g. British, American and Australian media. Depending on the students' interests they can also explore the week's topical issues in other languages.

Oil painting and fine arts

Classic fine art including oil and acrilic painting, pastel and chalk and watercolour techniques.

Opi ohjaamaan liikuntaa
Tule ja opi liikunnanohjauksen perusteita oman lajisi kautta. Kurssilla oppilaat toimivat toistensa ohjaajina. Vaatimuksena aktiivinen oman lajin harrastaminen.

Rakentelu
Suunnittele ja toteuta oma projekti pääasiassa teknisen työn materiaalein ja välinein.

Science Watch
Science watch will keep the finger of the students on the pulse of scientific development. Curiosity will have them ranging far and wide over current scientific events. Inquisitive minds will look deeper into areas of personal interest. Understanding will grow as they link up ideas into an ever growing conceptual framework. This information will then be communicated with the rest of the school.

Shakki
Kurssilla suoritetaan shakin perusteet. Perehdytään strategiaan, taktiikkaan ja erilaisiin ongelmanratkaisun perusteisiin. Oppilaat pelaavat mahdollisimman tasaväkisen vastustajan kanssa. Opetus sisältää erilaisia kirjallisia ongelmanratkaisutehtäviä. Mahdollisuus valmistautua myös koulujenvälisiin shakkikilpailuihin.

Stadin ruokakulttuuri
Safkaa Stadista. Joka toinen kerta ollaan opintovierailulla ja joka toinen kerta kokkaillaan ja/tai leivotaan kotitalousluokassa. Käytännönkerrat liittyvät vierailukohteisiin. Tutustumiskohteiteina esim. Helsinkiläinen kahvila, leipomo, ravintolakoulu ja etniset ruokakaupat.

Street dances
Opi coolit muuvit Dance Team Internationalin ohjaamana.

Tilastoposterikilpailu
Tehdään tilastomatematiikasta mielenkiintoista. Koostetaan posteri, jolla on mahdollisuus päästä kansainväliseen posterikilpailuun.

Turisti-italia
Hyödyllisiä fraaseja matkailijalle italian kielellä, tapakulttuuria ja maantuntemusta.

Tutki, kokeile ja kehitä
Tutustu tieteellisen tutkimuksen tekemiseen ja kehitä oma tutkimus tai keksintö. Kurssin tuotoksella on mahdollista osallistua kansalliseen tiede- ja teknologiakilpailuun.

Työelämäguru
Miten hakea (kesä)töitä, miten selviytyä työhaastattelusta? Minkälaisen verokortin tarvitsen? Miten tunnistan ja teen näkyväksi osaamiseni? Työelämäguru-kurssilla saat valmiuksia työelämään ja urasuunnitteluun. Kurssilla saat käytännön työelämätietoa ja

rohkeutta työnhakuun. Työhaastatteluihin valmentautumista harjoitellaan draamallisten menetelmien avulla. Kurssilla tutustutaan myös eri ammattialoihin ja vieraillaan esimerkiksi rekrytointiyrityksessä, Ohjaamossa, TE-toimistossa ja erilaisilla työpaikoilla. Vierailut suunnitellaan yhdessä ja kohteiden valinnassa pyritään ottamaan ryhmän kiinnostuksen kohteet huomioon. Kurssin aikana oppilaalla on mahdollisuus suorittaa yksin tai ryhmän muiden oppilaiden kanssa ns. job shadowing –vierailu, joka kestää tyypillisesti 2-4 tuntia tai oppilas voi halutessaan tehdä kaksi lyhyempää job shadowing –vierailua.

Uskonnot maailmanpolitiikassa
Kurssilla tutustutaan uskontojen rooliin ja merkitykseen maailmanpolitiikassa. 'In God We Trust' on Yhdysvaltojen virallinen tunnuslause. Heijastuuko tunnuslause myös maan politiikkaan? Entämä millainen vaikutus uskonnollisella radikalisoitumisella on yleisiin asenteisiin?

Vapaaehtoistyö
Anna hyvän kiertää! Tutustutaan vapaaehtoistyön eri muotoihin ja organisaatioihin. Tuetaan vanhuksia ja heikompia niin Suomessa kuin kansainvälisesti.

Väittelykerho
Haluatko harjoitella väittelytaitoja? Kerhossa valmistaudutaan sekä lukiolaisten Sokrates-väittelykilpailuun (Nufit), että yläkoululaisten väittelyn SM -kilpailuun. Mukaan voi myös tulla vaikka kilpaileminen koulujen välisissä kisoissa ei kiinnostaisikaan.

Weekly work out
Viikoittainen treeni, jossa hiki virtaa ja kunto kasvaa. Treenipaikka vaihtelee.